

ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรม การจัดกิจกรรม

กลุ่มงานพัฒนาวิชาการ
กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ
สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาดและกิจการนักเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ปี 2552

คำนำ

คู่มือ “ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรมและการจัดกิจกรรม” (Scout Camping and Activities) เล่มนี้ เป็นคู่มือที่จัดทำขึ้นภายใต้โครงการ และงบประมาณของสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โดยคณะผู้จัดทำ ได้ยึดถือข้อมูลจากผลของการวิจัยอย่างต่อเนื่องในสาระสำคัญ ที่มีผลของการวิจัยระบุ ออกมาอย่างชัดเจน ในเรื่องของการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของ ลูกเสือในทุกระดับชั้น ซึ่งดำเนินการโดยสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 วิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมในค่ายลูกเสือเพื่อเป็น แหล่งการเรียนรู้ให้กับเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์” ปีงบประมาณ พ.ศ. 2550 วิจัยเรื่อง “การจัดกิจกรรมลูกเสือในค่ายลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ” และปีงบประมาณ พ.ศ. 2551 วิจัยเรื่อง “การติดตามและประเมินผลการ จัดกิจกรรมในค่ายลูกเสือ” โดยรวมแล้วผลการวิจัยที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา ผู้กำกับลูกเสือ และลูกเสือ ได้ให้ข้อมูลที่เป็นความจริง โดยผู้กำกับลูกเสือได้ เลือกกิจกรรมอยู่ค่ายพักแรมเป็นอันดับสอง สำหรับลูกเสือได้เลือกการอยู่ค่ายพักแรมเป็น อันดับหนึ่ง ดังนั้น คณะผู้จัดทำ จึงได้นำข้อมูลทั้งหมดมาสรุปและกำหนดเป็นแนวทางใน การเขียนคู่มือ เรื่อง “ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรม และการจัดกิจกรรม” (Scout Camping and Activities) อีกทั้งได้ค้นคว้า เรียบเรียง แนวทาง วิธีการ ตลอดจนสิ่งประกอบในด้านต่าง ๆ เช่น ภาพประกอบเนื้อหา มาเสริมสร้างความชัดเจนของขั้นตอนทั้งหมดไว้ ที่สำคัญ สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน ได้รับความกรุณาจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ถือว่าเป็น ผู้รู้ และมีประสบการณ์ทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างยิ่ง ได้ให้คำปรึกษา และ แนะนำแนวทาง ตลอดจนการบอกเล่าเรื่องราว และประสบการณ์ต่าง ๆ จากในอดีตจนถึง ปัจจุบัน ซึ่งเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ทั้งหมดนี้สามารถนำมาเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง ที่จะนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม ให้สอดคล้องกับแนวคิดและปฏิบัติจาก

คู่มือเล่มนี้ นอกจากนั้นยังมีข้อมูลทางด้านวิชาการจากต่างประเทศ เช่น การกำเนิดลูกเสือโลก การจัดกิจกรรมลูกเสือ ฯลฯ เป็นต้น

ดังนั้น จากความตั้งใจจริงของคณะทำงาน ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน ข้อมูลสำคัญที่ยังไม่เคยเผยแพร่ และนำเสนอในลักษณะนี้มาก่อน จึงถือว่าเป็นรากฐานของการเรียนรู้ที่สำคัญอย่างที่สุดของโครงร่างทางวิชาการและกิจกรรมของลูกเสือที่ใช้เป็นพื้นฐานในการเขียนคู่มือ ตำรา ตลอดจนหลักสูตรลูกเสือในหลายลักษณะนั้น คือ พระราชบัญญัติอีกบทหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงให้ความสำคัญแก่กิจการเสือป่าและลูกเสือเป็นอย่างยิ่ง บทพระราชบัญญัติอันเกี่ยวข้องกับวิชาการของลูกเสือโดยตรง เป็นแบบเรียนที่เสือป่าและลูกเสือต้องศึกษาอย่างจริงจัง บทพระราชบัญญัติที่ว่านี้คือ “แบบสั่งสอนเสือป่าและลูกเสือ” ซึ่งประกอบด้วยบทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

บทที่ 1	การสืบข่าวและการเดินทาง
บทที่ 2	อาณัติสัญญาณ
บทที่ 3	การช่างและความรู้เบื้องต้น
บทที่ 4 – 5	การตั้งค่ายและที่พักแรม
บทที่ 6	ยามและด่าน
บทที่ 7	การพิจารณาสังเกตและจำ
บทที่ 8	การสะกดรอย
บทที่ 9	การสันนิษฐาน
บทที่ 10	การแฝงกายและเคลื่อนรอย
บทที่ 11	รายงานและแจ้งเหตุ
บทที่ 12	กำบัง
บทที่ 13	ตั้งรับ
บทที่ 14	ป้องกันตัว
บทที่ 15	จับผู้ร้าย

บทที่ 16 ช่วยชีวิตและกันภัย

บทที่ 17 – 18 ปัจจุบันพยาบาล

จากข้อมูลที่เปรียบเสมือนทางช้างเผือกของกิจกรรมลูกเสือนี้ จึงเป็นความหวังเป็นอย่างยิ่งว่า
คู่มือ “ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรม และการจัดกิจกรรม” เล่มนี้ จะเป็นคู่มือที่สร้างสรรค์ และ
เป็นคู่มือที่นำเสนอในรูปแบบใหม่ที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ขอบกพร่องอันพึงมี คณะทำงาน
ขอน้อมรับไว้พิจารณาแก้ไข และปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริง และ
ยั่งยืนต่อไป

ขอกราบขอบพระคุณ

คณะผู้จัดทำ

คำนิยม

ดร.ชินภัทร ภูมิรัตน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
กระทรวงศึกษาธิการ

คู่มือ “ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรม และการจัดกิจกรรม” เล่มนี้ เป็นการจัดทำขึ้นโดยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้การผลิตและงบประมาณของสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการลูกเสือ กลุ่มพัฒนางานวิชาการ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการสร้าง ผลลัพธ์ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเยาวชน ทั้งหญิงและชาย ให้เป็นพลเมืองดี มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม และเป็นผู้มีวินัย กิจกรรมลูกเสือเป็นกิจกรรมที่ทรงคุณค่า และเป็นที่ประจักษ์มาเป็นเวลาช้านานแล้วว่า มีความจำเป็นและสำคัญอย่างที่สุดที่ต้องจัดให้มีการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษาทั้งที่อยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงศึกษาธิการ และที่อยู่ในความดูแลและกำกับของหน่วยงานอื่น

เมื่อผมได้อ่านและพิจารณาคู่มือ “ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรม และการจัดกิจกรรม” เห็นว่าข้อมูล เนื้อหาสาระ และวิธีปฏิบัติที่ปรากฏอยู่จะเป็นประโยชน์ในการนำไปใช้สำหรับการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือเป็นอย่างดี ขอขอบคุณสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน ตลอดจนคณะกรรมการและผู้จัดทำคู่มือฯ ดังกล่าวที่เสียสละเวลา และใช้ความวิริยะอุตสาหะ พยายามความรู้ ความสามารถ จนผลงานสำเร็จลงด้วยดี อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากิจการลูกเสือของชาติสืบไป

(นายชินภัทร ภูมิรัตน)

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนิยาม

นายสุภกร วงศ์ปราชญ์
ผู้อำนวยการสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ

ในปัจจุบันนี้เป็นที่ยอมรับกันว่ากิจการลูกเสือ เป็นขบวนการที่สำคัญและนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเยาวชนทั้งหญิงและชายให้เป็นพลเมืองดี มีคุณธรรม จริยธรรม และมีระเบียบวินัย กิจการลูกเสือถือเป็นมรดกชิ้นสำคัญที่มีอายุยืนยาวมาจนครบ 98 ปี ในปี พ.ศ. 2552 นี้ กิจกรรมลูกเสือมีรูปแบบและความหลากหลาย สามารถนำไปใช้และดัดแปลงให้เกิดประโยชน์ในเชิงรุกได้เป็นอย่างดี แม้แต่ประเทศไทยเองกิจการลูกเสือนับว่าเป็นกิจการที่ทรงคุณค่าและมีความสำคัญอย่างยิ่งโดยถือกำเนิดขึ้นโดยพระมหากษัตริย์ คือ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 และดำรงสืบต่อกันมาจนถึงรัชกาลปัจจุบัน

ข้าพเจ้าเป็นบุคคลผู้หนึ่งที่มีส่วนรับผิดชอบในเรื่องกิจการลูกเสือได้พยายามผลักดัน ส่งเสริม สนับสนุน และประสานให้ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้เห็นความสำคัญของกิจการลูกเสือ โดยได้พยายามหาแนวทางเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมลูกเสือในสถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรมและต่อเนื่องตามแนวทางของลูกเสือ สิ่งที่ข้าพเจ้าเห็นว่ายังขาดอยู่และควรจะได้จัดทำให้เพียงพอได้แก่ สื่อต่าง ๆ ที่เป็นคู่มือ ตำรา หนังสืออ่านประกอบ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมลูกเสือของสถานศึกษา ดังนั้น โอกาสนี้ถือว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีที่มีโครงการผลิตหนังสือคู่มือเล่มใหม่ ๆ เกิดขึ้น มีเนื้อหาและสาระที่จะเป็นคู่มือของลูกเสือ ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ และประชาชนทั่วไปที่สนใจในเรื่องกิจกรรมลูกเสือ หนังสือเล่มนี้ชื่อว่า “ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรม และการจัดกิจกรรม” นับว่าเป็นหนังสือที่น่าสนใจ น่าติดตาม และที่น่าชมเชยคือ คณะทำงานของหนังสือเล่มนี้ได้ทุ่มเทความวิริยะอุตสาหะ และมีอุดมการณ์ที่แรงกล้า ในการที่จะผลิตหนังสือเล่มนี้ขึ้นมาเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการลูกเสืออย่างแท้จริง ขอให้กำลังใจและอำนวยพรให้ประสบผลสำเร็จตามที่ได้มุ่งหวังไว้ทุกประการ

(นายสุภกร วงศ์ปราชญ์)

ผู้อำนวยการสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน

ຕຳນິຍົມ

Mr. Costas Tsantilis

ອຸດົມກະສັດສູນເລື່ອໂສນ

Camping is what makes Scouting great.

When in 1907 Lord Baden-Powell was asked if he had ever considered rewriting his training manual for soldiers, “Aid to Scouting for N.C.O.s and Men” to make it appeal to boys, this resulted to run an experimental camp for 20 boys at Brownsea Island, to test out theories on providing activities for boys. Although there was no Scout association at that time, the Brownsea Camp is considered to mark the start of the Scout Movement

In 1908 Baden-Powell published a series of magazines, “Scouting for boys” which suggested activities (mainly outdoors) that existing youth organisations could make use of.

Scouting for Boys was written in the spirit of Peter Pan and Kipling's Kim; the games, the plays and campfire stories are full of good ideas and good fun. The chapters on tracking, woodcraft, camp life and chivalry were full of simple (sometimes lifesaving) bits of practical information and exercises that teach children how to be observant, courteous and innovative. It was an amalgam of Zulu war-cry and Sherlock Holmes, of practical tips on health and hygiene and object lessons in woodcraft.

Scout Camp provides alongside practical instructions on how to light fires, build a boat, or stalk animals, it includes sections on chivalry, self-discipline, self-improvement, and citizenship. It teaches children to place a special value on adventure; on children and

young people working together - and taking responsibility; on developing self-sufficiency; and on “learning by doing”.

Robert Baden-Powell wanted children to be brought up “as cheerfully and as happily as possible”. He also wrote, “in this life one ought to take as much pleasure as possible, because if one is happy, has the power to make all those around him happy. One of the great innovations of Scouting is to harness the imagination and desire of many boys and girls for “adventure”.

“Children are full of romance and they love “make believe” to a greater extent than they like to show. All you have to do is to play up to this and to give rein to your imagination to meet their requirements”. (Baden-Powell 1908)

As we have seen, Robert Baden-Powell placed a special emphasis on adventure, on encouraging young people to look to enlarge their experiences.

The key to successful education is not so much to *teach* the pupil as to get him to *learn* for himself.

It has been proved that by encouraging a child in its natural desires, instead of instructing it in what you think it ought to do, you can educate it on a far more solid and far-reaching basis. (Dr. Montessori)

Baden-Powell did look to the social lives and imagination of children and young people. He placed a special value on adventure; on children and young people working together and taking responsibility (his “patrol”) building on the idea of “natural” friendship groups and “gangs”; on developing self-sufficiency; and on “learning through doing”.

Through scout camps children has the opportunity:

- To make new friends.
- To spend a period of time outdoors where nature prevails.

- To acquire experiential education (learning by doing) and new skills that will last a lifetime.
- To be part of an effective team and to cooperate with others to get things done.
- To learn how to work with others and how to apply leadership skills when needed.
- To undertake and fulfill meaningful challenges and to earn the satisfaction of doing a job well.
- To work with youth and adults of all ages.
- To serve others. (the most noble and fulfilling pursuit of all)
- To give something back for the opportunities you have received.
- To live in a wholesome environment based on the Scout Oath and Law.
- To have meaningful spiritual experiences
- To have the advice and support of the camp staff who are dedicated to helping you.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Costas Tsantilis'.

Costas Tsantilis

Former member W.S.C.

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	๗
คำนิยม	๘
สารบัญ	๘
สารบัญรูปภาพ	๘
ผู้นำทาง	๙
การลูกเสือคืออะไร	1
ความหมายของการอยู่ค่ายพักแรม	5
แหล่งกำเนิด	9
เกิดอะไรขึ้น	11
วัตถุประสงค์	25
วัตถุประสงค์ในการ	41
นำกลับไปใช้ในชีวิต	76
ประโยชน์	89
ภาคผนวก	
ภาคผนวก 1	91
ภาคผนวก 2	95
ภาคผนวก 3	97
ภาคผนวก 4	99
ภาคผนวก 5	103
คณะผู้จัดทำ	107

สารบัญญัตินิตยสาร

รูปที่	หน้า
1	พระราชพิธีราชาภิเษกสมรสของสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าสุทนต์มณี
2	แผนที่ที่ตั้งของค่ายลูกเสือ
3	ภาพของลูกเสือในป่า
4	Dinizulu as a Prince during the Zulu civil war of 1883-1884
5	King Dinizulu in 1908 at the time of his trial for treason
6	การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ
7	การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ
8	การจัดการกิจกรรมให้กับลูกเสือ
9	ภาพวาด Dinizulu
10	Bead หรือ เครื่องหมายของลูกเสือ
11	ภาพของลูกเสือในป่า
12	ภาพของลูกเสือในป่า
13	ขบวนลูกเสือ ขบวนงานศพของ บี.พี.
14	ป้ายหน้าหลุมฝังศพ ของ บี.พี. ที่ประเทศเคนยา
15	Nana Prempeh I (1872 -1931)
16	Submission of King Prempeh
17	หมู่ทั้ง 4 ที่ บี.พี. ตั้งชื่อในป่าที่เด็กเข้าค่ายพักแรมที่เกาะบารอน
18	เครื่องหมาย Be Prepared
19	บี.พี. เป้าหมาย
20	เด็กชายผู้ดีเยี่ยม กับกิจกรรมที่โรงเรียน
21	The youthful Sgt. Major Goodyear
22	หนังสือ Scouting for Boys ที่แต่งโดย บี.พี.
23	Sgt. Major Goodyear is to the fore, both styles of hat are shown in B-P's sketch

สารบัญรูปภาพ

รูปที่		หน้า
24	ชาวเมืองอังกฤษให้การต้อนรับและแสดงความเป็นมิตร กับ บี.พี.	21
25	Robert Baden-Powell, 1st Baron Baden-Powell	23
26	บี.พี. บนเกาะบซาร์นซ์	23
27	เกาะบซาร์นซ์ ในอดีต	24
28	เกาะบซาร์นซ์ ในปัจจุบัน	24
29	กิจกรรมบนเกาะบซาร์นซ์	39
30	การจัดกิจกรรมให้กับสัญญา - เนตรนาวิธีย์	40
31	กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทำแบบฝึกหัดสัญญา	50
32	สัญญาปฏิบัติกิจกรรมบุกเบิก	58
33	สัญญาปฏิบัติกิจกรรมบุกเบิก	58
34	สัญญาปฏิบัติกิจกรรมบุกเบิก	58
35	สัญญาชุมนุมรอบกองไฟ	58
36	สัญญาผู้ใหญ่นี้ใหญ่โตทีเดียวไปเข้าค่ายพักแรม	60
37	สัญญาและผู้บังคับบัญชาสัญญา ร่วมกันนำเพื่อประโยชน์ ทำกิจกรรมสันทนาการในค่ายพักแรม	68
38	ภาพวาดภาษาอังกฤษในป่า ของ บี.พี.	86
39	การจัดกิจกรรมให้กับสัญญา - เนตรนาวิธีย์ผู้ใหญ่นี้ใหญ่โต	87
40	สภาพป่าเขาที่สวยงามและเหมาะสำหรับพักผ่อนตากอากาศ รวมทั้งเยาวชนที่เสียสละความสุขส่วนตัว จำนวน 20 คน ได้มา ร่วมกันเพื่อสร้างสิ่งที่ดีงามแก่สังคม ความสุข สุขุมภาพ ความภาคภูมิใจต่อพลสันติภาพที่จะเป็นประโยชน์ และจากฐานนี้มา พัฒนาคนรุ่นใหม่ ตั้งแต่เยาว์วัย ณ ที่แห่งนี้ และจะไม่มีการลืม ใคร่ผู้ใด เบเตน โปแลนด์ แห่งกิลเวลล์ ตลอดไป	88
41	สัญญาปฏิบัติกิจกรรมสันทนาการ	93
42	สัญญาปฏิบัติกิจกรรมสันทนาการ	93

สารบัญรูปภาพ

รูปที่		หน้า
43	ลูกเสือปฏิบัติกิจกรรมสะกดรอย	93
44	แผนผังค่ายลูกเสือขนาดใหญ่	103
45	แผนผังค่ายลูกเสือขนาดกลาง	103
46	แผนผังค่ายลูกเสือขนาดเล็ก	104
47	เต็นท์นอนขนาด 8 คน	105
48	เต็นท์ขนาดเล็ก ใช้สำหรับ 2 คน	105
49	เต็นท์ขนาดเล็ก ใช้สำหรับ 2 คน	105
50	เครื่องหลังแบบต่าง ๆ	106
51	เครื่องหลังขนาดเล็ก	106
52	เครื่องหลังขนาดเล็ก (1 รัน)	106
53	เครื่องหลังขนาดกลาง (2 รัน)	106
54	เครื่องหลังขนาดใหญ่ (3 รัน)	106

ผู้นำทาง

Guide Book

มนุษย์เรานั้นถ้าคิดจะทำอะไรสักอย่างโดยไม่มี ความนึกคิด จินตนาการ หรือแรงบันดาลใจอะไรเลย งานที่ทำไปนั้นเมื่อสำเร็จแล้ว ผลออกมาคงไม่ค่อยดีนัก ดังนั้น ในที่นี้ขอกล่าวว่าการสร้างฝัน จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ถ้าจะเปรียบเทียบแล้ว การสร้างฝันก็น่าจะเป็นเหมือนแนวคิด การวางเค้าโครงเรื่องนั้น ๆ (Plot) ให้มีความสอดคล้อง สมบูรณ์ และเป็นที่น่าสนใจ ดึงดูดใจ โดยทั่วไปที่สำคัญ เรื่องนั้น ๆ ต้องเกิดประโยชน์จริง ๆ ในปัจจุบันทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศที่มีการผลิตภาพยนตร์ที่มีคุณภาพดี ๆ และส่งออกฉายทั่วโลกก็จะทำรายได้อย่างมากมาย โดยเฉพาะประเทศอเมริกา อังกฤษ เกาหลี ญี่ปุ่น จีน(ฮ่องกง) อินเดีย หรือแม้แต่ประเทศไทยเองก็เป็นผู้ส่งออกภาพยนตร์ดี ๆ ไปโกยเงินในต่างแดนมาหลายเรื่องแล้ว ถ้าจะถามว่าภาพยนตร์ดังกล่าวทำไมเขาจึงทำเงินได้อย่างมหาศาล ซึ่งเรื่องนี้ถ้าได้ศึกษาและติดตามอย่างใกล้ชิด ในขบวนการสร้างภาพยนตร์ดังกล่าว ผู้กำกับก็ดี ผู้อำนวยการสร้างก็ดี เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ที่ร่วมกันทำ แม้กระทั่งผู้แสดงตามบทบาทของภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ ต่างต้องมีความตั้งใจ ขมิขมั้น การทดสอบ การซ้อมบท โดยเฉพาะการเขียนบท (Script) ของภาพยนตร์ที่จะเป็นสื่อให้ภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวเป็นไปในทิศทางใด

ถ้าเราย้อนมาในเรื่องการศึกษา ก็คงจะไม่พ้นคำว่า “การเรียน-การสอน ” ไม่ว่าจะเป็นวิชาใดก็ต้องมีตัวแปรที่สำคัญอยู่สองตัว คือ ผู้ถ่ายทอด (ครู) และผู้รับการถ่ายทอด (นักเรียน) และถือว่าเป็นโอกาสที่ดีในปัจจุบันนี้ การเรียนการสอนในสถานศึกษาต่าง ๆ ได้มีสื่อ และเครื่องมือดี ๆ เข้ามาช่วยให้การเรียนการสอนนั้น เป็นไปตามวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะลูกเสือ ซึ่งเป็นขบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งขบวนการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือในการช่วยพัฒนาคุณภาพของเด็กตั้งแต่เด็กเล็กจนถึงเด็กโต โดยปกติแล้วกิจกรรมลูกเสือที่จัดให้มีการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น ต่างก็คิดค้น แนวการสอน วิธีการถ่ายทอดทั้งทางด้านทฤษฎีและด้านทักษะ ซึ่งต้องมีเรื่องของกิจกรรมเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ที่สำคัญ

และจำเป็นจะต้องมีไว้คือ คู่มือต่าง ๆ ที่ใช้อ่านประกอบ เพื่อเป็นแนวทางในการนำไป “ปรับใช้” ให้เกิดประโยชน์ สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน จึงมีหน้าที่ในการผลิตเอกสารทางวิชาการ ตำรา คู่มือในการพัฒนา เยาวชนทั้งหญิงและชายให้เป็นพลเมืองดี โดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการลูกเสือ ดังนั้น คู่มือ “ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรม และการจัดกิจกรรม” จึงเป็นเสมือนคู่มือ และ เอกสารประกอบการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ ที่จะส่งผลดีให้แก่ผู้นำไปศึกษา และเป็นแนวทางในการพาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งเนื้อหาต่าง ๆ ทุกขั้นตอน จะแฝงไว้ด้วยแนวคิด ปรัชญา และวิธีการ ตลอดจนแนวปฏิบัติที่เป็นสากล การที่ทำอะไร ซ้ำซากแบบเดิม ๆ ในการพาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมนี้แหละคือ จุดเสื่อม - จุดเริ่มต้นของ ความเบื่อหน่าย ที่มีขึ้นเกิดต่อลูกเสือเท่านั้น ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือที่พาลูกเสือ ไปอยู่ค่ายพักแรมในแต่ละครั้งจะพลอยเบื่อหน่ายไปด้วย ดังที่กล่าวไว้เบื้องต้นในเรื่องการ สร้างฝันและจินตนาการ ซึ่งในหนังสืออ่านประกอบเล่มนี้ สำนักการลูกเสือ ฯ ได้จัดทำ อย่างตั้งใจเป็นที่สุดในอนาคตอันที่จะเป็นแนวทางสร้างฝันให้แก่ผู้ที้นำไปศึกษา ค้นคว้า ในสาระที่ ละเอียดอ่อน แอบแฝง และอยู่ในเนื้อหาอย่างมากมาย ทั้งจากคำนำ การลูกเสือ-คืออะไร ความหมายของการอยู่ค่ายพักแรม แหล่งกำเนิด เกิดอะไร ทฤษฎีมีที่ไหน ทดสอบในค่าย นำกลับไปใช้ในชีวิต และที่สำคัญคือ ภาคผนวกที่มีไว้ท้ายบท อย่างไรก็ตาม เรื่องของวิชาการ ไม่มีผู้ใดสามารถเขียน จัดทำ หรือรวบรวมได้อย่างสมบูรณ์ บางครั้งข้อมูลต่าง ๆ อาจไม่ตรงกับ ความรู้ของผู้อ่านที่ได้รับรู้มา แต่นั่นก็ไม่ใช่ว่าประเด็นที่สำคัญ สำคัญอยู่ที่ว่า “ทำให้ดีที่สุด เท่านั้น” ซึ่งสิ่งละอันพันละน้อยไม่ใช่มีอยู่เพียงในคู่มือเล่มนี้เท่านั้น ที่อื่น ๆ ยังมีอีกมากมาย ทั้งวารสาร เอกสารประกอบการเรียนการสอน คู่มือ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตที่เป็นองค์ความรู้ อีกมากมาย ซึ่งก็จะต้องศึกษาหลาย ๆ ด้าน และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อลูกเสืออย่างมาก

การที่สำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน ได้จัดทำเอกสารประกอบ (คู่มือ) เล่มนี้ขึ้น เนื้อหาสาระ ข้อมูลทั้งหมดที่เขียนนั้น ส่วนหนึ่งอยู่ภายใต้ข้อมูลในการ ทำการศึกษาวิจัยติดต่อกันมาแล้ว 3 ปี ตั้งแต่ปี 2549 ถึง 2551 ข้อมูลต่าง ๆ จากผลการวิจัย

ที่ได้ถูกรวบรวมมาเป็นฐานของการจัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอน (คู่มือ) เล่มนี้ อย่างมีที่มาและที่ไป ส่วนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ คณะทำงานได้ติดต่อประสานงานกับ ท่านผู้รู้ และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านลูกเสือ จำนวนมากทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะสำนักงานลูกเสือโลก โดย Mr. Luc Panissod เลขาธิการลูกเสือโลกคนปัจจุบัน ได้กรุณาให้การสนับสนุนในด้านข้อมูลและอื่น ๆ อีกท่านหนึ่งคือ Mr. Costas Tsantilis อดีตกรรมการลูกเสือโลก ได้ให้แนวคิดและแนวทางมาประกอบการจัดทำ และเรียบเรียง ที่ชัดเจน ซึ่งคณะทำงานต้องขอขอบพระคุณมาในโอกาสนี้ สำหรับรายละเอียดทั้งหมด จะอยู่ในเอกสารอ่านประกอบ (คู่มือ) เล่มนี้ต่อไป

รูปที่ 1 พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 บริเวณภายในค่ายลูกเสือเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดตรัง

การลูกเสือคืออะไร

การลูกเสือคือรูปแบบและวิธีการถ่ายทอดในเรื่องการเรียนรู้ และการศึกษาที่ดีระบบหนึ่ง เพราะเป็นการนำความรู้ตลอดจนประสบการณ์ จากที่ต่าง ๆ แนวทางการดำรงชีวิต ตลอดจนความประพฤติปฏิบัติอย่างมีระเบียบแบบแผน และมีขั้นตอนมาประยุกต์ใช้ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ดี และไม่เคยเกิดผลเสียสำหรับผู้นำไปใช้ และประพฤติปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น กฎของลูกเสือ 10 ข้อ จะเห็นว่าความหมายของกฎลูกเสือ 10 ข้อนั้น ถ้าผู้ใดถือปฏิบัติได้ก็จะเกิดคุณประโยชน์ต่อเขาเหล่านั้น ถึงแม้ว่าจะปฏิบัติไม่ได้ทุกข้อ แต่ถ้าได้ปฏิบัติบ้าง โดยอาจจะยึดข้อใดข้อหนึ่งเป็นแนวทาง และเป็นจุดยึดเหนี่ยว เช่น กฎลูกเสือข้อที่ 1 กล่าวไว้ว่า “ลูกเสือมีเกียรติเชื่อถือได้” กฎลูกเสือข้อที่ 1 นี้ข้อเดียวแทบจะครอบคลุมพฤติกรรมของลูกเสือได้เกือบทั้งหมด คือ ต้องประพฤติดี ปฏิบัติดีนั่นเอง แต่ถ้าจะเอาทางด้านจิตใจมานำชีวิตด้วย ก็จะต้องเพิ่มกฎลูกเสือข้อที่ 6 ที่กล่าวว่า “ลูกเสือมีความเมตตา กรุณาต่อสัตว์” จริง ๆ แล้วการลูกเสือไม่ได้สรุปแนวคิดไว้เพียงเท่านั้น จะเห็นได้ว่าแนวคิดของลูกเสือนั้นเป็นสากลที่ทั่วโลกเห็นถึงความสำคัญ และนำไปเป็นกฎเกณฑ์เพื่อใช้พัฒนาประเทศของเขาเหล่านั้น ดังนั้น ความหมายของคำว่า “ลูกเสือคืออะไร” จึงเป็นข้อความที่ควรรู้ และได้ศึกษาอย่างถ่องแท้ เช่น

Scouting is a Code of Life การลูกเสือ คือ หลักการดำรงชีวิต

Scouts are meeting Real Needs การลูกเสือ ต้องตอบสนองความต้องการ

Scouting is Education for Life การลูกเสือ คือ การศึกษาเพื่อชีวิต การลูกเสืออยู่ในโรงเรียนและครอบครัว เติบโตเต็มความต้องการ ด้วยตนเอง พัฒนาองค์ความรู้ ต้องการสำรวจค้นหา และเรียนรู้

Scouting is a Movement for Youth การลูกเสือ เป็นขบวนการ เพื่อเยาวชน การลูกเสือ คือ ขบวนการที่เคลื่อนไหว มีวิวัฒนาการและปรับตัวทุกหนทุกแห่งโดย ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของแต่ละท้องถิ่น และสนองความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ

Scouting is International การลูกเสือ เป็นองค์กรระดับนานาชาติ มีประเทศสมาชิกมากกว่า 180 ประเทศ และเขตปกครองพิเศษ มีสมาชิกกว่า 28 ล้านคนทั้งหญิงและชาย

Scouting is open to All การลูกเสือ เปิดสำหรับทุกคน ไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ปฏิบัติตามเป้าหมาย วัตถุประสงค์และหลักการของลอร์ด เบเดน โพเอลล์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก

Scouting also a Challenge for Adults การลูกเสือ เป็นงานที่ทำนายของผู้ใหญ่ เป็นโอกาสที่จะช่วยพัฒนาเยาวชน เพื่อสร้างความเข้าใจ เป็นงานอาสาสมัคร ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

Scouting is a Method การลูกเสือ มีระเบียบแบบแผน ปฏิบัติตามคำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือ เรียนรู้โดยการกระทำ ทำงานในกลุ่มเล็ก ๆ และมีกิจกรรมที่น่าสนใจ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมในด้านการพัฒนาชุมชน เช่น เพื่อสนองความต้องการของลูกเสือที่จะช่วยพัฒนาชุมชนที่ตนเองอาศัย ร่วมทำงานให้กับชุมชนต่าง ๆ และให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ร่วมทำงานกับกลุ่มเพื่อน ญาติพี่น้อง และผู้นำชุมชน และองค์กรต่าง ๆ บางโครงการเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่กำลังพัฒนากับประเทศที่พัฒนาแล้ว และที่สำคัญ การลูกเสือยังเกี่ยวข้องกับพลานามัย การป้องกันสารเสพติด การศึกษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เรียนรู้เทคโนโลยี ความมั่งคั่ง การฝึกทักษะเพื่อการทำงาน การศึกษาเพื่อสันติภาพ งานประพันธ์ การลดความเสี่ยงอันตราย การพัฒนาและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส การศึกษาเพื่อช่วยเหลือสังคมและครอบครัว สิทธิเด็ก ผลิตภัณฑ์อาหารและการเกษตร การสร้างพลังงานทดแทน การป้องกันแรงงานเด็ก การหลบหนีเข้าเมือง และการพัฒนาการศึกษา จะเห็นได้ว่า ความรู้ตลอดจนทักษะต่าง ๆ ที่นำมาดัดแปลงให้เด็กได้เรียนรู้ในขบวนการลูกเสือ จะมีทั้งการเรียนรู้ในภาคทฤษฎี ซึ่งไม่ใช่จะเรียนแต่เฉพาะในห้องเรียนเท่านั้น เพราะไม่เกิดผลดีเท่าไร ซึ่งในความเป็นจริงในปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่แล้วจะเรียนในห้องเรียน และรูปแบบการเรียนรู้ลักษณะหนึ่ง คือ “ด้านทักษะ” โดยจะใช้

กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมเป็นสถานที่ทดสอบ ถ่ายทอด การรู้จักประยุกต์ใช้ การสร้างเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ รวมถึงการปรับเปลี่ยนบุคลิกภาพ และการสร้างความมีน้ำใจ

รูปที่ 2 แผนที่ตั้งเกาะบราวน์ซี

รูปที่ 3 สภาพเกาะบราวน์ซีในปัจจุบัน

เกาะบราวน์ซี ตั้งอยู่ที่อ่าวพูล (Poole) ห่างออกไปจากฝั่งประมาณ 20 ไมล์ ทางทิศตะวันตกของประเทศอังกฤษ ถือเป็นสถานที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของการก่อกำเนิดกิจการลูกเสือขึ้นในโลก และเป็นต้นแบบของการอยู่ค่ายพักแรม (Camping) ซึ่งในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างก็มีการออกไปกางเต็นท์พักแรมกันอยู่แล้ว ถือว่าเป็นการพักผ่อน (Recreation : นันทนาการ) แต่ของลูกเสือนั้นมีกฎเกณฑ์ มีกิจกรรม การเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยเฉพาะบททดสอบต่าง ๆ ต้องยึดถือจิตใจเป็นหลัก คือ ใจต้องพร้อม บี.พี. ใช้กิจกรรมที่อาศัยธรรมชาติโดยรอบตัว เป็นเครื่องมือในการหล่อหลอมเด็กทั้ง 20 คน จนเป็นผลสำเร็จครั้งแรกของการก่อกำเนิดลูกเสือ

รูปที่ 4 Dinizulu as a Prince during the Zulu civil war of 1883-1884

ที่มา : Original Photo from the collection of the Killie Campbell Museum, Durban, South Africa

Courtesy of Ian Webb, South African Scout

Association

รูปที่ 5 King Dinizulu in 1908 at the time of his trial for treason

ที่มา : Stephen Taylor, *Shaka's Children*, 1994

หัวหน้าชนเผ่าซูลู *DINIZULU* (1887) เป็นตำนานและวีรบุรุษของชนเผ่าซูลู ที่ทำการสู้รบกับ บี.พี. จนเป็นที่เลื่องลือ และวัฒนธรรมของชนเผ่าซูลูเป็นส่วนหนึ่งของประวัติการก่อกำเนิดลูกเสือขึ้น โดยการผสมผสานที่สร้างแรงบันดาลใจให้ บี.พี. นำมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อกิจการลูกเสือ จนถึงปัจจุบัน

ความหมายของการอยู่ค่ายพักแรม (Camping)

คำว่า การอยู่ค่ายพักแรม (Camping) ถือเป็นคำกล่าวที่เป็นสากล ความหมายที่เป็นที่ยอมรับกันก็คือ การออกไปใช้ชีวิตกลางแจ้งที่มีองค์ประกอบต่าง ๆ มาบูรณาการกันทำให้คำว่า “การอยู่ค่ายพักแรม” มีการเคลื่อนไหว องค์ประกอบดังกล่าวหมายถึง ท่าเลของการตั้งค่ายพักแรม ภูมิอากาศ สิ่งแวดล้อมที่ดี ธรรมชาติที่สวยงาม ความปลอดภัย มีแหล่งทรัพยากรทางธรรมชาติที่เข้ามามีส่วนร่วม ทำให้การพักแรมแต่ละครั้งมีความหมาย เช่น มีการผจญภัย ความสนุกสนาน ความสดชื่น ความอดทน ความเสียสละ ความสามัคคี รวมแล้วหมายถึงการอยู่ค่ายพักแรม การอยู่ค่ายพักแรม ที่ดีจะต้องมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เข้ามาเป็นองค์ประกอบด้วย (Outdoor Activities) ซึ่งการอยู่ค่ายพักแรมขึ้นอยู่กับว่าใครเป็นผู้นำไปใช้ ถ้าเป็นการอยู่ค่ายพักแรมของประชาชนทั่วไป ที่รักความสวยงามของธรรมชาติ ความเจิบสงบ อย่างนี้เรียกว่า “Recreation Camping” แต่ถ้าเป็นหน่วยงานราชการ เช่น ทหารหรือการฝึกต่าง ๆ มักจะเรียกว่า “การฝึกภาคสนาม” ถ้าเป็นลูกเสือส่วนใหญ่ยังใช้คำว่า “การอยู่ค่ายพักแรม” (Camping) ซึ่งถ้าผู้ที่เป็นลูกเสือแล้วจะเข้าใจความหมายของคำว่า “การอยู่ค่ายพักแรม” (Camping) ดีว่าหมายถึงอะไร และมีความสำคัญอย่างไรต่อขบวนการเรียนการสอนลูกเสือ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งเรื่องนี้ รองศาสตราจารย์ ไพรัช พันธุ์ชาติ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ คู่มือการพัฒนาค่ายลูกเสือของสำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในหน้า 610 – 611 เรื่อง การจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมสำหรับลูกเสือว่า “การอยู่ค่ายพักแรมเป็นวิชาที่สำคัญที่สุดใน การฝึกอบรมลูกเสือ ลูกเสือที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม หรือไม่เคยปฏิบัติกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรม อาจถือว่าไม่ได้เป็นลูกเสืออย่างแท้จริง ผู้บังคับบัญชาลูกเสือเป็นบุคคลสำคัญที่จะจัดตารางฝึกอบรมลูกเสือของตนเองเกี่ยวกับการอยู่ค่ายพักแรม โดยผู้บังคับบัญชาลูกเสือต้องมองเห็นความสำคัญและคุณค่าของการอยู่ค่ายพักแรมอย่างแท้จริง จึงจะสามารถจัดการได้อย่างเหมาะสม

การอยู่ค่ายพักแรมมิใช่เป็นการแยกตัวเองออกจากสังคมเมือง หรือการอยู่อย่างเป็นส่วนตัว แต่การอยู่ค่ายพักแรม คือการสร้างประสบการณ์ชีวิต ที่เต็มไปด้วยความสุขกับธรรมชาติ ซึ่งวิธีการอยู่ค่ายพักแรมเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่ผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ควรจะมีความรู้ ความเข้าใจ เป็นอย่างดี

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือเมื่อคิดว่าตนเองจะนำลูกเสือเข้าค่ายพักแรม ก็จะต้องคิดว่า จะต้องจัดและทำสิ่งใดบ้าง ซึ่งบางคนก็อาจจะถามตนเองว่าจะไปอยู่ค่ายพักแรมทำไม หากยังหาคำตอบนี้ไม่ได้ ก็คงจะไม่ประสบผลสำเร็จในการอยู่ค่ายพักแรมได้ ยิ่งไปกว่านั้น อาจจะต้องประสบปัญหา ความยุ่งยากมากขึ้นเรื่อย ๆ มาตรฐานของ การอยู่ค่ายพักแรม ก็ต่ำลง กิจกรรมต่าง ๆ ก็อาจจะไม่ได้เตรียมไว้เลย และในที่สุด ความล้มเหลวก็จะเกิดขึ้น โดยที่ทุกคนจะต้องสูญเสียความสุขที่จะได้รับ เสียเวลาอันมีค่า ยิ่ง เสียเงินและเสียโอกาสอื่น ๆ อีกมากมาย รวมทั้งเสียความรู้สึที่ดีต่อการอยู่ค่ายพักแรม หรือต่อกิจการลูกเสืออีกด้วย

เมื่อต้องการที่จะจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ คงจะต้องมีการจัดทำแผนที่ดี ที่จะทำไปเพื่ออะไร มีวัตถุประสงค์อะไร ทั้งนี้ เพื่อให้การอยู่ค่ายพักแรมบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

การอยู่ค่ายพักแรมเป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนานกับชีวิตกลางแจ้ง และมีความสุขมากกว่าการใช้ชีวิตอยู่ในบ้านมากมาย เป็นการเติมเต็มประสบการณ์ตรงของชีวิตให้กับลูกเสือ ดังคำกล่าวของท่าน บี.พี. ที่ว่า “การอยู่ค่ายพักแรม” เป็นส่วนหนึ่งของชีวิตลูกเสือ

จากแนวคิดที่หลากหลาย จากผู้มีประสบการณ์ตรงในเรื่องการอยู่ค่ายพักแรม ต่างเห็นความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเรียนรู้ เกี่ยวกับการอยู่ค่ายพักแรม และควรจัดเป็นประจำ ในขณะที่เดียวกันยังมีบทสรุปของความคิดเห็นจากบรรดาอารยประเทศ ที่เห็นความสำคัญของการอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ เป็นแนวคิดที่ว่า การพาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมนั้น ควรจะมีการจัดตารางการอยู่ค่ายพักแรมที่สมบูรณ์แบบในเรื่องต่าง ๆ ไม่ต้องคำนึงถึงเรื่องที่จะนำลูกเสือไปสอบวิชาพิเศษเพียงอย่างเดียว ยังมีวิธีการอีกหลายวิธีที่จะนำเนื้อหาของวิชาพิเศษไปสอดแทรกในกิจกรรมประจำวัน เป็นการทดสอบลูกเสือ

โดยที่ลูกเสือไม่รู้ตัว เช่นนี้ ก็จะผสมกลมกลืนดีกว่า อีกทั้งจะไม่ทำให้ลูกเสือเกิดความเบื่อหน่าย โดยที่อยู่ที่โรงเรียนก็เรียนมาแล้ว เมื่อมาเข้าค่ายพักแรมก็เจออีกเป็นเรื่องเดียวกัน

ซึ่งจากข้อมูลและเหตุผลที่ได้กล่าวมาแล้ว ก็พอจะทำให้มองเห็นได้ว่าการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ก็จะต้องทุ่มเทอย่างจริงจัง ทำกันเป็นระบบ มีการปรับเปลี่ยนที่ออกนอกกรอบบ้าง แต่เนื้อหาสาระต้องคงอยู่ จึงเป็นเหตุผลที่สำคัญว่าในแต่ละปีลูกเสือควรมีโอกาสไปอยู่ค่ายพักแรมประมาณ 2 ครั้ง ก็จะทำให้ได้ทำการทดสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษได้ตามวัตถุประสงค์ และเป็นการเพิ่มพัฒนาการให้กับเยาวชนเหล่านั้นอย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

รูปที่ 6

รูปที่ 6 - 7 การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ

รูปที่ 8 การจัดกิจกรรมให้กับลูกเสือสำรองควรเสริมทักษะลูกเสือ รู้จักการช่วยคิด ช่วยทำการฝึกผู้นำ - ผู้ตามที่ดี เกมสการเล่นและการผูกพัน

ที่มา : อาจารย์อัญชลี ทองมังกร โรงเรียนเกษมพิทยา

แหล่งกำเนิด

Baden – Powell (เบเดน โพเอลล์) นามนี้เป็นนามของบุคคลที่สำคัญคนหนึ่งของโลกที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ในปี พ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) ที่ประเทศอังกฤษ ที่จริงแล้วนามที่เรียกขานกันว่า ลอร์ด เบเดน พาวเวลล์ นี้ แบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ เป็นนามที่เรียกขานกันในภาษาราชการและทั่วไป แต่ถ้าบุคคลใกล้ชิด ตลอดจนครอบครัวของท่าน รวมทั้งบุคคลที่ได้ศึกษาประวัติชีวิตของ บี.พี. อย่างจริงจัง รวมถึงการได้ศึกษาจากเอกสารตำราเก่า ๆ ที่เป็นยุคแรก ๆ ได้มีการบันทึกเอาไว้จะเรียกกันสั้น ๆ ว่า B.P. (บี.พี.) โดยเป็นคำเขียนคือ ROBERT STEPHEN SMYTH – BADEN POWELL และอ่านออกเสียงว่า ลอร์ด เบเดน โพเอลล์ หรือบางครั้งอาจเรียกว่า Mr. Pow (มิสเตอร์โพล)¹ ถ้าย้อนหลังไปประมาณปี พ.ศ. 2520 คำเรียกชื่อของ บี.พี. จะมีการถกเถียงกันอย่างกว้างขวางว่าออกเสียงอย่างไรกันแน่ ในความเป็นจริงจะเรียกขานทั้งสองลักษณะก็ได้ เพราะเขียนเหมือนกัน และคือบุคคลคนเดียวกัน

พ.ศ. 2450 (ค.ศ. 1907) บี.พี. ได้เป็นบุคคลที่ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่เรื่องหนึ่ง คือ “ขบวนการพัฒนาเยาวชน” ให้เป็นคนดี และเป็นพลเมืองดี ทั้งหญิงและชาย นั่นคือ ท่านเป็นผู้กำเนิดการลูกเสือขึ้น บี.พี. เป็นชาวอังกฤษ เรื่องลูกเสือจึงเกิดขึ้นที่ประเทศอังกฤษ โดยที่ บี.พี. เองได้ใช้ชีวิตอย่างโซกโซน เพราะรับราชการเป็นทหารอังกฤษที่ต้องเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ ที่มีวาระเกี่ยวเนื่องกับทางการเมือง การทหาร อาทิ เช่น แอฟริกา อินเดีย ฯลฯ เป็นต้น การใช้ชีวิตทหารนั้น นอกจากจะมีการทำสงครามแล้ว ส่วนหนึ่งของชีวิต บี.พี. จะเป็นบุคคลที่รักความสงบ รักความเป็นธรรมชาติ ความเป็นอิสระ เข้าถึงประชาชนทุกพื้นที่ บี.พี. ได้ถูกส่งตัวไปประจำการ บี.พี. มีอุปนิสัยช่างสังเกต ช่างจด ช่างจำ

¹ จากคำบอกเล่าของ ฯพณฯ อภัย จันทวิมล เลขาธิการ ฯ พยัคฆนัทร ที่ค่ายลูกเสือวชิราวุธ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

เป็นคนที่เลียนแบบเก่ง มีความสามารถพิเศษ รู้ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนแนวปฏิบัติ
หลาย ๆ อย่างของคนพื้นเมืองเผ่าต่าง ๆ เช่น เผ่าซูลูในแอฟริกา เผ่าอาซันติ เป็นต้น

รูปที่ 9 ภาพวาด Dinizulu

รูปที่ 10 Bead หรือ เครื่องหมายจุดเบดจ์ที่มี
ต้นกำเนิดมาจากสร้อยคล้องคอของ Dinizulu

ในวงการลูกเสือเรียกว่า “Bead” ถ้าวัดด้วยสายหนังเป็นชุด เรียกว่าสายปัด มีตั้งแต่ร้อยด้วย
สายหนังจำนวน 2 ปัด 3 ปัด และ 4 ปัด (ภาษาลูกเสือมักเรียกกันว่า “ท่อน”) จำนวนท่อนที่ไม่เท่ากัน เป็น
การแสดงถึงคุณวุฒิของผู้ผ่านการฝึกอบรมลูกเสือตามลำดับชั้น และปฏิบัติตามระเบียบและขั้นตอนที่
ถูกต้อง ชนเผ่าซูลูต่างก็มีการสะสม ปัด (Bead) ซึ่งก็คือลูกปัดที่ใช้เป็นเครื่องประดับ นัย คือ การบ่งบอก
ถึงความสามารถที่เก็บสะสมไว้ เป็นระยะเวลายาวนาน และความสามารถในการสู้รบกับศัตรู ลูกปัด
เหล่านี้ทำจากฟันสัตว์ไม้นานาชนิด รวมทั้งกระดูกด้วย

ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีการบันทึกและจดจำมาประยุกต์ใช้ในขบวนการของลูกเสือ แม้ขณะที่
ประจำการอยู่ที่ประเทศอินเดีย ก็ได้เขียนหนังสือขึ้นเล่มหนึ่ง ชื่อ RECOGNIZE AND SCOUTING ซึ่ง
ความหมายคือ การสอดแนม และบี.พี. ได้นำมาใช้ คือ คำว่า ลูกเสือ (SCOUT)

รูปที่ 11

รูปที่ 12

รูปที่ 11 – 12 ภาพเกาะบราวน์ซี ปัจจุบันสถานที่เปลี่ยนไปจากเดิม ซึ่งมีการก่อสร้างอาคารหลายรูปแบบ
เพื่อใช้เป็นสำนักงานและที่พักผ่อน และที่สำคัญ แผ่นศิลาหลัก ที่เป็นหลักหินสลัก
ข้อความถึงความสำคัญต่อกิจการลูกเสือ ตั้งแต่ยุคเริ่มแรกรวมทั้งสถานที่ที่เป็นอนุสรณ์สถาน

เกิดอะไรขึ้น

โรเบิร์ต สตีเฟนสัน สมิธ เบเดน – โพลล์ (ROBERT STEPHENSON SMYTH BADEN – POWELL) หรือ B.P. ผู้ก่อตั้งลูกเสือโลก ขณะที่ยังรับราชการทหารอยู่จนได้ยศสูงสุดคือ “พลโท” บี.พี. เป็นผู้ที่สนใจ และเอาใจใส่ต่อเด็ก ๆ โดยเฉพาะเด็กผู้ชายที่มีความคล่องตัวสูง และนำมาฝึกฝนควบคู่ไปกับการทหาร เช่น การสอดแนม การสะกดรอย การหาข่าว การพิจารณาสังเกตและจำ การขนส่ง การส่งข่าว เป็นต้น จนในที่สุดเด็กชาย Good Year เป็นหนึ่งในแรงบันดาลใจสงครามเมืองมาเฟออิง (Mafeking) ซึ่งเป็นเด็กคนหนึ่ง ที่นำมาฝึกฝนจนใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างใหญ่หลวง ในครั้งนั้น นอกเหนือจากบรรดาเหล่าทหารของกองทัพอังกฤษ ซึ่งถือเป็นแบบอย่างที่ดี บี.พี.จดจำไม่รู้ลืม

เมื่อ บี.พี. ได้อลาชีวิตราชการทหารแล้ว จึงได้เดินทางกลับไปที่ประเทศอังกฤษ อย่างถาวร แต่ในใจนั้นได้ตั้งปณิธานไว้ว่า ถ้าเมื่อเสียชีวิตลงแล้ว ร่างของท่านต้องอยู่ที่ทวีปแอฟริกา ที่มีความหมายต่อชีวิตและผูกพันมาโดยตลอด

รูปที่ 13 ขบวนลูกเสือ ร่วมงานศพของ บี.พี.

รูปที่ 14 ป้ายหน้าหลุมฝังศพ ของ บี.พี. ที่ประเทศเคนยา

ขณะเดียวกันเพื่อสนองวัตถุประสงค์ของ บี.พี. ที่มีเจตนาอย่างแน่วแน่ที่จะดำเนินการในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาเยาวชน ซึ่งในขณะนั้นประเทศอังกฤษประสบปัญหาเรื่องของเยาวชนวัยหนุ่มสาวอย่างกว้างขวาง บี.พี. จึงได้เริ่มโครงการ โดยรวบรวมเด็กชายในอังกฤษ จำนวน 20 คน ซึ่งไม่นับหลานของ บี.พี. ที่ชื่อ Donal อีก 1 คน โดยเด็กทั้ง 20 คน

นี้ ได้คัดเลือกมาจากพื้นฐานครอบครัวที่ต่างกัน 10 คน มาจากโรงเรียนรัฐบาล ของ Eton และ Harrow และเป็นเด็กที่ช่วยเหลือกองทัพบก และ คู่กันเคยกับ บี.พี. ทั้ง 10 คน เด็กอีก 7 คน มาจาก Bournemouth Boys Bridge และอีก 3 คน จาก Poole Bridge และที่กล่าวไว้เบื้องต้นอีก 1 คน คือ Donald Baden Powell ซึ่งเป็นหลายชายของ บี.พี. อายุ 9 ปี พร้อมด้วย Simon Rodney, ซึ่งเป็นพี่ของ George, James และ William บี.พี. มีกำหนดการอยู่ในใจที่วางไว้อย่างแน่วแน่ในการที่จะนำแนวคิด ตลอดจนวิธีการที่ได้วางแผนไว้ นำมาใช้ทดลองในเรื่องการทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันแบบค้างคืน กินนอนด้วยกัน ทำกิจกรรมทุกอย่างด้วยกัน และได้กำหนดที่จะใช้เกาะบราวน์ซีในประเทศอังกฤษเป็นที่อยู่ค่ายพักแรม จากจดหมายถึง Charles van Raalte เพื่อขออนุญาตให้ใช้เกาะ ๑ ซึ่งก็ได้รับการตอบรับที่รวดเร็ว และอนุญาตให้ใช้พื้นที่บนเกาะบราวน์ซีได้ ดังนั้น เพื่อเป็นการช่วยเหลือในการวางแผน Charles van Raalte ได้แนบเอกสารที่เกี่ยวกับเกาะและประวัติศาสตร์ที่เพิ่งพิมพ์ออกเผยแพร่ เพื่อให้ บี.พี. สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับสถานที่ให้มากยิ่งขึ้น แผนที่ที่ใช้ประกอบการสำรวจสถานที่ ซึ่งมีขนาดเล็กประมาณหนึ่งไมล์ ยาวครึ่งไมล์ และกว้างสามในสี่ของไมล์ จึงเป็นมาตรฐานของการตั้งค่ายพักแรมที่ บี.พี. ต้องการตั้งค่ายพักแรม (Camping) ในปี ค.ศ. 1907 แต่ที่กล่าวมานี้ก็คงจะไม่ใช่เหตุผลเดียวที่เลือกเกาะบราวน์ซีเป็นสถานที่ตั้งค่ายพักแรม ยังมีข้อมูลด้านอื่น ๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการอยู่ค่ายพักแรมในครั้งนั้น อาทิ ทางด้านภูมิศาสตร์ที่สามารถมองเห็นท้องฟ้า ดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวในยามค่ำคืนได้อย่างชัดเจน เพราะเป็นที่โล่งแจ้ง อากาศเย็นสบายเหมาะแก่การสอนบทเรียนดาราศาสตร์เป็นอย่างมาก ทั้งยังมีน้ำทะเลล้อมรอบ ทิวทัศน์ขนาดเล็กที่เขียวขจี แหล่งน้ำตามธรรมชาติที่หลบภัยและฝน อีกทั้งความพร้อมในด้านอื่น ๆ อีกหลายประการ

รูปที่ 15 Nana Prempeh I (1872 -1931)

รูปที่ 16 Submission of King Prempeh

King Prempeh ถือเป็นหัวหน้าเผ่า (กษัตริย์) ของเมืองอาซันติ มีพระนามว่า “King Nana Prempeh” บุคคลผู้นี้มีส่วนเกี่ยวข้องกับขบวนการลูกเสือเช่นกัน โดยที่ King Nana Prempeh ไม่เคยทำสงครามกับ บี.พี. ด้วยเหตุที่ว่ากิตติศัพท์ของ บี.พี. นั้น เป็นที่น่าเกรงขามและสามารถชนะชนเผ่าชูลูได้ เมื่อ บี.พี. ยกทัพมาถึง King Prempeh จึงได้เข้าไปสวามิภักดิ์ กับ บี.พี. และขอสงบศึก เพื่อรักษาสันติภาพไว้ โดยไม่ต้องเสียเลือดเนื้อทั้งสองฝ่าย บี.พี. ก็มีความเห็นเช่นเดียวกัน เมื่อเวลาผ่านไป บี.พี. ได้นำวัฒนธรรมของชนเผ่าอาซันติ (1895) มาใช้ในกิจการลูกเสือ 3 ประการ คือ การจับมือซ้ายของคนที่ขึ้นเมืองชนเผ่าอาซันติ ซึ่งมีความหมายถึง ความรัก ความจริงใจ และความบริสุทธิ์ใจ โดยที่มือซ้ายถือเป็นมือที่สะอาด อยู่ใกล้กับหัวใจ และไม่ใช่มือที่ใช้จับอาวุธฆ่าฟันกัน ฉะนั้น เผ่าอาซันติจึงตกทวยปราชัยกันด้วยการจับมือซ้าย เป็นวัฒนธรรมของชนเผ่าสืบทอดกันมา อีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ การถือไม้พลองของ King Prempeh และชนเผ่าอื่น ๆ บี.พี. ได้นำวัฒนธรรมการถือไม้ลักษณะพลองมาเป็นเครื่องประกอบลูกเสืออีกอย่างหนึ่ง โดยลักษณะของไม้พลองของเผ่าอาซันติ จะมีความยาวประมาณ 150 ซม. และมีเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 นิ้ว จริง ๆ แล้ว ไม้พลองนี้เป็นประโยชน์ต่อชนเผ่าอาซันติอย่างมากในเชิงช่าง นอกจากจะใช้เป็นเครื่องมือวัดระยะแล้ว ยังใช้เป็นอุปกรณ์ช่วยเสริมในการก่อสร้างอื่น ๆ อีกด้วย โดยเฉพาะสิ่งที่เผ่าอาซันติมีความสามารถมาก คือ การสร้างสะพานในรูปแบบต่าง ๆ แล้วแต่โอกาสที่จะใช้ สะพานดังกล่าวจะมีรูปแบบแตกต่างกันออกไปในทางการลูกเสือเรียกว่า “Pioneering” (บุกเบิก) และสุดท้ายที่ บี.พี. ได้มาจากเผ่าอาซันติก็คือ หมวกทรงปีกกว้าง ที่เมื่อเวลาสวมใส่แล้ว สามารถใช้เป็นมาตราส่วนในการคำนวณ ความกว้าง ความยาว พื้นที่ต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี โดยใช้ปีกหมวกเป็นเครื่องมือ

ในวันที่ 29 กรกฎาคม ค.ศ. 1907 Bill Harvey ซึ่งเป็นชาวเรือท้องถิ่น คนหนึ่งได้ยื่นคอยที่ Customhouse Steps ในอ่าว Poole เพื่อที่จะพา บี.พี และหลานกับบรรดาเด็ก ๆ ที่ได้รับการคัดเลือกมาจากอังกฤษ เดินทางไปที่เกาะ บราวน์ซี บี.พี. และคณะได้ขึ้นเรือยนต์ที่ Hyacinth ซึ่งเป็นที่จอดเรืออยู่ตรงข้ามกับเกาะบราวน์ซีห่างประมาณ 2 ไมล์ Bill Harvey ได้นำเรือเข้าจอดที่ท่าเรือ Seymour ที่เกาะบราวน์ซี และแล่นเรือกลับมายังอ่าว Poole ในขณะที่ บี.พี. และกลุ่มเด็กชาย ได้เดินทางประมาณครึ่งไมล์ตามฝั่งชายทะเลไปยังสถานที่ตั้งค่ายพักแรม

เมื่อถึงยังสถานที่ตั้งค่ายพักแรม เด็กเหล่านั้น ได้ถูกจัดแบ่งออกเป็น 4 หมู่ ซึ่งแต่ละหมู่ได้รับการขนานนามเป็นชื่อสัตว์ต่าง ๆ คือ

CURLEW
Whistle:
"Curley"
Green

RAVEN
Cry:
"Kar-kaw"
Black

WOLF
Howl:
"How-oooo"
Yellow & Black

BULL
Lowling:
"Um-maouw"
Red

รูปที่ 17 หมู่ทั้ง 4 ที่ บี.พี.ตั้งชื่อในการพาเด็กเข้าค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี

หมู่นก Curlews (นกเป็ด), หมูนก Ravens (นกกา), หมู Wolves (หมาป่า) และหมู Bulls (วัว) ในการแสดงสัญลักษณ์ของหมู่ แต่ละหมู่จะได้รับผ้าขนสัตว์ซึ่งมีสีแตกต่างกัน โดยจะต้องเย็บผ้าติดที่แขนเสื้อด้านซ้าย ซึ่งหมู่วัว ใช้ผ้าสีเขียว, หมูหมาป่า ใช้ผ้าสีน้ำเงิน, หมูนกใช้ผ้าสีเหลือง และหมูนกกา ใช้ผ้าสีแดง เด็กที่มีอายุมากกว่าคนอื่น ๆ ภายในกลุ่ม จะได้รับการมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหมู่ และได้ธงซึ่งมีรูปของสัตว์ที่เป็นเครื่องหมายประจำหมู่วัว ในขณะที่ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าหมู่ จะถูกมอบหมายความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ในการควบคุมพฤติกรรมของลูกหมู่ตลอดเวลา ทั้งภายในบริเวณค่ายพักแรมและนอกบริเวณค่ายพักแรม ซึ่งระบบของการทดลองให้มีอิสระและเสรีภาพ เป็นประชาธิปไตย

โดยภายใต้กฎเกณฑ์ที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน และยึดเป็นหลักในการอยู่ค่ายพักแรม โดยเน้นคำว่า “ระบบหมู่” และนั่นคือสิ่งที่ทุกคนจดจำจนถึงทุกวันนี้ ก็คือการอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซี ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ได้จากผลของการทดลองที่ดีเยี่ยม

บี.พี. บรรณาธิที่จะให้เด็กชายที่มาจากที่ต่าง ๆ ได้มาอยู่ร่วมกัน โดยการรวมกลุ่มจากลูกของเพื่อน ๆ และจากที่อื่น ๆ ดังได้กล่าวมาแล้วเบื้องต้น และก็เป็นที่น่าตื่นตาตื่นใจที่ว่าการอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ซีนั้นมีการพัฒนา ปรับปรุงกิจกรรมและวิธีการที่เป็นนวัตกรรมขึ้นมาใหม่ และใช้ในการอยู่ค่ายพักแรมครั้งแรกนี้ ซึ่งสิ่งสำคัญที่สุดสิ่งหนึ่งที่ทำให้การจัดกิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมครั้งแรกของโลกครั้งนี้ประสบผลสำเร็จอย่างดียิ่งก็คือ ความชาญฉลาดและทักษะของ บี.พี. ในการเลือกสถานที่ตั้งค่ายพักแรม ซึ่งนอกจากจะมีวิวทิวทัศน์ที่เหมาะสมแล้ว การบริหารจัดการในด้านอื่น ๆ อาทิ เช่น การมีกระท่อมว่างเปล่าบริเวณชายฝั่ง ที่ได้จัดเตรียมไว้เพื่อให้ผู้มาเยี่ยมได้พัก

นอกจากนี้ในการเตรียมการด้านการประสานงานที่ถือว่าเป็นต้นแบบของการนำลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมที่ใช้กันอยู่จนถึงปัจจุบัน คือ บี.พี. ได้กำหนดข้อมูลลงในจดหมายถึงผู้ปกครองเด็กที่ได้ถูกคัดเลือกให้เข้ามาอยู่ค่ายพักแรม บี.พี. ได้อธิบายวัตถุประสงค์ของการอยู่ค่ายพักแรมว่า เพื่อสร้างทักษะในด้านงานฝีมือ การสังเกตและจำ ความมีระเบียบวินัย การมีความสุขอนามัยที่ดี มีความอดทน การดำรงชีวิตอย่างปลอดภัย และความรักชาติ นอกจากนั้น บี.พี. ได้กำหนดตารางในการอยู่ค่ายพักแรม รวมทั้งแจกแจงรายละเอียดการจัดเตรียมอุปกรณ์ส่วนตัวที่เด็กชายควรจะต้องพิจารณาจัดเตรียมมาให้เหมาะสม ซึ่งในการฝึกอบรมลูกเสือหรือการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือนั้น การกำหนดกิจกรรมในตารางดังกล่าวจะกำหนดไว้แบบกลาง ๆ คือเป็นตารางรวม ไม่แจกแจงรายละเอียด เพราะถือว่าลูกเสือต้องเตรียมพร้อม มองไกล และบริการอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งต้องทำดีด้วย คนที่เป็นผู้รับผิดชอบในการอยู่ค่ายพักแรมแต่ละครั้งจะไม่เปิดเผยรายละเอียดของตารางดังกล่าวดังตัวอย่างของ “ตารางการอยู่ค่ายพักแรมของ บี.พี.” ที่ได้กำหนดไว้ดังต่อไปนี้

06.00 น. ตื่น, เก็บที่นอน, นมและขนมปังแผ่น

06.30 น. ออกกำลังกาย

- 07.00 น. อธิบายกิจกรรมประจำวันและสาริต
- 07.30 น. ทำความสะอาดที่พัก
- 07.55 น. เข้าแถว, ชักธงขึ้น, สวดมนต์, อาหารเช้า
- 09.00 น. กิจกรรมลูกเสือ (ภาคปฏิบัติ)
- 12.00 น. อาบน้ำ
- 12.30 น. อาหารกลางวัน
- 13.00 – 14.15 น. พักผ่อน
- 14.30 น. กิจกรรมลูกเสือ (ภาคปฏิบัติ ต่อ)
- 17.00 น. พักรับประทานน้ำชา
- 18.00 น. เล่นเกมส์
- 19.15 น. ชักธงลงและเปลี่ยน
- 20.00 น. อาหารเย็น
- 20.15 น. ชุมนุมรอบกองไฟ บริหารกายตามรูปแบบ
- 21.15 น. สวดมนต์ (พิธีทางศาสนา)
- 21.30 น. ดับไฟ – นอน

ซึ่งตารางอยู่ค่ายพักแรมที่เกาะบราวน์ชิกรั้งแรกนี้ บี.พี. ได้ร่วมกันกำหนดขึ้นโดยอาศัยความเห็นและแนวคิดของเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะ พันตรี Maclaren ที่เป็นเพื่อนและผู้ได้บังคับบัญชาด้วย ซึ่งเรื่องนี้ ได้มีหนังสือพิมพ์หนึ่งฉบับได้เสนอข่าวรายละเอียดเกี่ยวกับสถานที่สำหรับการตั้งค่าย เมื่อเด็กชาย 2 – 3 คน ได้เดินทางมาถึง บี.พี. และ พันตรี Maclaren ได้ช่วยกันตั้งเต็นท์ซึ่งมีลักษณะทรงรูปกระโจม (Bell tent) เพราะในขณะนั้นจะมีแต่เต็นท์ที่มีลักษณะนี้เท่านั้น ต่อมาเมื่อการลูกเสือและการอยู่ค่ายพักแรมได้รับความสนใจมากขึ้น จึงทำให้เกิดการพัฒนาให้เต็นท์มีแบบเป็นโครง เป็นสัน รูปแบบต่าง ๆ มากขึ้น

โดยความเป็นจริงแล้วที่เกาะบราวน์ชิมีอากาศที่เย็นสบายในตอนกลางวัน และจะหนาวเพิ่มขึ้นในตอนกลางคืน การที่เด็ก ๆ ได้ใช้ชีวิตการนอนอยู่ในเต็นท์จึงไม่ใช่อุปสรรคอะไร อาจจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอึดอัดอยู่บ้าง ซึ่งความเป็นจริงในเรื่องนี้ ถ้าผู้ที่มี

ประสบการณ์ได้เข้าร่วมงานชุมนุมระดับนานาชาติ หรือระดับโลกแล้ว จะพบว่า เด็กลูกเสือที่อยู่ในกลุ่มประเทศยุโรป หรือแถบสแกนดิเนเวีย ชอบออกมานอนนอกเต็นท์ โดยใช้ถุงนอน (sleeping bag) เป็นที่นอน ถ้าฝนไม่ตกหรือมีหิมะลง เพราะเขาเหล่านั้นนิยมชีวิตท่ามกลางธรรมชาติอย่างแท้จริง และในครั้งนี่ แต่ละหมู่จะมีเต็นท์เป็นของตนเอง เด็กชายไม่ได้สวมเครื่องแบบ เด็กบางคนมาจากโรงเรียนชุมชนก็จะแต่งกายเหมือนกัน พวกเขาจะมีแค่แถบผ้าขนสัตว์สีต่าง ๆ เย็บติดที่แขนเสื้อด้านซ้าย และธงรูปสัตว์ที่เป็นสัญลักษณ์ของหมู่เท่านั้น โดยเด็กชายแต่ละคนจะได้รับเครื่องหมายเฟอร์เดอรีที่ทำมาจากทองเหลืองติดที่เสื้อของพวกเขา เมื่อเวลาพวกเขาผ่านการทดสอบกิจกรรมฐานต่าง ๆ เช่น เงื่อน การปีนหน้าผา การตีธง ฯลฯ พวกเขาจะได้รับเครื่องหมาย

รูปที่ 18 เครื่องหมาย Be Prepared

ที่มีคำว่า “Be Prepared” (จงเตรียมพร้อม) ที่ทำจากทองเหลือง อีกหนึ่งชิ้นและติดได้เครื่องหมายชิ้นแรก นอกจากนั้นก็มีผ้าผูกคอสีทึบมอบให้ด้วย

รูปที่ 19 บี.พี. เป่าเขากูดู

บี.พี. ได้ใช้เขากูดู (Kudo Horn) (จับได้ที่มาดาบีแลนด์ ค.ศ. 1896) เพื่อปลุกให้เด็ก ๆ ตื่นและให้สัญญาณในค่ายพักแรม ถ้าเรียกสั้น ๆ มีความหมายถึง “Rally” (รวมพล) ถ้าเรียกยาว ๆ มีความหมายถึง “Ready” (พร้อม) เสียงเป่านี้ บี.พี. ได้ใช้ในพิธีเปิดงานชุมนุมในปี ค.ศ. 1929 (ซึ่งต่อมาภายหลังที่ Gilwell Park ได้เกิดขึ้นที่ประเทศอังกฤษแล้ว ใครที่ไปเข้าร่วมการฝึกอบรมที่นั่น จะพากันช้อนกหิด หรือเครื่องเป่าที่เป็นเสียงสังสารสัตว์ชนิดต่าง ๆ มาใช้ เป็นที่นิยมมากที่สุด ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2520 เป็นต้นมา แต่ในปัจจุบันนี้แทบไม่เคยพบ)

บี.พี. ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการออกกำลังกายเป็นอย่างมาก โดยการออกกำลังกายจะใช้ในตอนเช้าและตอนเย็น โดยมีทั้งการออกกำลังกายที่ใช้ไม่ลักษณะเป็นพลอง

เป็นเครื่องมือ และการออกกำลังกายแบบธรรมชาติ คือท่ามือเปล่า นอกจากนั้น การพักผ่อน หลังอาหารกลางวันเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัด การอาบน้ำให้รวมกิจกรรมทางน้ำ และการใช้เรือ 2 ลำด้วย

ในภาคกลางคืน บี.พี. ได้ยึดการประชุมรอบกองไฟเป็นสื่อ เพื่อถ่ายทอดความรู้ ในเรื่องต่าง ๆ ซึ่ง บี.พี. จะพูดถึงเรื่องการผจญภัยหลาย ๆ อย่าง และได้เขียนอยู่ในหนังสือ Scouting for Boys ในขณะนั้นจะมีเพลงที่ใช้ร้องร่วมกันเป็นที่นิยม คือ เพลง Eengonyyama Zulu (อินกอนยามา ซูลู) โดยเป็นที่ทราบกันอยู่แล้วว่า คนป่าเผ่าซูลูมีความผูกพัน และเป็น สายใยที่สำคัญมากสิ่งหนึ่งต่อขบวนการลูกเสือในยุคนั้น จนถึงปัจจุบัน

รูปที่ 20 เด็กชายกู๊ดเยียร์ กับจักรยานที่ใช้ส่งข่าว

สงครามที่เมืองมาเฟอคิง (Mafeking) เป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งที่ บี.พี. ได้เข้าไปรักษาเมืองไว้ และถูกกบฏ บัว (Boer) ปิดล้อมไว้เป็นเวลานาน ไม่สามารถติดต่อกับภายนอกได้สะดวก บี.พี. จึงได้นำ ขบวนการฝึกการส่งข่าว การสอดแนม มาถ่ายทอดและฝึกฝนให้กับเด็กชายจำนวนหนึ่ง เพื่อช่วยใน ด้านการสื่อสาร และได้ทำการคัดเลือกเด็กชายคนหนึ่ง ชื่อ เด็กชาย “กู๊ดเยียร์” (Good Year) ทำหน้าที่ สอดแนม รวมทั้งในขณะนั้นให้ขี่จักรยานออกไปหาเสบียงอาหารมาเสริม เพราะม้า ลา ถูกฆ่าเป็น อาหารหมด จึงใช้รถจักรยานแทนอย่างคล่องแคล่วว่องไว

คณะเด็กที่ตั้งขึ้นเป็นหน่วยสอดแนม

เด็กชายเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นเด็กที่ บี.พี. ได้ทำการฝึกฝนในเชิงหน่วยสอดแนม (Scouting) การหาข่าว การลวง การพราง การเอาชีวิตรอดในป่า (Survival) โดยที่ตัวเองให้รอดปลอดภัยจากอันตราย บี.พี. ได้ทำหมวกปีกกว้างมาให้เด็ก ๆ เหล่านี้ใส่เพื่อความเรียบร้อย และสวยงาม แต่ได้พับหมวกด้านซ้ายขึ้น ซึ่งก็คือต้นแบบหมวกของลูกเสือสามัญในประเทศไทยปัจจุบัน ส่วนสีของเสื้อผ้าเป็นสีกาเกี

รูปที่ 21 The youthful Sgt. Major Goodyear, far right

รูปที่ 22 หนังสือ Scouting for Boys ที่แต่งโดย บี.พี.

หนังสือที่ บี.พี. เขียนขึ้นชื่อว่า “Scouting for Boys”

“Scouting for Boys” เป็นตำราทางลูกเสือเล่มแรกที่ บี.พี. ได้เขียนขึ้น เพื่อเป็นคู่มือใช้ในการฝึกอบรมลูกเสือ ในประเทศไทยมีตำราลักษณะนี้ โดยฯพณฯ อภัย จันทวิมล อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และอดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้นำมาแปลและเรียบเรียง ใช้เป็นคู่มือที่คงความมาตรฐานจนถึงปัจจุบัน คือ “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย”

บี.พี. จะคุ้นเคยกับระบบและเงื่อนไขในการปฏิบัติเวลากลางคืน เช่น ยามเฝ้าระวัง ตอนกลางคืน เรื่องเกิดขึ้นจากการที่ บี.พี. ต้องการที่เข้าไปยังค่ายพักแรมหลังจากที่ได้ออกไปนอกบริเวณ โดยได้บอกกับเด็ก ๆ ว่า ท่านต้องการที่จะ “บุกรุก” (โจมตี) และ

ต้องการที่จะให้พวกเด็ก ๆ หยุดให้ได้ และเมื่อ บี.พี. ได้เดินผ่านต้นไม้ใหญ่ต้นหนึ่ง เสียงคำสั่ง “หยุด” ดังมาจากด้านบนต้นไม้ ซึ่งปรากฏว่าเป็น Donald B-P ผู้ซึ่งแสดงตนว่าจะจับกุมลุงของตนเอง บี.พี. ได้ยกตัวอย่างนี้ให้เด็ก ๆ ฟัง เพื่อช่วยกันป้องกันภัยโดยรอบ

บางครั้งได้จัดให้มีการแข่งขันเป็นหมู่ และบางครั้งก็เป็นรายบุคคล แล้วแต่โอกาส เพื่อมิให้เด็กเบื่อ ตัวอย่างเช่น การแข่งขันการเก็บใบไม้จากต้นไม้และบอกชื่อใบไม้แต่ละชนิดนั้นได้ ส่วนอีกตัวอย่างเป็นการทดสอบการสังเกตของเด็ก ซึ่งแบบฝึกหัดและการแข่งขันมีหลากหลายแบบ ซึ่งได้เน้นมากในเรื่องของการฝึกหัดการสังเกตและจำการสะกดรอย การล่าสัตว์ เป็นต้น

ตลอดทั้งวันแต่ละหมู่จะออกเดินทางพร้อมด้วยอาหารที่ยังไม่ได้ปรุงสำเร็จ และต้องดูแลตนเอง บางครั้งระหว่างการสำรวจพวกเขาอยู่ภายใต้การสังเกตของ บี.พี. ด้วยพวกเขามีประสบการณ์ในการก่อองไฟและดับไฟ งานสุดท้ายพวกเขาจะได้รับการสอนให้ผสมแป้งสาเล่ โดยใช้ด้านในของเสื้อแจ็คเก็ตเป็นอุปกรณ์ สิ่งเหล่านี้ทำให้พวกเด็ก ๆ เรียนรู้และสามารถนำไปช่วยมารดาในการประกอบอาหารได้

รูปที่ 23 Sgt. Major Goodyear is to the fore, both styles of hat are shown in B-P's sketch

เป็นภาพวาดซึ่งให้เห็นถึงการฝึก การทดสอบ และการสอดแนม แทรกความมีระเบียบวินัยของเหล่าเยาวชนเหล่านั้น เครื่องแบบซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของขบวนการลูกเสือ โดยเฉพาะเครื่องแบบลูกเสือของประเทศไทย เป็นที่ยอมรับในบรรดาประเทศสมาชิกลูกเสือทั่วโลกว่า สวย สง่างาม และมีความหมายในส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ประดับเครื่องแบบ อีกทั้งยังมีคุณสมบัติที่ซ่อนเร้นไว้เพื่อการพัฒนาเยาวชนที่เป็นลูกเสืออีกด้วย

รูปที่ 24 ชาวเมืองอังกฤษให้การต้อนรับและแสดงความยินดี กับ บี.พี.

บี.พี. เป็นหนึ่งในหลาย ๆ ท่านที่เป็นวีรบุรุษของประเทศอังกฤษ ด้วยเพราะความรู้ความสามารถ ความกล้าหาญ ตลอดจนการเสียสละในการทำสงครามทุกรูปแบบ เมื่อ บี.พี. เดินทางกลับไปยังประเทศอังกฤษ จึงได้รับการต้อนรับอย่างยิ่งใหญ่ แม้กระทั่งในบั้นปลายชีวิตของ บี.พี. ก็ยังได้ระบุงการที่มีสรรพนามค่อท้ายสกุล คือ BADEN POWELL OF GILWELL ที่ถือว่าเป็นสถานที่ฝึกอบรมแก่นวมลมนุษย์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในชีวิต (ประเทศอังกฤษให้บุคคลต่าง ๆ ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ประเทศชาติเลือกคำต่อท้ายเอง)

บางครั้ง บี.พี. ได้กล่าวว่า “เด็กกลุ่มนี้จะต้องถูกแบ่งออกเป็นหมู่ (Patrol) รวม 4 หมู่” โดยเด็กที่มีอายุมากในแต่ละหมู่จะได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้าหมู่(นายหมู่) การบริหารแบบนี้เป็นความลับของการประสบผลสำเร็จ หัวหน้าหมู่ของแต่ละหมู่จะได้รับมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบในการควบคุมพฤติกรรมของลูกหมู่ของตนเองทั้งในค่ายพักแรม และนอกค่ายพักแรม การแบ่งเป็นหมู่เพื่อการทำงานและเข้าร่วมกิจกรรม และแต่ละหมู่จะแยกนอนออกไปตามจุดต่าง ๆ เด็กทุกคนต้องมีเกียรติในการปฏิบัติตามคำสั่ง มีความรับผิดชอบและการแข่งขัน ซึ่งเป็นการสร้างมาตรฐานของการพัฒนาและการใช้ชีวิตร่วมกันในแต่ละวัน ทั้งกลุ่มจะได้รับการฝึกอบรมจนมีความก้าวหน้าในเรื่องของการลูกเสือ

บี.พี. ได้ค้นพบหนทางที่ดีที่สุดในการบอกเล่าและให้คำแนะนำที่เป็นเหตุเป็นผล โดยยกขึ้นมาเป็นตอน ๆ เพื่อเป็นตัวอย่างสำหรับการแสดง เมื่อตั้งวงชุมนุมรอบกองไฟ หรือ เมื่อหยุดพักผ่อน และบางครั้งมีการสาธิตโดยการปฏิบัติในช่วงโมงก่อนอาหารเช้า

ความมีระเบียบวินัยเป็นสิ่งสำคัญและน่าพอใจเป็นที่สุด การแสดงออกของเด็ก ๆ ภายใต้กฎเกณฑ์ถือว่าประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ จากการที่ได้ใช้วิธีการใกล้ชิดและดูแลเด็กอย่างทั่วถึง ทำให้ขจัดปัญหาในเรื่องการอยู่ร่วมกันได้เป็นอย่างดี การยึดเด็กเป็นศูนย์กลางการจัดกิจกรรม ตลอดจนการถ่ายทอดวิชาความรู้ที่ผสมผสานกันระหว่างความต้องการของเด็ก และความเป็นจริงจนถึงปัจจุบัน คือ เป็นการเริ่มต้นของระบบ Child-Centered Approach ซึ่งลูกเสือใช้กันมากกว่าร้อยปีแล้ว

หลังจากนำคณะทั้งหมดกลับจากเกาะบราวน์ซี ถือเป็นการสิ้นสุดทดลองการอยู่ค่ายพักแรมครั้งแรก บี.พี. มีความมั่นใจและเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกต้องแล้ว โดยได้รับการสนับสนุนจาก Mr. Arthur Pearson ในการจัดพิมพ์หนังสือ Scouting for Boys ซึ่งจัดพิมพ์เป็นรายสัปดาห์ ภายใต้ชื่อว่า “Scout” และได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เพราะหนังสือดังกล่าวไม่เพียงแต่จะเป็นคู่มือที่สำคัญต่อลูกเสือแล้ว ยังจะเป็นหนังสืออ่านประกอบเพื่อค้นคว้าหาข้อมูลในแนวปฏิบัติที่สำคัญในเรื่องลูกเสือ สำหรับบุคคลทั่วไปที่สนใจอีกด้วย และเมื่อวันที่ 29 มีนาคม บี.พี.ได้รับปริญญ์ สำหรับการพิมพ์ครั้งแรกในวารสารลูกเสือรายสัปดาห์ และในปีนั้นได้มีการพิมพ์เผยแพร่เป็นจำนวน 110,000 ฉบับ ต่อมาหนังสือ Scouting for Boys ได้ทำการเผยแพร่ไปทั่วโลก ถือเป็นต้นแบบคู่มือการฝึกลูกเสือที่ทำให้ประเทศต่าง ๆ ที่เป็นสมาชิกลูกเสือได้ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ และได้ดำเนินการจัดทำและพิมพ์คู่มือลูกเสือในลักษณะ Scouting for Boys อย่างกว้างขวาง รวมทั้งกิจการลูกเสือของประเทศไทยด้วย โดยมี ฯพณฯ อภัย จันทวิมล อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้แปลและเรียบเรียงภายใต้ชื่อหนังสือว่า “การลูกเสือสำหรับเด็กชาย”

รูปที่ 25 Robert Baden-Powell, 1st Baron Baden-Powell

บี.พี. ได้รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ชั้นสูงสุดคือ *THE ORDER OF MERIT*
อันเป็นเกียรติต่อวงศ์ตระกูลสืบมา

การฝึกอบรมเด็กชายที่เกาะบราวน์ซี

รูปที่ 26 บี.พี. บนเกาะบราวน์ซี

คณะของ บี.พี. จะอยู่ใกล้ชิดกับเด็กทั้งหมด แล้วคอยสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อนำมาแก้ไข
ในขณะเดียวกัน บี.พี. ก็ทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับเด็กเหล่านั้นด้วย

การพาเด็กจำนวน 20 คน จากที่ต่าง ๆ
ในประเทศอังกฤษ บี.พี. ต้องการที่จะนำระบบหมู่
(Patrol System) มาทดลองใช้ เพราะทหารก็มี
หมวด หมู่ กอง ซึ่งใช้ได้ผลในการรบ เด็กทั้ง
20 คน ทุกคนต่างได้รับมอบหมายหน้าที่ให้
รับผิดชอบการปฏิบัติกิจกรรมแต่ละอย่าง นอกจาก
จะตั้งด้วยวาจาแล้ว ยังมีคำสั่งที่เป็นลายลักษณ์
อักษร เพื่อให้เด็กเหล่านั้นได้ช่วยกันคิด วางแผน
และร่วมมือกันปฏิบัติ

ทฤษฎีมีกี่ไหน

ลูกเสือ : การอยู่ค่ายพักแรม และการจัดกิจกรรม (Scout Camping and Activities) ในปัจจุบันนี้จะเห็นได้ว่าเป็นกิจกรรมและขบวนการที่ได้รับความสนใจและมีผู้เข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าวอย่างมากมาย ไม่เฉพาะลูกเสือเท่านั้น นิสิต นักศึกษา ตลอดจนประชาชนทั่วไปต่างให้ความสำคัญต่อกิจกรรมการเข้าค่ายในหลากหลายรูปแบบ อาทิ การเข้าค่ายทางด้านวิชาการ เช่น การเข้าค่ายภาษาอังกฤษ การเข้าค่ายคณิตศาสตร์ การเข้าค่ายภาษาไทย ฯลฯ หรือแม้แต่ชมรมต่าง ๆ ก็นำเอาขบวนการเข้าค่ายพักแรมไปปรับใช้กับกิจกรรมของตนเองอย่างได้ผล โดยเอกลักษณ์ที่สำคัญอย่างหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่มองเห็นได้อย่างชัดเจน คือ การระบุนามวัด หมู่ กลุ่ม โดยการใช้ผ้าผูกคอหลากสีลักษณะลูกเสือ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เพราะเป็นที่รู้ ๆ กันอยู่ว่า “ลูกเสือคือระบบที่มีความเป็นมาตรฐานที่สามารถทดสอบได้”

ดังนั้น ก่อนที่จะกล่าวถึงเรื่องของขบวนการเรียนรู้ และการถ่ายทอดทางด้านหลักการ (ทฤษฎี) ของการอยู่ค่ายพักแรม และการจัดกิจกรรมที่เป็นรูปธรรม เป็นขั้นเป็นตอน “คู่มือเล่มนี้” ผู้เขียนขออนุญาตนำเสนอข้อมูลเฉพาะทางที่เป็นประสบการณ์จริงจากผู้สอนจริง (หมายถึงผู้กำกับลูกเสือและ/หรือรองผู้กำกับลูกเสือ) อีกทั้งตัวลูกเสือเนตรนารีที่ได้ใช้ชีวิตในการอยู่ค่ายพักแรมและเป็นที่ประจักษ์ถึงคุณค่าและประโยชน์ที่ได้รับ โดยแสดงเป็นหลักฐานเอกสาร ข้อความ ที่เป็นจริงจากผู้กำกับลูกเสือและลูกเสียดังนี้

ภาคเหนือ

ผู้กำกับลูกเสือ นายวิฑูรย์ อุปโน L.T.

โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเชียงใหม่

ลูกเสือ

เด็กชายพิทักษ์ชน ดนหมั่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเชียงใหม่

ภาคใต้

ผู้กำกับลูกเสือ นายศานนันทร์ ไชยณรงค์
โรงเรียนเทศบาล1 บ้านจิปังคกอ อ.เมือง จังหวัดปัตตานี

เนตรนารี เด็กหญิง ชูวิทย์ เปาะเลาะ
โรงเรียนเทศบาล1 บ้านจิปังคกอ อ.เมือง จังหวัดปัตตานี

ภาคกลาง

ผู้กำกับลูกเสือ นายสมเดช พึ่งเนตร
โรงเรียนวิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยานูมิ” จังหวัดอ่างทอง

ลูกเสือ เด็กชายไชยา เดชฟูง
โรงเรียนวิเศษไชยชาญ “ตันติวิทยานูมิ” จังหวัดอ่างทอง

บทความประสบการณ์จริงของผู้กำกับลูกเสือ

นายวิฑูรย์ อุปันโน L.T. ผู้ตรวจการลูกเสือ
โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ
สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเชียงใหม่

◆ การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ กำหนดขึ้นเมื่อ ปี.พ. ได้นำเด็กจำนวน 20 คน ไป
ฝึกอบรมที่เกาะบราวันซี ของประเทศอังกฤษ ระหว่างวันที่ 1 – 9 สิงหาคม 2450 ถือว่าเป็น
การอยู่ค่ายพักแรมครั้งแรกของลูกเสือ

การเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ

การเข้าค่ายพักแรมของลูกเสือ หมายถึง การออกจากที่ตั้งประจำ คือ บ้านหรือ
โรงเรียน เพื่อไปพักแรมยังสถานที่อื่น แบ่งตามระยะเวลาการอยู่ค่ายเป็น 2 ชนิด คือ ค่ายพัก
แรมแบบเข้าไป เ็นกลับ (Day Camp) และแบบอยู่ค้างคืน (Overnight หรือ Resident
Camp)

ความมุ่งหมายในการอยู่ค่ายพักแรม

ความมุ่งหมายในการอยู่ค่ายพักแรมเพื่อให้ลูกเสือได้มีกิจกรรมนันทนาการ พักผ่อน เพลิดเพลิน สนุกสนาน ฝึกความอดทน ทำให้จิตใจเข้มแข็ง มีความกล้าหาญ รู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ฝึกการช่วยเหลือด้วยตนเองและผู้อื่น มีความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ ฝึกการมีระเบียบวินัย การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา นอกจากนั้นยังช่วยให้ลูกเสือได้ศึกษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น ที่เข้าไปอยู่ค่ายพักแรมอีกด้วย

การอยู่ค่ายพักแรมจะต้องมีหลักการจัดการค่ายพักแรม ดังต่อไปนี้

1. จัดสนองความต้องการของลูกเสือโดยมีการประชุมคณะกรรมการประจำกอง (นายหมู่) ว่าจะไปยังสถานที่ใด และไปสำรวจสถานที่นั้นว่าเหมาะสมหรือไม่
2. มีการประชุมวางแผนจัดโปรแกรมและตารางฝึกอบรม
3. มีการจัดเตรียมอุปกรณ์ เครื่องหลังและสิ่งอำนวยความสะดวกพอสมควร
4. มีผู้นำค่ายพักแรมและคณะวิทยากรที่จะให้ความรู้ในวิชาการต่าง ๆ
5. มีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ
6. มีกฎและระเบียบของค่ายพักแรมให้ชัดเจน
7. มีการส่งเสริม เนื้อหาวิชาที่ต่างจากการฝึกอบรมเป็นประจำในกองลูกเสือ เพื่อเป็นการส่งเสริมประสบการณ์ชีวิตให้แก่ลูกเสือ

ฉะนั้น การอยู่ค่ายพักแรม จึงจะต้องอยู่ในความดูแลและหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือ ไม่ใช่ นำลูกเสือไปให้หน่วยงานอื่นเป็นผู้จัดการฝึกอบรม เพราะจะทำให้ลูกเสือเกิดความสับสนว่าอะไรคือการฝึกแบบลูกเสือ ที่มีความพิเศษทั้งเนื้อหาวิชาและกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ อันประกอบด้วยทักษะทางสังคม ทักษะการอยู่ร่วมกัน ทักษะชีวิต นอกจากนี้การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือควรจะต้องตระหนักในเรื่องความปลอดภัยอันจะก่อให้เกิดอันตรายต่อลูกเสือ บางครั้งผู้กำกับมักจะสนุกกับกิจกรรมที่ตนเองจัดขึ้นโดยไม่ระมัดระวังและคำนึงถึงความปลอดภัยว่าจะเกิดอันตรายต่อลูกเสือหรือไม่ ซึ่งมักจะมีข่าวผ่านสื่อมวลชนหลายครั้งในการเข้าค่ายพักแรม ดังนั้น จึงขอฝากให้เรื่องนี้แก่ผู้กำกับลูกเสือทุกท่านด้วย

นายสมเดช พึ่งเนตร ผู้ตรวจการลูกเสือ

โรงเรียนวิเศษไผ่ยาญ “ตันติวิทยานุกูล” จังหวัดอ่างทอง

ความหมายของการอยู่ค่ายพักแรม หมายถึง การเดินทางทั้งทางบก ทางน้ำ ทางอากาศของกลุ่มบุคคล ซึ่งมีอุปกรณ์การอยู่ค่ายพักแรมอย่างครบครัน ไปพักแรมค้างคืน ในสถานที่ที่ไม่คุ้นเคย หรือในสถานที่ที่เคยไปมาแล้ว แต่ต่างวาระกันเป็นสถานที่ที่มี ธรรมชาติสวยงามปลอดภัย และปฏิบัติกิจกรรมชาวค่ายร่วมกัน เช่น การใช้เข็มทิศ การตั้ง ค่ายพักแรม การกางเต็นท์ การศึกษาธรรมชาติ ระเบียบแถว การเดินทางสำรวจ ผจญภัย การใช้เครื่องมือขวาน เลื่อย ค้อน มีด ฯลฯ ร้องเพลง-เกม เล่นกีฬาหรือการเล่นรอบกองไฟ และนำประสบการณ์มาพัฒนาปรับเปลี่ยนตนเองให้กลมกลืนกับสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้ อย่างมีความสุข

ความสำคัญของการอยู่ค่ายพักแรม เป็นกิจกรรมพิเศษที่มีความสำคัญต่อกิจกรรม ลูกเสือในปัจจุบันเป็นอย่างยิ่ง ทุกคนควรยอมรับประการหนึ่งว่า ทุกคนมีความแตกต่าง ระหว่างกัน และควรได้รับการเติมเต็มในส่วนที่ขาดหายไป โดยเลือกใช้ชีวิตแบบชาวค่าย ซึ่งเป็นวิถีชีวิตที่คลุกคลีอยู่กับธรรมชาติ หากผู้คนอยู่ในดุลยภาพแห่งธรรมชาติที่สมบูรณ์ การดำเนินชีวิตที่ราบรื่นเป็นปกติสุข กิจกรรมลูกเสือสามารถนำความรู้และทักษะต่าง ๆ ที่ได้เรียนจากโรงเรียนมาปฏิบัติจริงอย่างเต็มความสามารถ กิจกรรมของชาวค่าย เช่น การเตรียมตัวและอุปกรณ์ไปอยู่ค่ายพักแรม การตั้งค่ายพักแรม การก่อกองไฟ การเตรียม อาหารและยา การปฐมพยาบาล เจ็บฉีก ผจญภัย การเดินทางสำรวจ ฯลฯ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ฝึกฝนให้ลูกเสือเกิดทักษะ และเรียนรู้ที่เป็นประสบการณ์ตรง ซึ่งก่อให้เกิด คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือ การอนุรักษ์และปกป้องธรรมชาติ ระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต อดทนอดกลั้น รู้จักพึ่งตนเอง มีความเชื่อมั่นแก้ไขปัญหา เฉพาะหน้า โดยใช้หลักเหตุผลในการตัดสินใจ สมัครสมานสามัคคีเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ใน ชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี

กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ เป็นกระบวนการศึกษานอกห้องเรียน หรือ กลางแจ้งที่สำคัญยิ่ง โดยเฉพาะรัฐบาลของนายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ กำหนด นโยบายให้นักเรียนทั่วราชอาณาจักรเรียนหนังสือฟรี และสนับสนุนค่าใช้จ่ายให้กับ นักเรียนคนละ 450 บาท เป็นค่าใช้จ่ายประกอบการเดินทางไกลอยู่ค่ายพักแรม ประจำปี 2552 เห็นได้ว่ารัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของการลูกเสือ สามารถแก้ปัญหาเยาวชนของชาติ ที่วิกฤตอยู่ในขณะนี้ โดยเฉพาะปัญหาสารเสพติด นักเรียนขาดระเบียบวินัย ขาดความ รับผิดชอบ ไม่ให้ความสำคัญวัฒนธรรมและประเพณีไทย ขาดการเคารพกตัญญูต่อผู้มี พระคุณ กระทรวงศึกษาธิการ ต้องสรรหาผู้นำระดับสูง 2 – 3 คน มีอำนาจสามารถกำหนด นโยบายและลงมือปฏิบัติ ให้เป็นรูปธรรมที่เด่นชัดต่อสายตาประเทศ และมอบหมายงานให้ ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติกับกิจการลูกเสือในโรงเรียนอย่างจริงจัง

ผู้บังคับบัญชาลูกเสือทั่วประเทศเป็นจำนวนมาก เป็นผู้มีความมุ่งมั่นปฏิบัติตาม พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ความว่า “ข้าไม่ต้องการตำราเรียน ที่เดินได้ ที่ข้าอยากได้นั้น คือ เยาวชนที่เป็นสุภาพบุรุษ ชื่อสัตย์ สุจริต มีอุปนิสัยใจคอดี” เผื่อคอยวันที่รัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสถานศึกษา จริ่งจ้งและจริ่งใจต่อกิจการ ลูกเสือ กล้าทุ่มเงินจำนวนมหาศาลเพื่อจัดการ และดำเนินการต่อกิจการลูกเสือทั้งระบบ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของกระทรวงศึกษาธิการก็จะถึงปลายฝัน เยาวชนลูกเสือจะเป็น ทุกคนเก่ง คนดี และมีสุข เกิดคุณธรรม จริยธรรมถึงพร้อมกันทั่วประเทศ จึงส่งผลให้ชาติ ไทยเจริญรุ่งเรืองสืบไป...

นายศานันท์ธร ไชยณรงค์ ผู้กำกับลูกเสือ A.L.T.C.

โรงเรียนเทศบาล1 บ้านจันทิโก อ.เมือง จังหวัดปัตตานี

การอยู่ค่ายพักแรมตามความคิดของข้าพเจ้า เป็นการประมวลกิจกรรมการเรียน การสอนที่นักเรียนเรียนผ่านในภาคเรียนที่ 1 เพื่อนำมาใช้ในกิจกรรมการเข้าค่ายพักแรม ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญของขบวนการลูกเสือ ซึ่งสามารถที่จะฝึกอบรมขัดเกลาให้ลูกเสือ

มีระเบียบวินัย สร้างความเชื่อมั่นในตนเอง ฝึกภาวะการเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดี อีกทั้งเป็นการส่งเสริมสุขภาพอนามัยของเด็กเอง

ท่ามกลางความไม่สงบใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ นักเรียนนับถือศาสนาอิสลามมาก ข้าพเจ้าในฐานะผู้กำกับลูกเสือที่ต้องดูแลลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ จำนวน 6 กอง และวิทยากรของจังหวัดที่ให้การฝึกอบรมแก่คณะครูในจังหวัด จะต้องพยายามจัดกิจกรรมเข้าค่ายพักแรมให้ครบหลักสูตร ตามที่สำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนด แม้ว่าบางกิจกรรมไม่สามารถจัดดำเนินการให้ได้ เช่น การจัดกิจกรรมภาคกลางคืนจะเป็นการไม่ปลอดภัยสำหรับผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือ แต่ทางโรงเรียนได้พยายามจัดกิจกรรมที่มีลักษณะคล้าย ๆ กันและได้ทำความเข้าใจกับลูกเสือทุกคนเสมอ กิจกรรมการชุมนุมรอบกองไฟที่มีกองไฟตรงกลาง มีการเต้นซูลู นั้น เป็นการขัดต่อหลักการศาสนาอิสลาม ซึ่งไม่สามารถทำได้จึงได้จัดเป็นการแสดงบนเวทีสลับกันไป แต่ยังคงยึดหลักการของลูกเสือเป็นที่ตั้ง

การเข้าค่ายพักแรมเป็นการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะชอบมาก เพราะกิจกรรมบางอย่างเป็นกิจกรรมที่ทำหาย เหมาะสมกับเด็กอายุ 14 – 16 ปี

ดังนั้น การเข้าค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียนมาก โรงเรียนควรจัดกิจกรรมดังกล่าวให้นักเรียน หรือเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมงานชุมนุมลูกเสือในระดับต่าง ๆ ตามโอกาสที่เหมาะสม

ประสบการณ์จริงของลูกเสือและเนตรนารี

เด็กชาย พัทธ์ชัยชน ตนหมั่น ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โรงเรียนเมตตาศึกษาในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ

สยามบรมราชกุมารี จังหวัดเชียงใหม่

◆ ข้าพเจ้าคิดว่าคนทุกคนคงเคยผ่านการเข้าค่ายพักแรมในช่วงหนึ่งของชีวิตมาแล้ว และคงคิดว่าการเข้าค่ายพักแรมนั้น ก็เป็นแค่กิจกรรม ๆ หนึ่งเท่านั้น หรือคงคิดว่าการเข้าค่ายพักแรมลูกเสือเป็นแค่กิจกรรมเท่านั้น หรือเป็นเรื่องโหดร้ายเกินไปสำหรับ

ตนเอง และไม่ยากให้มีกิจกรรมนี้ เช่นเดียวกับตัวข้าพเจ้าที่ไม่ชอบวิชาลูกเสือ หรือ กิจกรรมของทางวิชาลูกเสือจัดขึ้น แต่พอข้าพเจ้าครุ่นคิดก็ได้พบประโยชน์ที่ทางกิจกรรม ลูกเสือจัดขึ้น

ค่ายที่ให้ประสบการณ์ความรู้ ความสามัคคี และความรักนั้นมีอยู่หลากหลาย แต่ค่ายที่ให้ทั้งประสบการณ์ ความรู้ ความรักและความสามัคคี อีกทั้งยังให้ความทรงจำที่ดี อีกด้วย นั่นก็คือค่ายลูกเสือ ค่ายลูกเสือเป็นค่ายที่มีคุณค่าอย่างมาก เพราะค่ายลูกเสือ เป็นค่ายที่ช่วยฝึกให้เรารู้จักช่วยเหลือตนเอง และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น รู้จักเสียสละ รู้จักความสามัคคี รู้จักยอมรับในสิ่งที่ตนเองได้กระทำเอาไว้ รู้จักให้อภัยผู้อื่นที่กระทำผิด ซึ่งสิ่งที่ค่ายลูกเสือต้องการสอน โดยผ่านการกระทำเหล่านี้ ค่ายลูกเสือต้องการสอนให้ เราทุกคนที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายลูกเสือนั้น ๆ เมื่อออกจากค่ายไปสามารถที่จะเป็นคนดี ของสังคม มีความรับผิดชอบมากขึ้น จุดประสงค์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ต้องการให้เรา แตกต่างจากคนที่มาเข้าค่ายในตอนแรก ๆ แล้วค่อย ๆ มีการพัฒนาดีขึ้นจนแตกต่างจาก ที่มาในวันแรก ซึ่งข้าพเจ้าก็ได้มีประสบการณ์โดยตรง คือ วันแรกที่ข้าพเจ้าเข้าสู่ค่ายพักแรม คณะวิทยากรก็สั่งให้ข้าพเจ้าเปลี่ยนเครื่องแต่งกายอย่างรวดเร็ว แล้วเข้าสู่ฐานความรู้ต่าง ๆ ที่ให้ความรู้เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในชีวิตประจำวัน จากนั้นเป็น การทำอาหารเพื่อช่วยเหลือตนเอง แต่กิจกรรมที่ข้าพเจ้าคิดว่าประทับใจมากที่สุดคือ กิจกรรมการเล่นรอบกองไฟ ซึ่งมีการแสดงที่เพื่อน ๆ จากต่างกลุ่ม ต่างกอง คิดสร้างสรรค์ ขึ้นมาแสดงให้เพื่อน ๆ ต่างกลุ่ม ต่างกอง ได้รับชม ซึ่งการแสดงเหล่านี้ก็ทำให้เกิด ความบันเทิง สนุกสนาน และเป็นภาพความประทับใจ ในการเข้าค่ายพักแรมแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าก็จะมี ความทรงจำที่ดี และนำความทรงจำแต่ละครั้งมารวมกันแล้วพิจารณาความรู้ ประสบการณ์ ที่ได้รับจากการเข้าค่ายพักแรมมาประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และหลังจากออกค่ายมา ข้าพเจ้าก็รู้สึกตัวข้าพเจ้ามีพัฒนาการที่ดีขึ้นหลายด้าน เช่น มีความซื่อสัตย์ ตรงต่อเวลา มีความเสียสละ มีความอดทน ยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำ มากขึ้น นี่เป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าพัฒนาและทำให้ข้าพเจ้าชอบกิจกรรมของการเข้าค่ายพักแรม ลูกเสือมากขึ้น เพราะทำให้ได้ประสบการณ์ที่ดี

ทุกท่าน คงเห็นกันแล้วว่า คุณค่าของการเข้าค่ายพักแรมลูกเสือในความรู้สึกของข้าพเจ้าเป็นอย่างไร ข้าพเจ้าอยากให้ทุกคน ทุกท่านรู้สึกเช่นเดียวกันกับตัวของข้าพเจ้าที่มีต่อการเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ

เด็กชายไชยา เดชฟุ้ง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2

โรงเรียนวิเศษไชยาณู “ตันติวิทยาภูมิ”

การอยู่ค่ายพักแรมทำให้ลูกเสือได้รับการฝึกหลายอย่าง เช่น การฝึกระเบียบวินัย เพื่อลูกเสือจะได้มีความเป็นระเบียบวินัยต่อตนเอง ฝึกความสามัคคี เพื่อลูกเสือจะได้มีความรักใคร่และเกิดสามัคคีกันในกลุ่ม การรับผิดชอบคือลูกเสือทุกคนในกลุ่มต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม การฝึกให้ลูกเสือเป็นตนตรงต่อเวลาเพื่อจะได้ตรงต่อเวลาในหน้าที่ของตนเอง การฝึกให้ลูกเสือรู้จักพึ่งพาตนเอง และเป็นผู้นำ ผู้ตามที่ดียอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เพื่อส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย และสอนให้ลูกเสือเกิดความกล้าคิด กล้าพูด กล้าทำในการแก้ปัญหา ต่าง ๆ ได้ และทำให้ลูกเสือทุกคนเกิดความสนุกสนาน และเพลิดเพลิน การไปอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือจะได้รับความรู้ที่นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน และยังได้รู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเอง กิจกรรมต่าง ๆ ในการเข้าค่ายฝึกฝนเยาวชนลูกเสือให้เกิดทักษะ และเรียนรู้ ให้เกิดประสบการณ์ตรง

ด.ญ. ชูวัยบ๊ะ เปาะละอะ เนตรนารี

โรงเรียนเทศบาล1 บ้านจั้งคิกอ อ.เมือง จังหวัดปัตตานี

การเข้าค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ทำให้ประโยชน์กับคนที่เข้าร่วมด้วย การเข้าค่ายพักแรมจะเป็นช่วงเวลาของชีวิตที่มีคุณค่า เพราะให้อะไร ๆ หลายอย่าง เช่น ความสุข ประสบการณ์ ได้รับความรู้ ได้เพื่อนใหม่ และอีกหลาย ๆ อย่าง การที่เราได้เข้าค่ายพักแรมที่ไหนสักแห่งที่แน่นอน สถานที่บางที่อาจจะไม่ใช่ถิ่นของเรา และนั่นเองจะเป็นประสบการณ์ที่ยิ่งใหญ่ เพราะจะทำให้เราได้ออกมาเปิดหูเปิดตา มาทำอะไรที่เป็นสิ่งที่ดี ทำแล้วคนอื่น ๆ ไม่เคียดริ้อน และเป็นประโยชน์ต่อสังคม และประเทศชาติ และแน่นอน

การที่เราเข้าค่ายพักแรม เราจะอยู่กับเพื่อน ๆ ที่เราไม่รู้จักและก็มาจากคนละที่ ซึ่งที่สำคัญทำให้เราได้รู้ว่าคุณคนไทยด้วยกัน ถึงจะคนละศาสนา เราก็รักกันได้ ทำให้เรารู้ว่าความสามัคคี ความรักใคร่ปรองดองกันของคนไทย ก็ยังมีอยู่ไม่เลือนจางหายไปไหน และในอดีตรอยยิ้มของคนไทยเคยสวยงามยิ่ง ใปัจจุบันก็ยังคงเหมือนเดิม และจากการที่ได้เข้าค่ายพักแรม เราก็จะได้ความรู้ติดตัวมา และอาจติดตัวเราไปตลอดชีวิตเลยก็ได้ และเราก็สามารถนำความรู้ที่ได้มาใช้กับชีวิตประจำวันในหลาย ๆ ด้าน ความรู้ที่เราไม่เคยรู้มันก็อาจได้ผลดีกับเรา กับสังคมและประเทศชาติอย่างมากเลยทีเดียว และอีกอย่างหนึ่งที่ติดตัวเราก็คือ ความสุข ความอดทนและประสบการณ์ ซึ่งการเข้าค่ายพักแรมแต่ละที่ก็จะไม่เหมือนกัน และจะให้ความสุข ความอดทน ความรู้และประสบการณ์ที่ไม่เหมือนและก็เป็นสิ่งที่มีคุณค่าอีกอย่างหนึ่งในชีวิตเรา

การเข้าค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ มีคุณค่ามากมายและให้ประโยชน์ทุก ๆ ด้าน ของชีวิตเรา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ควรส่งเสริมให้แก่เด็กไทยในปัจจุบัน และเข้าค่ายพักแรมนี้อาจทำให้พฤติกรรมของเราเปลี่ยนไปเป็นคนละคนเลยทีเดียว เช่น จากการเป็นคนอ่อนแอ ก็กลับเป็นคนที่มีความอดทนไม่ย่อท้อ รู้จักช่วยเหลือตนเอง เป็นต้น และความภาคภูมิใจจากการเข้าค่ายพักแรมในแต่ละที่ ก็จะไม่เหมือนกันและทั้งหมดนี้เป็นส่วนหนึ่งของความรู้สึกที่ดีฉันมีจากการเข้าค่ายพักแรมในแต่ละที่ มารวมกันและหวังว่าสถานศึกษาหรือโรงเรียนในแต่ละที่จะจัด โครงการเข้าค่ายพักแรมให้แก่นักเรียนตามหลักสูตรและศักยภาพของหน่วยงานนั้น ๆ...

จากเอกสารอ้างอิง ประสบการณ์ตรงของผู้กำกับลูกเสือและลูกเสือที่ได้นำมาเสนอจาก ภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลาง จะเห็นได้ว่าข้อความต่าง ๆ ที่ได้กลั่นกรองออกมาจากทั้งลูกเสือ เนตรนารีและผู้กำกับลูกเสือจะมีความสอดคล้องกับผลงานการวิจัยในปี พ.ศ. 2549 ของนางวรรณภา พรหมถาวร และคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมในค่ายลูกเสือเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน : ศึกษาเฉพาะกรณีการจัดกิจกรรมที่พึงประสงค์”

ปีงบประมาณ 2550 นางวรรณภา พรหมถาวร และคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การจัดกิจกรรมลูกเสือในค่ายลูกเสืออย่างมีประสิทธิภาพ” และปีงบประมาณ 2551 นางวรรณภา พรหมถาวร ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง “การติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมลูกเสือในค่ายลูกเสือ” ซึ่งเป็นวิจัยต่อเนื่อง 3 ปี จะเห็นได้ว่าผลงานทางด้านการวิจัย ทั้ง 3 ปี เป็นข้อมูลและแรงผลักดันให้สร้างแนวคิด หนทางเลือก การตัดสินใจ การศึกษารายกรณีที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดแผนการสอน การเรียน การสอนกิจกรรมลูกเสือ ทั้งภาคทฤษฎี ที่ส่วนใหญ่จะสอนกันในชั้นเรียน และภาคปฏิบัติที่ส่วนใหญ่จัดให้มีการเดินทางออกไปอยู่ค่ายพักแรมนอกสถานที่ อาทิ ค่ายลูกเสือต่าง ๆ ทั้งใกล้และไกล วนอุทยาน ที่สาธารณะที่ขออนุญาตใช้เป็นที่อยู่ค่ายพักแรมได้ โดยมีข้อบังคับของสำนักงานคณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ (เดิม) ได้ระบุไว้ในข้อบังคับข้อที่ 273 – 279 เรื่อง การพาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมในปีหนึ่งไม่น้อยกว่าหนึ่งครั้ง รวมทั้งเกี่ยวกับการพาลูกเสือไปต่างประเทศด้วย ส่วนที่เป็นข้อมูลสำคัญอันเป็นข้อมูลหลัก คือ ในสถานศึกษาระดับมัธยมทั่วประเทศล้วนแต่มีกองลูกเสือของโรงเรียนทั้งนั้น แต่มีความแตกต่างกันที่โรงเรียนใดตั้งกองลูกเสือประเภทอะไร ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับสถานศึกษานั้น ๆ จะทำการสอนนักเรียนระดับใด ซึ่งช่วงชั้นเรียนและอายุ เป็นตัวแปรสำคัญ คือ

1. ลูกเสือสำรอง อายุตั้งแต่ 8 ปี และไม่เกิน 11 ปีบริบูรณ์
2. ลูกเสือสามัญ อายุตั้งแต่ 11 ปี และไม่เกิน 17 ปีบริบูรณ์
3. ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ อายุตั้งแต่ 15 ปี และไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์
4. ลูกเสือวิสามัญ อายุตั้งแต่ 17 ปี และไม่เกิน 23 ปีบริบูรณ์

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในแต่ละประเภท ย่อมต้องมีความแตกต่างกัน แต่ที่ไม่แตกต่างกัน คือ ความสอดคล้องในเนื้อหาวิชา และที่เป็นเสน่ห์ของกิจกรรมลูกเสือ คือ ความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชา และกิจกรรมที่มีการส่งต่ออย่างต่อเนื่อง เช่น ลูกเสือสำรอง เมื่อเรียนจนจบหลักสูตรแล้ว มีการส่งต่อเข้าสู่ประตูของลูกเสือสามัญ แม้กระทั่งลูกเสือสามัญจะเติบโตสู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และสุดท้ายคือลูกเสือวิสามัญ ประโยชน์ของกิจกรรมและทักษะที่ได้มีการวางแผนไว้เป็นอย่างดีของผู้จัดทำหลักสูตร

ทำให้การฝึกทักษะและการปฏิบัติกิจกรรมไม่ขาดตอน การจัดทำแผนการสอนของผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ ก็จัดทำเป็นรูปแบบที่สอดคล้อง และสามารถทำแทนกันได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตาม เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า กิจกรรมการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด (ภาคสนาม) เพราะการเรียนรู้แต่เพียงในห้องเรียน หรือเรียนตามสูตรทบทวนในโรงเรียน ไม่ส่งผลดีต่อผู้เรียนเท่าใดนัก คงเป็นภาพเก่า ๆ จำเจ อาจทำให้ผู้เรียนและผู้สอนเกิดความเบื่อหน่ายได้ ดังนั้น การเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในแต่ละปีจะต้องมีการวางแผน การจำแนกเนื้อหาสาระที่เป็นวิชาการ การแบ่งแยกกิจกรรมที่เป็นทักษะต่าง ๆ มีขั้นตอนที่ต่อเนื่อง และสุดท้ายความสัมฤทธิ์ผลจะต้องไปรวมสรุปและทดสอบลูกเสือในการจัดการอยู่ค่าย พักแรมในสถานที่ต่าง ๆ โดยหลักสากลที่ถือปฏิบัติกันอยู่ทั่วโลก คือ การเตรียมการสอนกิจกรรมลูกเสือ ควรมีความ ขอบข่าย และขอบเขตการคิด ดังนี้คือ

1. การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร

1.1 ความพร้อมในเรื่องผู้บริหาร โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ จะต้องเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือในทุกระดับชั้น และทุกประเภท ถึงแม้บางที่ผู้บริหารส่วนหนึ่งอาจจะไม่ค่อยให้ความสำคัญต่อกิจการลูกเสือเท่าไรนัก แต่ก็ควรจะต้องยอมรับว่ากิจการลูกเสือเป็นขบวนการที่มีความสำคัญต่อการช่วยสร้างพัฒนาการให้กับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเหล่านั้นเป็นพลเมืองดี กระทรวงศึกษาธิการ หรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงกำหนดไว้เป็นนโยบายที่ชัดเจน ดังนั้น ผู้บริหารทุกระดับชั้นควรให้ความสำคัญ และสนับสนุนการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือเท่าที่จะทำได้

1.2 ความพร้อมในด้านความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมลูกเสือ ผู้บริหารทุกระดับชั้นควรรหาโอกาสเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือในประเภทที่โรงเรียนของตนเองเปิดสอนอยู่ ในระดับขั้นความรู้ขั้นสูง (Advance Trainer Course) ของแต่ละประเภท จะเป็นผลดีต่อตัวผู้บริหาร เพราะจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถบริหารงานลูกเสือในโรงเรียนได้เป็นอย่างดีและถูกต้อง

1.3 ความพร้อมในด้านครูผู้สอน การเตรียมการในเรื่องนี้ ถ้าครูคนใดได้รับมอบหมายจากผู้บริหารของโรงเรียนให้ทำหน้าที่เป็นคนสอนกิจกรรมลูกเสือในประเภที่นั้น ๆ อาจจะได้รับการแต่งตั้งเป็นผู้กำกับลูกเสือ ครูเหล่านั้นถ้ายังไม่มีคุณสมบัติทางลูกเสือควรต้องหาหนทางเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสืออย่างน้อยก็ระดับขั้นความรู้เบื้องต้น (Basic Leader Trainer Course) ในประเภที่นั้น ๆ จึงจะสามารถทำการสอนได้

1.4 ความพร้อมในด้านบุคลากร ที่เป็นอาสาสมัคร เรื่องนี้ไม่ควรมองข้ามด้วยเหตุที่ว่าในปัจจุบันได้มีบุคคลทั่วไปที่เป็นประชาชนทั้งของภาครัฐ และภาคเอกชนที่สนใจในกิจการลูกเสือ ต่างพากันเข้ารับการฝึกอบรมลูกเสือในประเภที่ต่าง ๆ อย่างมากมาย บุคคลดังกล่าวนี้เมื่อสำเร็จการอบรมและได้รับเครื่องหมายวูดแบดจ์ (Woodbadge) แล้ว ก็มีหน้าที่ช่วยเหลือ และให้การสนับสนุนต่อกิจกรรมลูกเสือ ทั้งทางด้านลูกเสือบำเพ็ญประโยชน์ ลูกเสือพัฒนาชุมชน ลูกเสือป่าไม้ ลูกเสือช่วยเหลือสังคม ฯลฯ แต่บุคคลเหล่านี้ไม่มีกองลูกเสือที่จะเข้าไปช่วยสอน และถ่ายทอดกิจกรรมลูกเสือได้ ทางโรงเรียนหรือสถานศึกษา ควรหาโอกาสเข้าไปเชิญเชิญให้เขาเหล่านั้น เข้ามาช่วยสอนกิจกรรมลูกเสือในโรงเรียนหรือสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี และเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสืออีกทางหนึ่งด้วย

2. การเตรียมความพร้อมด้านนักเรียน – ผู้ปกครอง

2.1 ความพร้อมในด้านตัวผู้ปกครอง เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง ผู้ปกครองนักเรียน คือบุคคลที่ให้ความเห็นชอบและเต็มใจที่จะให้บุตรหลานของตนได้เรียนกิจกรรมลูกเสือตามภาคเรียนและหลักสูตรที่กำหนด โดยทั่วไปในปัจจุบันนี้ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ต่างก็เห็นความสำคัญในเรื่องการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ จะเป็นส่วนน้อยที่จะมีติดขัดอยู่บ้างก็จะเป็นเรื่องของค่าใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ เช่น ชุดลูกเสือ อุปกรณ์ลูกเสือ ในบางอย่างที่เกี่ยวข้องกับทักษะลูกเสือที่ถือเป็นของส่วนตัว ฉะนั้น ทางโรงเรียนต้องแต่งตั้งคณะทำงานและจัดทำรายละเอียดต่าง ๆ ในเรื่องประโยชน์ของการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือมาตีแผ่และทำความเข้าใจกับผู้ปกครอง ตั้งแต่มารายงานตัว เมื่อเขาเหล่านั้นผ่านการสอบคัดเลือกเข้าไปศึกษาในสถานศึกษาและโรงเรียนต่าง ๆ ได้ และทำวาระเรื่องการเรียน

การสอนกิจกรรมลูกเสือ ควรทำการปฐมนิเทศก่อนเปิดภาคเรียนด้วย และที่สำคัญทางโรงเรียนจะต้องทำความเข้าใจกับนักเรียนเหล่านั้นให้เห็นถึงคุณค่า และประโยชน์ของการเรียนกิจกรรมลูกเสือ และทางโรงเรียนสามารถกำหนดเส้นทางของอนาคตได้ว่าเรียนลูกเสือแล้ว จะเกิดผลดีต่อนักเรียนหรือผู้เรียนอย่างไร

2.2 ความพร้อมในด้านคู่มือ ตำรา หลักสูตร พระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ฯลฯ ของกิจกรรมลูกเสือ รวมทั้งเอกสารอ่านประกอบต่าง ๆ ทางโรงเรียนจะต้องจัดหาไว้เป็นส่วนกลาง สามารถที่จะให้ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือจะนำไปเป็นคู่มือการสอนได้ อีกทั้งตัวผู้สอนก็ควรจัดหาไว้เป็นสมบัติส่วนตัวด้วยเหมือนกัน และที่สำคัญทางโรงเรียนควรมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิในทางลูกเสือมาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมลูกเสืออยู่เป็นเนืองนิตย์

3. การเตรียมความพร้อมด้านสถานที่

3.1 ความพร้อมในด้านสถานที่ ถ้าเป็นที่โรงเรียน โรงเรียนก็ควรเตรียมห้องเรียน คูหาลูกเสือ และอุปกรณ์การสอนไว้บ้าง ถึงแม้จะยังไม่สมบูรณ์ ความสำคัญอยู่ที่ว่าเมื่อมีแล้วได้ใช้ให้เกิดประโยชน์หรือไม่ ในการสอนกิจกรรมลูกเสือแต่ละประเภทในแต่ละโรงเรียนจะเตรียมการไม่เหมือนกัน ยิ่งในกรณีที่โรงเรียนไม่มีบริเวณหรือสถานที่กลางแจ้ง จะทำให้การเรียนการสอนลูกเสือไม่ได้ผลเท่าที่ควร ดังนั้นการอยู่ค่ายพักแรมจึงช่วยแก้ปัญหาได้โดยทางโรงเรียนต้องเพิ่มจำนวนการอยู่ค่ายพักแรม 2 ครั้งใน 1 ปี แล้วแต่ทางโรงเรียนจะหาช่วงเวลาที่เหมาะสมเอง

3.2 ความพร้อมในเรื่องสิ่งแวดล้อม เรื่องการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือควรต้องมีสถานที่เป็นส่วนตัว อาจจะเป็นที่ว่างเปล่า ห่างไกลจากผู้คน ภายในบริเวณโรงเรียน หรือบริเวณใกล้โรงเรียนก็ได้ ถ้าเป็นต่างจังหวัดก็ค่อนข้างจะพอจัดหาได้ ถ้าเป็นส่วนกลางเรื่องนี้คงทำได้ยาก การสร้างสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น เป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ

4. การเตรียมความพร้อมด้านงบประมาณ

4.1 ความพร้อมในเรื่องงบประมาณ ซึ่งเป็นงบประมาณค่าใช้จ่ายประจำปีของทางโรงเรียน (อาจใช้เงินอุดหนุน) งบประมาณดังกล่าวจะนำมาใช้ในการจัดซื้ออุปกรณ์สำหรับการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือ การพาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรม การนำลูกเสือไปร่วมกิจกรรมในวันสำคัญ ๆ ต่าง ๆ เช่น วันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปี (เป็นวันคล้ายวันสถาปนาคณะลูกเสือแห่งชาติ) วันที่ 12 สิงหาคมของทุกปี วันที่ 25 พฤศจิกายนของทุกปี (เป็นวันคล้ายวันสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6) และวันที่ 5 ธันวาคม ของทุกปี การใช้เงินงบประมาณจัดส่งครู และผู้สอนกิจกรรมลูกเสือไปเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือประเภทต่าง ๆ การเข้าร่วมงานชุมนุมลูกเสือทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น งานชุมนุมลูกเสือจังหวัด งานชุมนุมลูกเสือแห่งชาติ งานชุมนุมลูกเสือภาคพื้นเอเชีย – แปซิฟิก และงานชุมนุมลูกเสือโลก เป็นต้น

4.2 ความพร้อมในเรื่องงบประมาณของลูกเสือ เรื่องนี้เป็นหน้าที่ของครูผู้สอนกิจกรรมลูกเสือ ในการนำแนวทางการจัดระบบการเก็บออมเงินไว้เพื่อใช้สอยของตัวเอง ในกรณีที่ต้องไปร่วมกิจกรรมลูกเสือที่พึงมี เพราะลูกเสือต้องเป็นผู้มีธรรมาอยู่แล้ว จึงเป็นแนวทางสร้างเสริมการรู้จักอดออมตั้งแต่วัยเด็ก

รูปที่ 29 กิจกรรมบนเกาะบราวน์ซี

กิจกรรมที่ บี.พี. ได้กำหนดขึ้นในการทดลองบนเกาะบราวน์ซีนั้น เป็นกิจกรรมที่เน้นทางด้านทักษะ และกิจกรรมที่ผสมผสานให้มีอุปกรณ์ต่าง ๆ เข้าไปด้วย เช่น พลอง เชือก การลากจูง การแข่งขันความเร็วเน้นความว่องไว และแข็งแรง แต่ในทุกเช้าของทุกวัน บี.พี. ก็จะไม่ลืมการออกกำลังกายที่เน้นธรรมชาติเป็นหลัก อาทิเช่น ในช่วงเช้าน้ำค้างจะลงจนหญ้าที่สวยงามและสะอาดบนเกาะบราวน์ซี เปียกชุ่ม บี.พี. จะให้เด็กเหล่านั้นสดชื่นขึ้นเป็นการใช้น้ำคลายเครียด คลายความเมื่อยล้า และกลับทำให้กระปรี้กระเปร่า เหมือนเช่นในปัจจุบัน การใช้สื่อกลายความเครียด เช่น น้ำมัน น้ำ หรือผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับความเหลวไหลนี้คือตัวขับเคลื่อนให้คลายความเครียดได้เป็นอย่างดี เช่น การคลายความเครียดในยุคปัจจุบันนี้ ภายใต้ชื่อว่า “SPA” ที่กำลังนิยมกันอย่างแพร่หลาย และที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก คือ ได้มีการนำการนวดแผนโบราณของไทยมาประยุกต์ใช้ และเป็นที่นิยมเป็นอย่างยิ่ง เพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดของกล้ามเนื้อเป็นอย่างดี ซึ่งในระหว่างเดือนกรกฎาคม – เดือนกันยายนของทุกปี อากาศในประเทศไทย และประเทศต่าง ๆ ในแถบยุโรปถือว่าเป็นอากาศที่อบอุ่นไม่หนาวเย็นมากนัก จะมีเพียงหิมะที่เกาะอยู่บนยอดเขาที่สูงชัน และมีความหนาวเย็นกำลังสบาย ดังนั้น บี.พี. จึงถือว่ากิจกรรมต่าง ๆ จะเน้นเพื่อผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ความว่องไว และผ่อนคลายร่างกายเป็นหลัก

รูปที่ 30 การจัดกิจกรรมให้กับลูกเสือ-เนตรนารีสามัญ ลูกเสือสามัญรู้จักสังเกต-จำ การฝึกเรื่องระบบหมู่ การประกอบอาหาร (ชีวิตชาวค่าย) การผจญภัยที่ดีคือ การใช้ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เป็นพี่เลี้ยง
ที่มา : อาจารย์อัญชลี ทองมังกร โรงเรียนเกษมพิทยา

ทบทวนในค่าย

การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสำรอง(Pack Holiday)

ตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสำรอง (Pack Holiday)

ลักษณะของ Pack Holiday แบ่งออกได้ 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 Pack Holiday ใช้เวลา 1 วัน คือ เดินทางไปตอนเช้าและกลับตอนเย็น

ลักษณะที่ 2 Cub Holiday ใช้เวลา 2 วัน คือ เดินทางไปตอนเช้าและพักค้างแรม 1 คืน วันรุ่งขึ้นเดินทางกลับ ในการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสำรองนั้น โดยหลักทั่วไป ซึ่งถือเป็นแนวปฏิบัติ เนื่องด้วยเด็กลูกเสือสำรองอายุตั้งแต่ 8 ปี และไม่เกิน 11 ปี บริบูรณ์ จะยังเป็นเด็กมากต้องให้การดูแลอย่างใกล้ชิดในทุก ๆ เรื่อง โดยเฉพาะในด้านความปลอดภัย ซึ่งขบวนการลูกเสือถือเป็นเรื่องสำคัญลำดับแรกที่ต้องดูแลเป็นพิเศษ รองลงมาคือ การจัดกิจกรรมให้เหมาะสม และเป็นที่ชื่นชอบแก่เด็กเหล่านั้น แต่จะต้องอยู่ภายใต้กรอบกฎเกณฑ์ ตลอดจนกติกาและวัตถุประสงค์ แนวทางที่เป็นอุดมการณ์ของลูกเสือที่ต้องปลูกฝังด้วยการบูรณาการกับความรู้ และเทคโนโลยี นวัตกรรมที่ผสมผสานกันจนเกิดประโยชน์ต่อลูกเสือสำรอง ในการจัดเตรียมตารางการอยู่ค่ายพักแรมให้กับลูกเสือสำรองนั้น ผู้จัดเตรียมควรจะมีการทำงานเป็นคณะ และเชิญผู้ที่มีประสบการณ์ ความรู้ในเรื่องการอยู่ค่ายพักแรม ผู้มีความรู้ในเรื่องการจัดกิจกรรมในระหว่างการอยู่ค่ายพักแรม รวมทั้งครูผู้สอนโดยตรงอีกด้วย ดังตัวอย่างของตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสำรองดังต่อไปนี้

ตัวอย่างลักษณะที่ 1

ตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสำรอง (Pack Holiday)

แบบเข้าไป เย็นกลับ (1 วัน)

วัน..... ที่..... เดือน พ.ศ.....

เวลา 07.30 น. ลูกเสือสำรองพร้อมกันที่โรงเรียน

- รายงานตัว/รับอุปกรณ์/นัดหมายผู้ปกครอง
- อาหารว่างมือเช้า นม-ผลไม้
- จัดลูกเสือสำรองเข้าตามหมู่/กลุ่ม/กอง
- ผู้กำกับลูกเสือ – รองผู้กำกับลูกเสือเข้าประจำหมู่
- แบ่งกลุ่มออกไปปฐมนิเทศเรื่องการไป Pack Holiday

08.30 น. ทั้งหมดรวมตัวกันในห้องประชุมใหญ่

(เพื่อตรวจสอบความพร้อมของคณะทั้งหมดในภาพรวม)

- มีการซักซ้อมความพร้อมโดยระบบลูกเสือ อาจนำนั้นหนาการมาใช้
- ชี้แจงวัตถุประสงค์ในภาพรวม
- เชิญผู้ปกครองที่มาส่งลูกหลานเข้ามามีส่วนร่วม ก่อนออกเดินทางเป็นการสร้างศรัทธา และความมั่นใจในกิจกรรมลูกเสือและความปลอดภัยของลูกหลาน (ศักยภาพของโรงเรียน)

09.00 น. คณะทั้งหมดออกเดินทางไปยังสถานที่ที่กำหนดไว้

(ไม่ควรไกลเกิน 50 กิโลเมตร เพราะเสียเวลาลูกเสือจะเหนื่อยน้อย

และอาจเกิดอันตรายได้)

- รถบัสควรเป็นรถบัสปรับอากาศ และถ้าเป็นไปได้ควรใช้รถบัสที่มีชั้นเดียว เพื่อความปลอดภัย
- ควรจัดให้มีรถตำรวจทางหลวงนำ และกำหนดความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตร ต่อชั่วโมง

- ควรมีผู้กำกับลูกเสือ – รองผู้กำกับลูกเสือ ประจำอยู่ที่ประตูทางขึ้น – ลง และนั่งคู่ไปกับพนักงานขับรถ 1 คน เพื่อคอยกำกับดูแล และควบคุมเส้นทาง
- ควรมีผู้กำกับลูกเสือหรือรองผู้กำกับลูกเสือ บรรยายในระหว่างเดินทางให้ลูกเสือสำรองฟังในเรื่องราวที่เป็นประโยชน์ เพื่อความสนุกสนาน
- ระหว่างเดินทางควรแจกน้ำสำหรับดื่ม 1 ครั้ง

10.30 น. คณะทั้งหมดถึงจุดหมายปลายทาง

- นำคณะลูกเสือทั้งหมดรวมกัน และจัดให้อยู่ตามหมู่ กอง กลุ่มที่ได้แบ่งไว้
- ผู้กำกับลูกเสือหรือรองลูกเสือกำกับลูกเสือแจกอาหารว่าง และเครื่องดื่ม เมื่อรับประทานเสร็จแล้ว ให้ลูกเสือช่วยกันเก็บทำความสะอาด ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือต้องดูแลอย่างใกล้ชิด (เป็นกิจกรรมที่ต้องทำทุกคน)

11.00 น. กิจกรรมการเดินทางสะกดรอย

(มีรายละเอียดการจัดกิจกรรมในภาคผนวก 1)

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

- จัดให้ลูกเสือนั่งตามหมู่ที่แบ่งไว้ - อาหารที่จะให้ลูกเสือรับประทาน จัดวางไว้ให้เรียบร้อย
- ผู้กำกับลูกเสือ และรองผู้กำกับลูกเสือนั่งร่วมอยู่ในหมู่ด้วย
- ให้นายหมู่และรองนายหมู่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในหมู่
- ก่อนเริ่มรับประทานอาหารกลางวัน ผู้กำกับลูกเสือ และรองผู้กำกับลูกเสือ แนะนำวิธีปฏิบัติในเรื่องการรับประทานอาหาร เช่น การใช้ช้อนกลาง มารยาทในการรับประทานอาหาร การวางภาชนะ เช่น จาน ช้อน แก้วน้ำ เป็นต้น

- เมื่อรับประทานอาหารเสร็จแล้วให้ลูกเสือจัดวางช้อน จาน ให้เรียบร้อย

13.00 น. กิจกรรมการสะกดรอย (ต่อ)

(มีรายละเอียดการจัดกิจกรรมในภาคผนวก 1)

14.00 น. กิจกรรมนันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์

(มีรายละเอียดการจัดกิจกรรมในภาคผนวก 2)

- รับประทานอาหารว่างในเวลา

15.00 น. สิ้นสุดการอยู่ค่ายพักแรม (Pack Holiday)

(มีรายละเอียดการจัดกิจกรรมในภาคผนวก 3)

15.30 น. เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ

หมายเหตุ

- วันที่กำหนดไว้เป็นเพียงการสมมุติเท่านั้น
- เวลา ที่กำหนดไว้ถือว่าเป็นมาตรฐาน อาจมีการเปลี่ยนแปลงได้

ตัวอย่างลักษณะที่ 2

ตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสำรอง (Cub Holiday)

แบบอยู่ค่ายพักแรมค้าง 1 คืน

วันที่ 1 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 08.30 น. ลูกเสือสำรองพร้อมกันที่โรงเรียน

- รายงานตัว/รับอุปกรณ์/นัดหมายผู้ปกครอง
- ผู้กำกับลูกเสือ และรองผู้กำกับลูกเสือตรวจอุปกรณ์ที่ลูกเสือเตรียมมา
- จัดแบ่งหมู่ลูกเสือสำรอง
- มอบหมายหน้าที่ให้ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือเข้าประจำหมู่
- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือแยกไปตามหมู่ชักซ้อมการไปอยู่ค่ายพักแรมและทำความรู้จักซึ่งกันและกัน(Discovery Session)
- อาหารว่าง – เครื่องดื่ม – นันทนาการ

9.30 น. ทั้งหมดพร้อมกันในห้องประชุมใหญ่

- ผู้ปกครองเข้าร่วมรับฟัง
- ตรวจสอบความพร้อมของลูกเสือ
- ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการไปอยู่ค่ายพักแรม
- พิธีอำลาผู้ปกครองของลูกเสือสำรอง

10.00 น. ออกเดินทางสู่จุดหมายปลายทาง (ระยะทางไม่ควรเกิน 50 กิโลเมตร)

- รถบัสควรเป็นรถบัสปรับอากาศ และถ้าเป็นไปได้ควรใช้รถบัสที่มีชั้นเดียว เพื่อความปลอดภัย(รถบัส 2 ชั้น จะสูงมากและประตูลูกเสือสำรอง อาจช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ในกรณีเกิด

อุบัติเหตุ) โดยมีผู้กำกับลูกเสือ และรองผู้กำกับลูกเสือประจำที่ ประชุมรถบัส

- มีการบรรยายสรุประหว่างการเดินทาง - นันทนาการและแจกน้ำดื่ม
- รถบัสควรจำกัดความเร็วระหว่าง 60 – 80 กิโลเมตรต่อชั่วโมงและ ควรมีรถตำรวจทางหลวงนำขบวนทั้งไป – กลับ
- ระยะทางไม่ควรไกลเกิน 50 กิโลเมตร จากจุดเริ่มต้น (ถ้ามีความ จำเป็นไม่ควรเกิน 80 กิโลเมตร

11.30 น. คณะทั้งหมดถึงที่หมาย

- ผู้อำนวยการค่าย ฯ ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ สำนวณ คณะทั้งหมด
- คณะทั้งหมดปฏิบัติภารกิจส่วนตัว ขนสัมภาระ และจัดแยกเป็นหมู่ ให้ชัดเจน
- อุปกรณ์กลางนำมารวมกันไว้

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

- รับอาหารกล่อง พร้อมน้ำดื่ม และนั่งเป็นหมู่
- เลือกที่นั่งอาจจะป็นร่มไม้ ปูเสื่อ ผ้าปูนั่ง (Ground Sheet) ถ้าไม่มี ร่มไม้เพียงพอก็นั่งภายในอาคาร โดยนั่งเป็นวงกลม ห่างกัน ประมาณ 2 เมตร

13.00 น. พิธีเปิดการอยู่ค่ายพักแรม

- ควรทำพิธีเปิดบริเวณใต้ร่มไม้ (ป้องกันการเจ็บป่วยของลูกเสือ) ใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที
- นำลูกเสือทั้งหมดข้ามสะพานเล็ก ๆ ที่จัดเตรียมไว้ทีละคนพร้อม สัมภาระ (เป็นการทดสอบการทรงตัว)
- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือเข้าที่พัก และจัดวาง ของให้เรียบร้อยในเต้าอาคารที่จัดไว้ (Shelter)

- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือต้องพักกับลูกเสือ
- ลูกเสือกลับมาพร้อมกัน ณ ที่ที่จัดไว้

14.00 น. นันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์

(จัดอาหารว่างและเครื่องดื่มในเวลา)

15.00 น. การประชุมกองครั้งพิเศษ (Special Pack Meeting)

(เป็นการทดสอบโดยนำวิชาต่าง ๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน เป็นเรื่องราว โดยมีผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือร่วมมือกันทุกคน)

17.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ เข้าที่พัก
- นำลูกเสือช่วยกันพัฒนาค่าย (ประมาณ 15 นาที) เช่น การกวาดพื้น การเก็บใบไม้ การจัดสัมภาระ เป็นต้น
- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือไปอาบน้ำ

18.00 น. รับประทานอาหารเย็น (ส่วนกลางเป็นผู้จัดทำเลี้ยง)

- เป็นการรับประทานอาหารแบบบุฟเฟต์ (จัดแบบง่าย ๆ) เพื่อให้ลูกเสือเรียนรู้ถึงมารยาทของสังคม รู้จักการเข้าแถวตามลำดับ รู้จักการช่วยเหลือตนเอง รู้จักมารยาทของการรับประทานอาหาร
- ให้ลูกเสือนั่งรับประทานอาหารแบบคละกันได้ (ต้องมีผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือเป็นพี่เลี้ยงตลอดเวลา)
- ควรระวังเรื่องคุณภาพและความสะอาดของอาหารและน้ำดื่มเป็นพิเศษ

19.00 น. การชุมนุมรอบกองไฟ (ควรใช้กองไฟเทียม)

(ให้แสดงหมู่ละไม่เกิน 5 นาที)

21.00 น. อาหารว่าง – เครื่องดื่ม

(ควรเป็นนมสดที่มีคุณภาพ หรือน้ำผลไม้ที่มีคุณภาพ)

21.30 น. ดับไฟ – นอน

วันที่ 2 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 06.00 น. ตื่น – ปฏิบัติภารกิจส่วนตัว(ภายใต้การกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดของ

ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ)

07.00 น. การบริหารกาย การเล่น ระเบียบแถว

07.30 น. รับประทานอาหารเช้า

08.30 น. พิธีรอบเสาธง

09.00 น. นันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์

09.30 น. การฝึมือ

- ให้ลูกเสือทุกคนทำของที่ระลึกคนละ 1 ชิ้น อะไรก็ได้ อาทิ
ภาพวาด การปั้น การแกะสลัก การจักสาน เป็นต้น เพื่อให้
ลูกเสือนำกลับไปฝากผู้ปกครอง

- กองกลางจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้ หรือลูกเสือหาเองจากธรรมชาติ ที่มี
อยู่ภายใต้การแนะนำของผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ

10.30 น. พัก เครื่องดื่ม อาหารว่าง

11.00 น. การแสดงเจียบ

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 น. คณะทั้งหมดเก็บสัมภาระ

- นำวัสดุอุปกรณ์ที่ขอยืมส่งคืนค่าย

- ผู้อำนวยการค่าย ฯ กล่าวขอบคุณและมอบของที่ระลึก(ถ้ามี)

- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ นำลูกเสือทำความสะอาด
อาคารสถานที่พัก บริเวณที่ใช้ร่วมกัน เก็บขยะทั้งหมดใส่ถุง
วางไว้ทิ้ง (ไม่ให้เผาขยะเด็ดขาด)

13.30 น. ปิดค่ายพักแรม

- ผู้อำนวยการค่าย ฯ กล่าวให้โอวาทลูกเสือและขอบคุณผู้กำกับลูกเสือ
รองผู้กำกับลูกเสือ และผู้เกี่ยวข้องทุกคน
- สวดมนต์ - สงบนิ่ง
- เชิญธงชาติสัญลักษณ์ของการอยู่ค่ายพักแรมลง
- จับมือเป็นวงกลมและร้องเพลงสามัคคีชุมนุม

14.00 น. เดินทางกลับภูมิลำเนา

- ตรวจสอบลูกเสือสำรองทั้งหมด โดยผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับ
ลูกเสือ ดูแลอย่างใกล้ชิด
- เมื่อถึงที่หมายตรวจสอบลูกเสือสำรองและสัมภาระทั้งหมด
- นำลูกเสือส่งมอบต่อผู้ปกครอง
- เสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรม

หมายเหตุ

โรงเรียนต้องทำการประเมินผลการอยู่ค่ายพักแรม โดยผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือจะต้องจัดทำรายงานเสนอผู้บังคับบัญชา เพื่อแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไป

รูปที่ 31 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ทักษะบุกเบิกลูกเสือ

ที่มา : อาจารย์จิราภรณ์ ภูอุดม โรงเรียนหนองสองห้อง จังหวัดสมุทรสาคร

ลูกเสือสามัญ

ตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญ (Scout Camping)

แนวคิด

การจัดกิจกรรมโดยการนำลูกเสือสามัญไปอยู่ค่ายพักแรมยังสถานที่ต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนเป็นผู้กำหนดขึ้น จะต้องมีการวางแผนและกำหนดวัตถุประสงค์ให้สอดคล้องกับแผนที่ได้วางไว้ รวมทั้งข้อกำหนดตลอดจนวิธีการที่ต้องสอดคล้องกันทั้งเนื้อหาวิชาการ กิจกรรมการเรียนการสอนภายในโรงเรียนที่เป็นรายคาบอีกทั้งต้องมีการเตรียมการตั้งแต่ช่วงเปิดภาคเรียนของต้นปีการศึกษา

ลูกเสือสามัญเป็นช่วงชั้นต่อมาจากลูกเสือสำรอง การอยู่ค่ายพักแรมเป็นการทบทวนทักษะที่ได้เรียนมา และให้รู้จักนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ อีกทั้งการใช้ชีวิตกลางแจ้ง(ชาวค่าย) จะเป็นแรงขับเคลื่อนให้แก้บรรดาเหล่าลูกเสือได้เห็นคุณค่าของกิจกรรมลูกเสือ และมีความกระตือรือร้น ที่จะเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนลูกเสือที่มีระดับสูงขึ้น ดังนั้น การเตรียมการในเรื่องตารางการอยู่ค่ายพักแรมแต่ละครั้งต้องศึกษาหาข้อมูล ตลอดจนพฤติกรรมและการตอบสนองของเด็กว่าจะไปในทิศทางใด จึงเห็นได้ว่าการกำหนดตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญควรที่จะกำหนดไว้ คือ 2 คืน 3 วัน ซึ่งถือเป็นหลักสากล ถ้าจำนวนวันการอยู่ค่ายพักแรมมากไปกว่านี้ ถือว่าเป็นการชุมนุมลูกเสือ ซึ่งวิธีการและแนวปฏิบัติก็จะแตกต่างกันออกไป ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญ

โรงเรียน..... จังหวัด.....

ระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ณ

วันที่ 1 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 08.00 น. รายงานตัว

- รับเอกสาร/อุปกรณ์/พบวิทยากรประจำหมู่
- อาหารว่าง เครื่องดื่ม

09.00 น. ปฐมนิเทศการเดินทางไปอยู่ค่ายพักแรม (ห้องประชุม)

- ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียนกล่าวต้อนรับ – ปฐมนิเทศ
- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือแบ่งหมู่ลูกเสือ
- การทำความรู้จักซึ่งกันและกัน (Discovery Session)
- สำรวจอุปกรณ์ส่วนกลาง และอุปกรณ์ส่วนตัวของลูกเสือ

10.00 น. ออกเดินทางสู่สถานที่ตั้งค่ายพักแรม (ระยะทางไปยังค่ายพักแรมไม่ควรเกิน 100 กิโลเมตร)

- ควรมีรถสำรวจทางหลวงนำทั้งไปและกลับ (ถ้าไม่มีงบประมาณก็ควรมีรถโรงเรียนนำขบวนและปิดท้ายขบวน
- รถบัสและรถในขบวนอื่น ๆ ต้องเปิดไฟใหญ่และไฟกะพริบ จำกัดความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตร ต่อชั่วโมง
- ถ้าจำเป็นต้องแวะพักระหว่างทาง เพื่อปฏิบัติภารกิจส่วนตัว ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือต้องดูแลลูกเสืออย่างใกล้ชิด กำหนดเวลานัดหมายให้ชัดเจนและสำรวจจำนวนลูกเสือก่อนออกเดินทางทุกครั้ง
- ควรใช้รถบัสปรับอากาศที่มีชั้นเดียว ถ้าใช้รถบัสที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศ อย่าเปิดหน้าต่างทุกบาน เพื่อป้องกันอันตรายจาก

ภายนอก มีผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือนั่งคู่ไปกับพนักงานขับรถ

- ควรมีการจัดทำประกันอุบัติเหตุ (ถ้ามีงบประมาณ)
- จำนวนลูกเสือที่เข้าค่ายพักแรม ไม่ควรเกิน 200 คน (ถ้ามีจำนวนมากควรจัดแบ่งเป็นรุ่น ๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ)

11.30 น. เดินทางถึงสถานที่อยู่ค่ายพักแรม

- ลูกเสือดูแลสัมภาระตนเองและยืนตามหมู่ที่ได้จัดแบ่งไว้ โดยมีผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือยืนประจำหมู่ด้วย
- หัวหน้าคณะนัดหมาย และสำรวจจำนวนลูกเสือ
- นายหมู่และรองนายหมู่ช่วยกันขนสัมภาระส่วนกลางไปยังที่กำหนด (เป็นการฝึกการปฏิบัติงาน)
- สัมภาระส่วนตัวให้นำมารวมกันไว้ ณ ที่กำหนดอย่างเรียบร้อยและเขียนชื่ออย่างชัดเจน

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน

13.00 น. ทำพิธีลอดซุ้ม (ถ้ามี)

- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือนำลูกเสือที่ผ่านการลอดซุ้มแล้วเข้าที่พัก (เต็นท์) ซึ่งเต็นท์กางไว้ให้ตามแผนที่กำหนด โดยปกติ เต็นท์ที่มีขนาดกำหนดไว้สำหรับนอน 8 คน แต่ควรจัดให้ลูกเสือนอนเพียง 6 คน เพื่อมีที่ว่างของใช้และอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ โดยมีผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือให้คำแนะนำอย่างถูกต้องตามแบบอย่างที่ได้รับการฝึกฝนมา
- ลูกเสือสามัญจะต้องกางเต็นท์เอง โดยเต็นท์นั้นส่วนกลางจะเป็นผู้จัดหามาวางไว้ให้

14.00 น. ลูกเสือพร้อมที่ห้องประชุมใหญ่

- สำรวจจำนวนลูกเสือ นันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์

15.00 น. พัก เครื่องดื่ม

15.15 น. กิจกรรมผจญภัย

17.15 น. เสร็จสิ้นกิจกรรมผจญภัย

- สำรวจลูกเสือ - สรุปล - อธิบายวิธีปฏิบัติ - ข้อเสนอแนะ
- ประโยชน์ที่ได้รับ
- ประกาศคะแนนของแต่ละหมู่ที่ปฏิบัติกิจกรรม

17.45 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

18.15 น. รับประทานอาหารเย็น(ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

19.15 น. นันทนาการ

19.30 น. กิจกรรมเดินสะกดรอย (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก)

21.00 น. สรุปล

- คิมนมสด
- สวดมนต์/สรรเสริญพระบารมี

21.30 น. ดับไฟ – นอน

หมายเหตุ

1) เติ้นท์ที่ใช้กางให้ลูกเสือพักจะเป็นเต็นท์ขนาด 2 คน/4 คน/ 6 คน/ และ 8 คน ตามแต่จำนวนที่จัดระบบไว้ เติ้นท์ควรมีขนาดมาตรฐานและมีกราวด์ชีทที่มีขนาดหนากว่า ส่วนอื่นของเต็นท์ และมีขอบที่พับงอขึ้นมาเชื่อมต่อกับตัวเต็นท์ไม่น้อยกว่า 5 นิ้ว โดยรอบตัวเต็นท์ เพราะจะได้ป้องกันน้ำท่วมเข้าตัวเต็นท์ อีกทั้ง ยังป้องกันอันตรายจาก สัตว์เลื้อยคลาน และแมลงต่าง ๆ และประเด็นที่สำคัญที่สุดสามารถป้องกันความเจ็บป่วยที่เกิดจากความเปียกชื้นของพื้นดินได้เป็นอย่างดี ส่วนหลังคาเต็นท์ต้องมีฟรายชีทด้วย เพื่อป้องกันน้ำค้างและฝน ถ้าเป็นหลังคาชั้นเดียว จะทำให้น้ำซึมเข้าเต็นท์ได้ ซึ่งปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่สร้างแบบประหยัดและไม่มีฟรายชีท

2) กองกลางในที่นี้หมายถึง คณะผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (รุ่นพี่ที่จัดให้เป็นพี่เลี้ยง) ซึ่งโรงเรียนเป็นผู้คัดเลือกไปทำหน้าที่เป็นพลาธิการและเป็นผู้ช่วยพี่เลี้ยงประจำหมู่ด้วย

3) ในขณะที่อยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือสามัญ ควรจัดให้มีเวร – ยามของลูกเสือเอง แต่ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสืออย่างใกล้ชิด และลูกเสือควรปฏิบัติหน้าที่เวรยามคนละไม่เกิน 4 ชั่วโมง

วันที่ 2 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 05.00 น. ปลุก – ตื่น – การกิจส่วนตัว

06.00 น. ออกกำลังกาย/ระเบียบแถว/การเล่น

07.00 น. รับประทานอาหารเช้า (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

08.00 น. ตรวจเยี่ยม – การอยู่ค่ายพักแรม

08.30 น. พิธีรอบเสาธง

- ชักธงขึ้น/สวดมนต์/สงบนิ่ง

- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือรายงานผลการตรวจเยี่ยมลูกเสือ

- ผู้อำนวยการค่ายพักแรม สรุป - ตี - ชม - แนะนำ

09.00 น. นันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์

09.30 น. การบรรยาย เรื่อง วินัย และความประพฤติเรียบร้อย (มีการซ้อมทักษะด้วย)

10.30 น. พัก เครื่องดื่ม

10.45 น. การทดสอบสมรรถภาพ และบุคลิกภาพ

(รายละเอียดในภาคผนวก)

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

13.00 น. นันทนาการ

13.15 น. กิจกรรม “บุกเบิก” (Pioneering Project)

(มีเครื่องดื่มในเวลา)

15.15 น. สรุปกิจกรรมลูกเสือ

15.30 น. การชุมนุมรอบกองไฟ (บรรยาย – นัดหมาย)

16.15 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย

- พลัทธิกร หัวหน้าคนครัว และคนครัว เบิกอาหารสด
- ตบแต่งค่าย – ความสะอาดทั่วไป
- เตรียมการแสดง
- หม่บริการเตรียมจัดสถานที่ชุมนุมรอบกองไฟ
- ชักธงชาติลง

17.30 น. ประชุมนายหมู่

(โดยผู้กำกับลูกเสือหรือรองผู้กำกับที่ได้รับมอบหมาย)

18.00 น. รับประทานอาหารเย็น (ลูกเสือทำเองแบบง่าย ๆ)

- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือเข้าร่วมรับประทานอาหารเย็นกับหมู่ลูกเสือทุกคน

19.30 น. การชุมนุมรอบกองไฟ (ใช้กองไฟเทียม)

- ประธานในการชุมนุมรอบกองไฟ ควรเป็นผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน (ผู้อำนวยการค่ายพักแรม) หรือเป็นผู้นำในท้องถิ่น หรือบุคคลสำคัญในชุมชนนั้น หรือแขกผู้มีเกียรติที่มีความเหมาะสม

21.30 น. เครื่องดื่ม (นมสด)

21.45 น. ดับไฟ – นอน

วันที่ 3 ของการฝึกอบรม วันที่.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 05.00 น. ปลุก – ตื่น – ทำภารกิจส่วนตัว

06.00 น. ออกกำลังกาย

07.00 น. รับประทานอาหารเช้า (ส่วนกลางประกอบอาหารเลี้ยง)

08.00 น. ตรวจเยี่ยม – การอยู่ค่ายพักแรม

08.30 น. พิธีการรอบเสาธง

- ชักธงขึ้น – สวดมนต์ – สงบนิ่ง
- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ รายงานผลการตรวจเยี่ยมลูกเสือ
- ผู้อำนวยการค่ายพักแรม สรุปราย – ตี – ชม – แนะนำ

09.00 น. ลูกเสือเก็บสัมภาระและช่วยกันรื้อเต็นท์ พับ – จัด ให้เรียบร้อย

และนำไปรวมไว้ ณ จุดที่กำหนด

- ส่งคืนพัสดุอุปกรณ์และของที่ยืมมาตามจำนวน
- เก็บ – ทำความสะอาดสถานที่ตั้งค่ายพักแรม – ขยะเก็บใส่ถุงให้เรียบร้อย

10.00 น. พร้อมกันที่เรียนร่วมกัน

- สำรวจลูกเสือ
- แจกใบประเมินผลการอยู่ค่ายพักแรม และเก็บ

11.00 น. พิธีทางศาสนา

- ศาสนาพุทธควรมีการฟังธรรมและจัดพานพุ่ม
- ศาสนาคริสต์ควรจัดทำพิธีทางศาสนา
- ศาสนาอิสลามควรมีพิธีละหมาด
- ศาสนาอื่น ๆ ควรต้องมีพิธีปฏิบัติเช่นเดียวกัน

11.30 น. มิตรสัมพันธ์ (การขอลายเซ็นเพื่อน)

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ส่วนกลางประกอบอาหารเลี้ยง)

13.00 น. พิธีปิด และอำลาการอยู่ค่ายพักแรม

- ผู้อำนวยการค่ายพักแรมกล่าวให้โอวาทและปิดการอยู่ค่ายพักแรม
- ทำพิธีสวดมนต์ – สงบนิ่ง – เจริญสมาธิลง
- จับมือเป็นวงกลมและร้องเพลงสามัคคีชุมนุม
- จับมือลา (ทุกคนร่วมกันร้องเพลงลา)

13.45 น. เดินทางกลับสู่ภูมิลำเนาโดยสวัสดิภาพ

- เมื่อเดินทางถึงที่หมายผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือ สำนวความเรียบร้อย และมอบลูกเสือให้กับผู้ปกครอง
- ตรวจสอบอุปกรณ์ทั้งของส่วนกลางและส่วนตัวของลูกเสือ
- เสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรม
- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือจัดทำรายงานสรุปผลการอยู่ค่ายพักแรม เพื่อเป็นแนวทางในการอยู่ค่ายพักแรม ครั้งต่อไป

รูปที่ 32

รูปที่ 33

รูปที่ 32-34 ลูกเสือปฏิบัติกิจกรรมนุกเบิก

รูปที่ 35 ลูกเสือชุมนุมรอบกองไฟ

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่

ตารางการอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (Senoir Scout Camping)

แนวคิด

ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เด็กกลุ่มนี้กำลังเป็นเยาวชนที่มีความคิด ความอ่านที่กำลังจะก้าวเข้าสู่การเป็นคนหนุ่มสาวซึ่งจะเป็นจุดเริ่มต้นที่ดี และสมบูรณ์แบบ หรืออาจจะเป็นการเริ่มต้นที่เป็นการก้าวที่ผิดพลาดก็เป็นได้ ดังนั้น ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ซึ่งเป็นลูกเสือที่ต่อเนื่องจากลูกเสือสามัญ และจะก้าวไปสู่การเป็นลูกเสือวิสามัญในวันข้างหน้า จุดนี้เองเป็นจุดที่ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง จะต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ และให้การดูแลอย่างใกล้ชิด ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือต้องทุ่มเท และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในทุกกรณี จุดที่น่าสนใจและควรนำวิธีการมาใช้ คือ “ระบบพี่เลี้ยงประจำหมู่” ถ้าได้มีการมอบหมายหรือจัดพี่เลี้ยงประจำหมู่ให้กับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่แล้ว บทบาทของพี่เลี้ยงประจำหมู่ที่ต้องเข้ามาสร้างความคุ้นเคยกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ไม่เพียงแต่จะเป็นประโยชน์ต่อขบวนการลูกเสือแล้ว ผลพลอยได้หลังจากเสร็จสิ้นภารกิจการอยู่ค่ายพักแรม จะทำให้การเรียนการสอนในหมวดวิชาอื่น ๆ ได้รับผลประโยชน์ไปด้วย ในด้านความคุ้นเคย ความเป็นกันเอง และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ในที่นี้หมายถึง ความพร้อมเพรียง เชื้อพ้อง และปฏิบัติตามโดยไม่มีเงื่อนไข

ฉะนั้น การคัดเลือกตัวพี่เลี้ยงประจำหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ควรอย่างยิ่งที่จะคัดเลือกเฉพาะรองผู้กำกับลูกเสือ (หนุ่ม – สาว) ที่มีอายุไม่มากจนเกินไป การที่เด็กและครูมีอายุห่างกันมากกว่าเด็ก เช่น ครู อายุ 58 ปี และเด็กอายุ 14 ปี มีลักษณะเหมือนเป็นพ่อกับลูก หรือลูกกับหลาน เด็กอาจเกิดความคลางแคลงใจว่าที่เขาพูดด้วยนั้นมันจริงหรือเปล่า วยต่างกันขนาดนี้จะมารู้จักได้อย่างไร เด็กก็คงไม่กล้าแสดงออก ครูต้องปิดบังอำพรางข้อมูลหรือความจริงส่วนหนึ่งเอาไว้ ถ้าเป็นเช่นนี้ ถือว่าเป็นอันตรายต่อพฤติกรรมของเด็ก ที่ครูหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะนำมาเป็นข้อมูลหาทางแก้ไขปัญหาก็อย่างถูกต้อง

ในขณะเดียวกัน ภารกิจของพี่เลี้ยงประจำหมู่ที่จัดให้ทำหน้าที่ประจำหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การคัดเลือกพี่เลี้ยงประจำหมู่ (Counselor) ในลักษณะนี้ควรคัดเลือกครูในระดับรองผู้กำกับลูกเสือ ที่มีอายุไม่ห่างจากลูกเสือมากนัก เช่น 22 ปี กับ 15 ปี ความรู้สึกนึกคิดก็ควรจะพอไปกันได้ เด็กก็จะสามารถให้ความใกล้ชิดกับครูได้อย่างสนิทใจ พี่เลี้ยงหรือครูที่ได้รับมอบหมายก็จะไม่ตะจิตตะขงใจ เพราะเหมือนกับพี่กับน้อง เหตุผลนี้เองที่เป็นประเด็นสำคัญอย่างยิ่งในการจัดพี่เลี้ยงประจำหมู่ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ การที่เด็กเข้าร่วมกิจกรรมหลาย ๆ กิจกรรม ยังมีประโยชน์ไม่เท่ากับการสร้างความรัก ความเข้าใจกัน เพราะกิจกรรมก็คือสื่อและเครื่องมือที่จะสร้างความรัก ความสามัคคี ความอดทน ความเสียสละ ฯลฯ ดังนั้น การนำลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ไปอยู่ค่ายพักแรม จะต้องคำนึงถึงเรื่องพี่เลี้ยงประจำหมู่เป็นอันดับแรก และประเด็นที่สำคัญรองลงมาคือการจัดกิจกรรมในระหว่างการอยู่ค่ายพักแรมในช่วงเวลา 2 คืน 3 วัน ดังตัวอย่างที่จะนำเสนอต่อไปนี้

รูปที่ 36 ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่เตรียมตัวไปเข้าค่ายพักแรม

ตัวอย่างตารางการอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ (Senoir Scout Camping)

โรงเรียน..... จังหวัด.....

ระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ณ

วันที่ 1 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 08.00 น. รายงานตัว

- รับเอกสาร/อุปกรณ์/พบวิทยากรประจำหมู่
- วิทยากรประจำหมู่ทำความรู้จักซึ่งกันและกัน
- อาหารว่าง - เครื่องดื่ม - ตรวจสอบความพร้อม

09.00 น. ปฐมนิเทศการเดินทางไปอยู่ค่ายพักแรม (ห้องประชุม)

- ผู้อำนวยการลูกเสือโรงเรียน กล่าวต้อนรับ - ชี้แจงวัตถุประสงค์
- แนะนำผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือและวิทยากรประจำหมู่
- ผู้แทนผู้กำกับลูกเสืออธิบายวิธีการปฏิบัติตน (ย่อ ๆ)
- ตรวจสอบความพร้อมอุปกรณ์ของกองกลางและสัมภาระส่วนตัว

10.00 น. ออกเดินทางสู่สถานที่ตั้งค่ายพักแรม

(ระยะทางไปยังค่ายพักแรม ไม่ควรเกิน 120 กิโลเมตร)

- ควรมีรถตำรวจทางหลวงนำทั้งไปและกลับ (ถ้าไม่มีงบประมาณควรมีรถโรงเรียนนำขบวนและปิดท้ายขบวน)
- รถบัสและรถในขบวนอื่น ๆ ต้องเปิดไฟใหญ่ และไฟกะพริบ จำกัดความเร็วไม่เกิน 80 กิโลเมตร ต่อชั่วโมง
- ถ้าจำเป็นต้องแวะพักระหว่างทาง เพื่อปฏิบัติภารกิจส่วนตัว ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือต้องดูแลลูกเสืออย่างใกล้ชิด กำหนดเวลานัดหมายให้ชัดเจนและสำรวจจำนวนลูกเสือก่อนออกเดินทางทุกครั้ง

- ควรใช้รถ巴士ปรับอากาศที่มีชั้นเดียว ถ้าใช้รถ巴士ที่ไม่มีเครื่องปรับอากาศอย่าเปิดหน้าต่างทุกบาน เพื่อป้องกันอันตรายจากภายนอก มีผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือนั่งคู่ไปกับพนักงานขับรถ
- ควรมีการจัดทำประกันอุบัติเหตุ (ถ้ามีงบประมาณ)
- จำนวนลูกเสือที่เข้าค่ายพักแรม ไม่ควรเกิน 200 คน (ถ้ามีจำนวนมากควรจัดแบ่งเป็นรุ่น ๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพ)

11.30 น. เดินทางถึงสถานที่อยู่ค่ายพักแรม

- ลูกเสือดูแลสัมภาระตนเองและขึ้นตามหมู่ที่ได้จัดแบ่งไว้โดยมีผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือขึ้นประจำหมู่ด้วย
- หัวหน้าคณะนัดหมาย และสำรวจจำนวนลูกเสือ
- นายหมู่และรองนายหมู่ช่วยกันขนสัมภาระส่วนกลางไปยังที่กำหนด (เป็นการฝึกการปฏิบัติงาน)
- สัมภาระส่วนตัวให้นำมารวมกันไว้ที่กำหนดอย่างเรียบร้อยและเขียนชื่ออย่างชัดเจน
- การกินส่วนตัว

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

13.15 น. พิธีเปิดการอยู่ค่ายพักแรม

- ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ทั้งหมดลดหลั่นพร้อมสัมภาระ
- รองผู้กำกับลูกเสือที่ได้รับมอบหมายให้เป็นพี่เลี้ยงประจำหมู่ นำลูกเสือที่ผ่านการลดหลั่นแล้วเข้าที่พัก (เต็นท์) โดยวางของใช้และอุปกรณ์อย่างเป็นระเบียบ

14.15 น. พัก – เครื่องดื่ม – อาหารว่าง

14.30 น. วินัย และความเป็นระเบียบเรียบร้อย

- โดยการบรรยาย
- มีการทบทวน – สาธิต และปฏิบัติจริง

15.00 น. นันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์

15.30 น. การสาธิตวิชาชาวค่าย (Camp Craft and Catering)

- จัดแบ่งกิจกรรมออกเป็น 6 ฐาน คือ

 1. ฐานเครื่องมือ การใช้เครื่องมือ การดูแลรักษาเครื่องมือ
 2. ฐานเต็นท์ การกาง การเก็บ และการทำความสะอาดเต็นท์
 3. ฐานสุขาภิบาล การทำส้วมหลุม วิธีการใช้ และการรักษาความสะอาด
 4. ฐานการประกอบอาหารและชาวค่าย
 5. ฐานอุปกรณ์การครัว ถ้วย ชาม หม้อ กระทะและการดูแลรักษา
 6. ฐานพิธีการ การพับธง การเชิญธงขึ้น – ลง (มีเครื่องดัดและอาหารว่างในเวลา)

17.30 น. ประชุมนายหมู่ – ประชุมวิทยากรทั้งหมด

18.30 น. รับประทานอาหารเย็น (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

19.30 น. นันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์

20.00 น. กิจกรรมสะกดรอย (เป็นการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ)

21.30 น. สรุปล/เครื่องดัด – อาหารว่าง/สวดมนต์/เพลงสรรเสริญพระบารมี

22.00 น. ดับไฟ – นอน

วันที่ 2 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 05.00 น. ปลุก/ตื่น /ภารกิจส่วนตัว

06.00 น. กายบริหาร/ระเบียบแถว/การเล่น

07.00 น. รับประทานอาหารเช้า (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

- 08.00 น. ลูกเสือกลับไปรอรับการตรวจ ณ ที่ตั้งค่ายพักแรม
- 08.30 น. พิธีการรอบเสาธง
- 09.00 น. นันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์
- 09.30 น. การบรรยายวิชาการปฐมพยาบาลเบื้องต้น (First Aid)
- 10.00 น. สอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ (การปฐมพยาบาล)
(มีเครื่องมือ และอาหารว่างในเวลา)
- 11.30 น. สรุป – นัดหมาย
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)
(วิทยากรประจำหมู่เข้าร่วมนั่งรับประทานอาหารกับลูกเสือด้วย)
- 13.00 น. นันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์
- 13.30 น. สอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ (การเดินทางไกล)
 - การเดินทางไกลถ้าเป็นไปได้ให้หลีกเลี่ยงการใช้ถนน ควรใช้เส้นทางที่เป็นธรรมชาติจะปลอดภัยกว่า
 - การเดินทางไกลเข้าไปควรใช้เส้นทางหนึ่ง และหากกลับควรใช้เส้นทางอีกทางหนึ่งไม่ควรเป็นเส้นทางเดียวกัน ระยะทางเป็นไปตามข้อกำหนด (อาจจะลดระยะทางลงก็ได้ ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้รับผิดชอบในเรื่องนี้)
- 16.00 น. เสร็จสิ้นการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษ การเดินทางไกล
 - ดำรงจำนวนลูกเสือ
 - สรุปผลการเดินทางไกล
- 16.30 น. พลิกการ/หัวหน้าคนครัว/คนครัว เบิกอาหารสดมาประกอบ
(เป็นการประกอบอาหารแบบง่าย ๆ ตามรายการอาหารที่กำหนดให้)
- 17.00 น. ประชุมนายหมู่/ประชุมวิทยากร/พักผ่อนตามอัธยาศัย
- 18.00 น. รับประทานอาหารเย็น (ลูกเสือเป็นผู้ประกอบอาหารเอง)

- แต่ละหมู่ควรทำบัตรเชิญพี่เลี้ยง/ผู้กำกับลูกเสือ และรองผู้กำกับลูกเสือ มาร่วมรับประทานอาหารด้วย

19.00 น. พักผ่อนตามอัธยาศัย/เตรียมตัวชุมนุมรอบกองไฟ

19.30 น. การชุมนุมรอบกองไฟ

21.30 น. เสร็จสิ้นการชุมนุมรอบกองไฟ

- เครื่องดื่ม และอาหารว่าง

22.00 น. ดับไฟ – นอน

- มีการจัดเวรยาม

วันที่ 3 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 05.00 น. ปลุก ตื่น ภารกิจส่วนตัว

06.00 น. ประกอบอาหารเช้า (เป็นการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษสุทกรรม)

07.00 น. รับประทานอาหารเช้า (ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ
รับประทานอาหารร่วมกับลูกเสือ)

08.00 น. ลูกเสือรับการตรวจ

08.30 น. พิธีการรอบเสาธง

09.00 น. นัดหมายการเก็บค่ายพักแรม

- ส่งคืนอุปกรณ์ที่ขอยืมจากกองกลาง
- รื้อเต็นท์ พับ ทำความสะอาดเต็นท์ให้อยู่ในสภาพเดิม
- สิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ทั้งหมด รื้อ จัดเก็บให้เรียบร้อย
- กลบหลุมที่ขุดไว้ทุกหลุมให้เหมือนเดิม
- เก็บขยะและสิ่งของที่อันตรายให้เรียบร้อย
- เก็บสัมภาระส่วนตัวและแต่งเครื่องแบบลูกเสือครบพร้อมกัน
ที่หอประชุม

10.30 น. พัก เครื่องดื่ม

- 11.00 น. การบรรยายธรรม และการปฏิบัติธรรม ควรมีการตรวจสอบว่า
มีศาสนาใดบ้าง และจัดแบ่งออกไปปฏิบัติภารกิจที่สำคัญของแต่ละ
ศาสนา และสุดท้ายต้องมารวมสรุปทุกศาสนา
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)
- ลูกเสือให้นั่งคละกันไม่ต้องอยู่ในหมู่ของตัวเอง
 - เก็บล้างและทำความสะอาด
- 13.00 น. พิธีปิดการอยู่ค่ายพักแรม
- ผู้อำนวยการค่ายพักแรมกล่าวสิ่งที่ประ โยชน์
 - สวดมนต์/สงบนิ่ง/ทรงลง
 - จับมือเป็นรูปวงกลมซ้อนกันสองวง ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับ
ลูกเสือเข้ายืนปะปนแทรกในหมู่ลูกเสือ และร้องเพลงสามัคคีชุมนุม
และร่วมกันร้องเพลงลา
- 14.30 น. เดินทางกลับสู่ภูมิลำเนา
- ถึงที่หมายปลายทาง/นัดหมาย
 - ตำรวจลูกเสือทั้งหมดและนำส่งผู้ปกครองที่มารับ
 - ตรวจวัสดุอุปกรณ์
 - เสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรม
 - ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือรายงานผลการอยู่ค่ายพักแรม
ต่อผู้บังคับบัญชา

ลูกเสือวิสามัญ

ตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือวิสามัญ (Rover Camping)

แนวคิด

ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการจัดแบ่งลูกเสือเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ลูกเสือสำรอง ลูกเสือสามัญ ลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ และลูกเสือวิสามัญ ในสภาพความเป็นจริงแล้วเราจะไม่ค่อยได้พบเห็นในเด็กลูกเสือที่เรียนถึงขั้นลูกเสือวิสามัญบ่อยนัก ที่จริงแล้วลูกเสือวิสามัญยังได้รับการดูแลเอาใจใส่ให้มีการจัดการเรียนการสอนอยู่อย่าง เป็นปึกแผ่น โดยเฉพาะในกลุ่มนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเรื่องนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (กรมอาชีวศึกษาเดิม) และโรงเรียนระดับอาชีวศึกษาของภาคเอกชน และอื่น ๆ ในระดับเดียวกัน ส่วนในสายสามัญก็มีการจัดการเรียนการสอนลูกเสือวิสามัญในระดับชั้นมัธยมปลาย และทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับของสังคม ลูกเสือวิสามัญเป็นเด็กโตที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปี และไม่เกิน 23 ปีบริบูรณ์ ถือว่าเป็นวัยรุ่น และกำลังจะก้าวสู่การเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ ในเรื่องของกิจกรรมลูกเสือวิสามัญที่ได้กำหนดไว้ ถือว่าเป็นมาตรฐานสากลที่ทั่วโลกใช้อยู่เหมือนกัน อาจ会有ความแตกต่างกันออกไปบ้าง ถือว่าอยู่ในแนวคิดเดียวกัน

ดังนั้น วิชาพิเศษของลูกเสือวิสามัญ หมายถึงคุณภาพ (Quality) คือ หากลูกเสือวิสามัญคนใดสอบผ่านเครื่องหมายวิชาพิเศษได้แล้ว เขาเหล่านั้นต้องเป็นคนมีคุณภาพในอนาคตอย่างแน่นอน ซึ่งเครื่องหมายวิชาพิเศษของลูกเสือวิสามัญนั้น กำหนดไว้ 11 วิชา เช่น วิชาการลูกเสือ วิชาผู้ฝึกสอน วิชาปฐมพยาบาล วิชาเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรม วิชาบริการ วิชาการทำโครงการ วิชาสังคมสงเคราะห์ วิชาอิเล็กทรอนิกส์ วิชายิงปืน วิชาขับรถยนต์ และวิชาศิลปประยุกต์ ในที่นี้ถือว่าลูกเสือคนใดสอบผ่านวิชาพิเศษอย่างน้อย 5 วิชา ใน 11 วิชาแล้วก็จะเข้าสู่การรับเครื่องหมายสูงสุด “วชิราวุธ” พวกเขาเหล่านั้นต้องผ่านพิธีเข้าประจำกอง และ ประดับแถบ 3 สีก่อน ดังนั้น คงพอเห็นภาพโดยรวมว่าในแต่ละปีการศึกษา โรงเรียนจัดการเรียนการสอนกิจกรรมลูกเสือวิสามัญก็ต้องมีการจัดทำโครงการอยู่ค่ายพักแรมขึ้น ซึ่งถ้าจะให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงแล้ว

การอยู่ค่ายพักแรมควรมีการจัดขึ้น 2 ครั้ง ในหนึ่งปีการศึกษา เพราะเมื่อมาประมวลดู ลูกเสือวิสามัญมีเครื่องหมายวิชาพิเศษ 11 วิชา ก็ควรที่จะจัดตารางไปอยู่ค่ายพักแรมเพื่อทดสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษออกเป็น 2 ครั้งต่อปี ก็จะได้ทำการทดสอบจนครบ 11 วิชา หรือถ้าไม่ครบก็ไม่ใช่ปัญหาเพราะลูกเสือสามารถที่จะประดับเครื่องหมายสูงสุด (วชิราวุธ) ได้อยู่แล้ว ถ้าสอบผ่านวิชาพิเศษ 5 วิชาขึ้นไป ดังนั้น การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือวิสามัญแต่ละครั้ง ไม่ควรที่จะห่วงหรือกังวลเกี่ยวกับการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษอย่างเดียว การจัดตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือวิสามัญ ต้องจัดทำให้เกิดประโยชน์หลาย ๆ ด้านมาบูรณาการกันอย่างผสมกลมกลืน ควรสร้างความประทับใจให้กับคนหนุ่มสาวเหล่านั้นได้ ด้วยการบรรจุใส่ไว้อย่างแนบเนียน ถ้าเป็นดังนี้ผลที่ออกมาก็สามารถที่จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนรุ่นหนุ่มสาวเหล่านั้นได้เป็นอย่างดี ดังตัวอย่างต่อไปนี้

รูปที่ 37 ลูกเสือและผู้บังคับบัญชาลูกเสือร่วมกันบำเพ็ญประโยชน์ ทำความสะอาดบริเวณค่ายพักแรม

ตัวอย่างตารางการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือวิสามัญ

โรงเรียน..... จังหวัด.....

ระหว่างวันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ณ

วันที่ 1 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 07.30 น. รายงานตัว/สำรวจรายชื่อ/เข้าประจำหมู่/พบพี่เลี้ยง (รองผู้กำกับ)

- รายงานตัว/รับเครื่องคัม อาหารว่าง
- พบวิทยากรประจำหมู่
- รับฟังข้อเสนอแนะและแนวปฏิบัติ
- เบิกอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการอยู่ค่ายพักแรม

08.30 น. ลูกเสือทั้งหมดพร้อมกันในห้องประชุมใหญ่

- ผู้อำนวยการลูกเสือ โรงเรียนกล่าวต้อนรับ
- แนะนำผู้กำกับลูกเสือ – รองผู้กำกับลูกเสือ และพี่เลี้ยงประจำหมู่
- ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเดินทางไปอยู่ค่ายพักแรม

09.30 น. การทำความรู้จักซึ่งกันและกัน (Discovery Session)

10.30 น. คณะลูกเสือทั้งหมดร่วมมือกันพัฒนาโรงเรียน

- ทำความสะอาดบริเวณโดยทั่วไป
- เก็บกวาดขยะ/กิ่งไม้/ใบไม้และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ
- ทำความสะอาดสถานที่ที่ใช้ร่วมกัน เช่น โรงอาหาร ห้องประชุม ห้องน้ำ ห้องส้วม อาคารเรียน โดยโรงเรียนต้องเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อม

(หมายเหตุ เรื่องนี้ถือเป็นเรื่องสำคัญ ลูกเสือวิสามัญต้องให้การบริการ การบริการนั้นไม่ใช่เป็นการช่วยเหลืออย่างเดียว การร่วมมือกันทำงานอะไรก็ได้ที่ทำให้มีการพัฒนาขึ้นไปกว่าที่เป็นอยู่ ถือเป็นเรื่องการบริการ “ซึ่งเป็นหนึ่งในวิชาพิเศษ”)

12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (โรงเรียนทำข้าวกล่อง น้ำ แจก)

13.00 น. ออกเดินทางสู่สถานที่อยู่ค่ายพักแรม

- ลูกเสือวิสามัญควรเดินทางไปอยู่ค่ายพักแรมระยะทางไม่เกิน 150 กิโลเมตร
- ผู้กำกับมอบหมายให้นายหมู่และรองนายหมู่ลูกเสือวิสามัญดูแลกันเอง แต่อยู่ในความควบคุมดูแลของผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ ตลอดการเดินทาง
- ควรมีรถตำรวจทางหลวงนำทั้งไปและกลับ
- ลูกเสือวิสามัญทุกคนแต่งเครื่องแบบที่เรียบร้อยและถูกต้อง
- ระหว่างพักกลางทางต้องรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด
- งดเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และ ห้ามสูบบุหรี่โดยเด็ดขาด
- การจะเดินทางไปไหนต้องเป็นระบบหมู่

15.00 น. ถึงสถานที่ตั้งค่ายพักแรม

- สำรวจจำนวนลูกเสือ และช่วยกันขนสัมภาระทั้งของกลางและส่วนตัว

15.30 น. รับฟังการปฐมนิเทศสถานที่ตั้งค่ายพักแรม

16.00 น. เบิกอุปกรณ์การอยู่ค่ายพักแรม

- เบิกเต็นท์ที่จะใช้เป็นที่พัก
- เบิกเครื่องนอน เช่น หมอน/ผ้าปูนอน/ผ้าห่ม/ตะเกียง
- เบิกอุปกรณ์การครัว เช่น หม้อหุงต้ม/จาน-ชาม/ขันน้ำ/มีด/เขียง/ไม้กวาดมือเสือ/ก้อนปูนดำ/ขวาน/โต๊ะ/เก้าอี้
- ลูกเสือทั้งหมดช่วยกันตั้งค่ายพักแรม ณ จุดที่กำหนด
- ตั้งเสาธง/ราวตากผ้า/ที่หุงต้ม/หาฟืน/หาน้ำ

18.00 น. รับประทานอาหารเย็น (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

19.00 น. พิธีเปิดการอยู่ค่ายพักแรม

- ผู้อำนวยการค่ายพักแรมเป็นประธาน (ตามลักษณะของพิธีการ)
- สถานที่จัดพิธีเปิด อาจจะเป็นบริเวณที่มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่โดยรอบ หรือ เป็นที่โล่งแจ้งมีเนินดิน หรืออยู่ใกล้กับชายน้ำ (อาจมีพิธีการลอยเทียน หรือกระทง ถ้ากำหนดวันตรงกับวันที่มีประเพณี)
- ลูกเสือทุกคนลดชุดและกลับมารวมกันที่ห้องประชุมใหญ่
- นันทนาการ และกลุ่มสัมพันธ์

21.00 น. พัก – เครื่องดื่ม – อาหารว่าง

21.30 น. ลูกเสือทุกคนกลับสู่ค่ายพักแรม

- ช่วยกันพัฒนา – ปรับปรุง และตรวจสอบระบบการจัดค่าย
- ผู้กำกับลูกเสือประชุมลูกเสือจัดเวรยาม ตลอด 24 ชั่วโมง

22.00 น. ดับไฟ – นอน

หมายเหตุ

ลูกเสือวิสามัญเป็นเด็กหนุ่มที่ชอบความแปลกใหม่ ตื่นเต้นและเร้าใจ การเตรียมการจะต้องสนองความต้องการของเขาเหล่านั้น เช่น ต้องดับไฟฟ้าทั้งหมด และใช้แสงจากตะเกียง คบไฟ เทียน จะทำให้บรรยากาศสงบและน่าติดตามมากยิ่งขึ้น สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ต้องกำกับให้ลูกเสือทุกคนเฝ้าจริง ๆ)

วันที่ 2 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 05.00 น. ตื่น ทำความสะอาด ภารกิจส่วนตัว

06.00 น. ออกกำลังกาย

- ออกกำลังกายแบบลูกเสือ คือลูกเสือวิสามัญทั้งหมดต้องจัดเป็นแถวตอนลึกให้มีระยะเคียง ระยะต่อ 1 ช่วงแขน
- ให้เดิน 50 เมตร และวิ่ง 500 เมตร สลับกันไป

- ก่อนออกปฏิบัติจริง ให้ผู้กำกับลูกเสืออธิบายถึงวิธีการ ชี้แจงถึงเหตุผล และคุณประโยชน์ของการออกกำลังกายในลักษณะนี้ เช่น ฝึกความมีระเบียบ ความพร้อมเพรียง การสร้างความแข็งแกร่งของกล้ามเนื้อ การหายใจ ฯลฯ

07.00 น. รับประทานอาหารเช้า (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)

08.00 น. ลูกเสือวิสามัญทั้งหมดกลับไปรอรับการตรวจ เยี่ยม หน้าเต็นท์

- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ แบ่งออกเป็นชุด 5 ชุด

- 1) ชุดที่หนึ่ง ตรวจสอบเกี่ยวกับเครื่องแบบ การแต่งกาย ความสะอาดของร่างกาย เป็นต้น
- 2) ชุดที่สอง ตรวจสอบเกี่ยวกับเรื่องที่พัก (เต็นท์) การกางเต็นท์ที่ถูกต้อง เช่น การกำหนดพื้นที่การกางเต็นท์ สมอบก เชือกดึงเต็นท์ เจียนต่าง ๆ ที่ใช้กับเต็นท์ การเก็บสิ่งของภายในเต็นท์ เป็นต้น
- 3) ชุดที่สาม ตรวจสอบเกี่ยวกับความสะอาดโดยรอบ ๆ ที่พัก เช่น ขยะต่าง ๆ ที่ตกผ้า เสาธง ที่วางรองเท้า เป็นต้น
- 4) ชุดที่สี่ ตรวจสอบเกี่ยวกับอุปกรณ์การหุงต้ม เตา การเก็บเครื่องใช้ภายในครัว การเตรียมน้ำ ฟืน ให้พร้อม สร้างหลุมเปียก หลุมแห้ง เป็นต้น
- 5) ชุดที่ห้า ตรวจสอบเรื่องสุขาภิบาลสำหรับสถานที่ที่เข้าร่วมกัน เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม เสาธง บริเวณรอบกองไฟ ความสะอาดในบริเวณทั่ว ๆ ไป เป็นต้น

08.00 น. พิธีการรอบเสาธง และการรายงานผลการตรวจเยี่ยม

09.45 น. นันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์

10.00 น. การบรรยายเรื่อง บุคลิกภาพ (ควรเชิญวิทยากรจากภายนอก)

10.45 น. พัก – เครื่องดื่ม

- 11.00 น. การสอบวิชาพิเศษ การปฐมพยาบาล (ตามหลักสูตร)
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน (ส่วนกลางเป็นผู้จัดเลี้ยง)
- 13.00 น. การสอบวิชาพิเศษ การขับรถยนต์ (ตามหลักสูตร)
(มีเครื่องดื่มในเวลา)
- 15.00 น. การบรรยายวิชาการเดินทางไกล และการตั้งค่ายพักแรม
ในยามค่ำคืน (วิชานี้ควรเชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก)
- 16.00 น. พลธิการ หัวหน้าคนครัว คนครัว รับประทานอาหารสำเร็จรูป
(อาหารสำเร็จรูป น้ำดื่ม ผลไม้สำหรับมือเย็นในการเดินทางไกล)
- 16.15 น. ออกเดินทางไกลตามเส้นทางที่กำหนด
 - ระยะทางเที่ยวไป ประมาณ 5 กิโลเมตร
 - ระยะทางเที่ยวกลับประมาณ 2 กิโลเมตร
 - มีกิจกรรมทดสอบในระหว่างทาง ถือเป็นการสอบเครื่องหมายวิชาพิเศษด้วย เช่น สังคมสงเคราะห์ บริการ ผู้ฝึกสอน ฯลฯ
- 18.00 น. เดินทางถึงสถานที่ตั้งค่ายพักแรม
 - กางเต็นท์ที่พักตามรูปแบบของการอยู่ค่ายพักแรม (ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ เข้าตรวจให้คะแนน)
 - รับประทานอาหารเย็น (ส่วนกลางจัดทำมาให้)
 - ประชุมนายหมู่ รองนายหมู่ทุกหมู่ (ลูกเสือจัดเอง)
 - ภารกิจส่วนตัว
- 19.30 น. การชุมนุมรอบกองไฟ
 - ลูกเสือเชิญผู้ใหญ่ในชุมชนเป็นประธานการชุมนุมรอบกองไฟ
 - การแสดงหมู่ละไม่เกิน 5 นาที
 - ควรใช้กองไฟเทียม
 - มีการแสดงของผู้กำกับและรองผู้กำกับลูกเสือด้วย

- 21.00 น. เสร็จสิ้นการชุมนุมรอบกองไฟ
- จัดเวร ยาม ตลอดการพักแรมคืน

22.00 น. ดับไฟ นอน

วันที่ 3 ของการฝึกอบรม วัน.....ที่ เดือน..... พ.ศ.

เวลา 06.00 น. ตื่น ทำความสะอาด ภารกิจส่วนตัว

07.00 น. รับประทานอาหารเช้า (ส่วนกลางเป็นผู้จัดทำและส่งถึงค่าย)

07.30 น. รับการตรวจเยี่ยม (นายหมู่ตรวจกันเอง)

08.00 น. พิธีการรอบเสาธง

- รายงานการตรวจเยี่ยม
- เก็บค่ายพักแรมทั้งหมดให้อยู่ในสภาพเดิม

09.00 น. เดินทางกลับยังที่ตั้งค่ายพักแรม

09.30 น. ถึงค่ายพักแรม (มีเครื่องดื่มน้ำในเวลาที่ค่าย)

- รายงานผลการเดินทางไกลและอยู่ค่ายพักแรมต่อที่ประชุมใหญ่
- เก็บค่ายพักแรม สัมภาระ อุปกรณ์ส่วนกลาง ทำความสะอาดทั่วไป และกลับมารวมกันที่ห้องประชุมใหญ่

11.00 น. พิธีปิดการอยู่ค่ายพักแรม

12.00 น. เดินทางกลับสู่ภูมิลำเนา อาหารและเครื่องดื่มบนรถ

(เป็นการเปลี่ยนบรรยากาศ และรูปแบบการรับประทานอาหาร)

- ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ พุดคุยและเล่าสิ่งที่เป็นประโยชน์ระหว่างเดินทาง
- ลูกเสือผลัดกันออกมาทำความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ บนรถ

14.00 น. ถึงปลายทางด้วยความปลอดภัย

- รวมลูกเสือทั้งหมด และสำรวจอุปกรณ์และสัมภาระทั้งหมด
- นัดหมาย

- แยกย้ายกันกลับบ้านพักด้วยความปลอดภัย
- คณะผู้จัดทำรายงานเสนอต่อผู้บังคับบัญชา

หมายเหตุ

1. การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือวิสามัญควรไปใช้บริการที่ค่ายลูกเสือวชิราวุธ ต.บางพระ อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี โทร. 038 – 311132 ค่ายลูกเสือวชิราวุธ มีสระว่ายน้ำ สนามยิงปืน ฐานกิจกรรมผจญภัย อุปกรณ์ที่ทำวิชาบุกเบิก สนามฝึกใหญ่ ฐานบนเขาที่สามารถทำพิธีเข้าประจำกอง และมี คูหาวิสามัญ (Rover Den) ที่ใช้สำหรับทำพิธีประดับแถบสามสีได้ อุปกรณ์อื่น ๆ ก็สามารถยืมและเช่าได้

2. ในการอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือวิสามัญ ผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ ควรคอยเป็นพี่เลี้ยง และให้คำแนะนำเท่านั้น ควรปล่อยให้บรรดาลูกเสือช่วยกันคิด ช่วยกัน ทำเอง (แต่ต้องอธิบายในการปฐมนิเทศ)

นำกลับไปใช้ในชีวิต

ในปัจจุบันผู้ที่ได้มีโอกาสเข้าศึกษาและเข้ารับการฝึกอบรมวิชาผู้กำกับลูกเสือ ไม่ว่าประเภทใดหรือระดับใด ส่วนใหญ่บุคคลเหล่านั้น ซึ่งมีทั้งที่เป็นครู ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ แพทย์ และแทบจะทุกสาขาอาชีพต่างยอมรับวิธีการ ขบวนการ และกิจกรรมลูกเสือว่าเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้วไม่มากนักน้อย โดยเฉพาะผู้ที่ได้ศึกษาค้นคว้า และร่วมทำกิจกรรมทางด้านทักษะของลูกเสืออยู่เนื่อง ๆ บุคคลเหล่านี้ต่างก็สามารถนำวิธีการ แนวปฏิบัติ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ทั้งชีวิตในแบบปกติธรรมดา หรือชีวิตที่ต้องใช้ทักษะ และความอดทน ตลอดจนวิธีการของลูกเสือ ที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ดียิ่ง “ดั่งบทความที่ทรงคุณค่า” บทความหนึ่งที่เขียนขึ้นมาด้วยการถ่ายทอดจากเรื่องที่เกิดขึ้นจริง โดย นายสมเจตน์ พงษ์วิสุวรรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีวนาราม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร โดยบุคคลดังกล่าวได้ใช้ชื่อเรื่องว่า **“การเดินทางในชีวิตจริง”** คณะผู้จัดทำเห็นว่าข้อมูลทั้งหมดมีประโยชน์อย่างมาก และสอดคล้องกับข้อเขียนในคู่มือเล่มนี้ จึงได้ขออนุญาตนำรายละเอียดของนายสมเจตน์ พงษ์วิสุวรรณ์ บางส่วนที่สำคัญและตรงประเด็นที่สุด มาเผยแพร่ เพื่อที่จะได้เกิดประโยชน์ต่อกิจการลูกเสือของชาติ และเป็นแนวทางในการศึกษาข้อมูลสำหรับผู้สนใจ เพื่อสามารถนำกลับไปใช้ในชีวิตจริงได้ ดังเนื้อหาต่อไปนี้คือ

การเดินทางในชีวิตจริง

นายสมเจตน์ พงษ์วิสุวรรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีวนาราม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร

ทุกวันนี้มีป่าไม้ธรรมชาติที่งดงามรอบเราอยู่หลายแห่ง ใครที่เกิดมายังไม่เคยเดินป่า ออกลุยเลยคงต้องเริ่มต้น จากการเดินทางง่าย ๆ และมีคนแนะนำให้ก่อน เท่าที่ข้าพเจ้า เคยไปมาครั้งแรก บ่นแล้วบ่นอีกว่าเหนื่อย ว่าง่าย ยัง งั้นยังงี้ แต่ก็กลับไปเที่ยวใหม่ เพราะการท่องเที่ยวเดินป่ามีเสน่ห์ตรงที่ความลำบากและท้าทาย การเดินป่าไม่ใช่การเดินคุ่ม ๆ เข้าไปในป่าโดยไม่เตรียมอะไรไว้เลยซึ่งอันตรายมาก อีกทั้งการเดินป่าโดยไม่มีคนนำทาง ก็อันตรายพอ ๆ กันจะพากันไปหลง ต้องให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้ต้องนำเครื่องบิน เฮลิคอปเตอร์ ตามค้นหาจนเปล่า ๆ แต่การเดินทางของข้าพเจ้าเป็นการเดินทางเพื่อไปปฏิบัติหน้าที่ ราชการซึ่งจะต้องเดินทุกเดือนในป่าเขตทุ่งใหญ่นเรศวร ณ โรงเรียนบ้านหินตั้ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้เวลาเดินทางในแต่ละครั้งประมาณ 2 – 3 วัน ต่อหนึ่งเที่ยวไปหรือกลับ

การเตรียมตัวเดินทาง

หลาย ๆ คนที่อยู่อาศัยในตัวเมือง หรือศูนย์การค้าเป็นหลักที่คิดจะเริ่มลองออกไป แสวงหาธรรมชาติที่งดงาม ต้องหัดเตรียมตัวกันนิดนึงก่อนโดยทั่ว ๆ ไปวิธีที่ง่ายสุด คือ ไปกับคนที่มีความชำนาญในการเดินทาง มิเช่นนั้นไปกินอยู่กันลำบากแน่นอนอีกทั้ง ไม่สนุกด้วยเพราะขาดการเตรียมตัวที่ตนเอง สำหรับการเตรียมตัวที่ดีเมื่อเที่ยวไป ๆ ของในเป้คุณจะน้อยลงไปเองโดยอัตโนมัติและความลำบากเล็ก ๆ น้อย ๆ จะกลับกลายเป็น เรื่องสนุกไป เมื่อใหม่อย่างเราควรเตรียมตัวให้พร้อมก่อนเพราะเรายังไม่รู้ว่าความต้องการใช้ สิ่งของที่แท้จริงในป่า ซึ่งแต่ละคนมีไม่เท่ากัน

การหาข้อมูลก็เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เราต้องเลือกจุดหมายปลายทางที่จะไป เสียก่อน สถานที่ท่องเที่ยวอย่างทุ่งใหญ่นเรศวรเป็นอีกสถานที่หนึ่งที่น่าจะ “สด” มาก ๆ เนื่องจากสภาพป่ายังสมบูรณ์ 100 %

จากนั้นก็เป็นการวางแผน อย่างที่กล่าวไว้ตอนต้น การเดินเข้าป่าคุ้ม ๆ ไป คงจะมีแต่ชาวบ้านและนายพรานที่อยู่แถวนี้ที่เขาทำกัน เราต้องวางแผนก่อนว่าจะไปกันยังใด บางทีขึ้นตะบึงตะบันไปเอง แต่เจอทางยากเดินเหนื่อย ภูเขาสูง จะอันตรายเปล่า ๆ นอกจากนี้ต้องรู้ว่าจะไปกันกี่วัน บางคนไปยอดเขาแห่งหนึ่ง ยังเพื่อไว้ 9 วัน เดินทางจริงไม่ถึงหรอกแต่ต้องเพื่อหลงไว้ เพราะเป็นเส้นทางที่ไม่มีใครเคยเดินสักเท่าไร มีไอหมอกเขาแค่มองปากหอมคอ ถ้าไปได้ในวันธรรมดาจะดีมาก เพราะคนไม่มาก หากเป็นไปได้ควรหลีกเลี่ยงช่วงเทศกาลเนื่องจากมีผู้คนมากมายเหลือเกิน อาจทำให้ท่านเสียความรู้สึกซะเปล่า ๆ

เมื่อวางแผนเรียบร้อยแล้ว และได้เริ่มเดินเท้าแล้ว เราจะต้องตรวจสอบความเรียบร้อยของเครื่องแต่งกายและอุปกรณ์ทุกชิ้นก่อนว่าอยู่ครบถ้วนหรือไม่ โดยปกติแล้วเมื่อบรรจุเครื่องใช้ต่าง ๆ ลงในเป้หลังแล้ว จะพบว่าข้าวของเครื่องใช้ต่าง ๆ จะมีที่ที่เหมาะสมของมันอยู่แล้วตามช่องเป้หลังต่าง ๆ โดยสิ่งของที่จำเป็นต้องหีบใช้ก่อน ให้อยู่ส่วนบนสุดแล้วจึงลดหลั่นลงตามความจำเป็น เมื่อท่านเริ่มเดินป่าไปหลาย ๆ ครั้งทุกอย่างก็จะเข้าที่ไปโดยอัตโนมัติ แต่ช่วงแรกควรถามผู้ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน จะทำให้เราได้รับความรู้และประโยชน์มากที่สุด ก่อนจะเริ่มเดินทางสัก 30 นาที ขอให้ดื่มน้ำให้อิ่มและเติมน้ำในกระติกให้เต็ม เพราะน้ำเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่เราต้องเก็บไว้ใช้ และขอแนะนำให้นำอาหารแห้ง เช่น บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป หรืออาหารกระป๋องและข้าวสารใส่ไปในสัมภาระส่วนตัวของคุณสัก 1 ชุดไว้ก่อนเสมอ ในกรณีที่มีคนหาบสัมภาระให้ แต่ถ้าหากไม่มีคนหาบก็ขอให้แบ่งอาหารกระจายไปในกลุ่มโดยทั่วถึงกันเป็นชุด ๆ เพื่อว่าในกรณีที่พลัดหลงกันจะได้มีอาหารรับประทานกันทุกคน และอีกอย่างหนึ่งที่จะละเลยกันไม่ได้ก็คือ การศึกษาเส้นทางที่เราจะเดินทางไป เพราะในบางครั้งอาจมีลำธารมาขวางกั้น หรืออาจมีป่าทึบมากจนไม่สามารถผ่านไปได้ ทำให้เราต้องเปลี่ยนทิศทางการเดิน หรือถ้าคุณต้องการเดินทางไปให้ถึงหมู่บ้านของชาวบ้านท้องถิ่นให้เดินเลาะลำธารและแม่น้ำ เพราะชาวบ้านมักจะอาศัยอยู่ตามริมแม่น้ำหรือชุมทางแม่น้ำทุกแห่ง เพื่อเป็นการเตรียมตัวในการผจญภัยให้เต็มที่ จึงควรตรวจสอบแผนที่และทิศทางก่อนที่จะเริ่มออกเดินทางด้วย

เมื่อทุกอย่างได้เตรียมพร้อมสำหรับการเดินทางแล้วเราก็เริ่มออกเดินทางกันได้เลย ในการเดินทางนั้นควรจะเดินไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง แต่ไม่ได้หมายความว่าเราจะต้องเดินทางเป็นเส้นตรงเลยทีเดียว เมื่อพบว่าจะมีสิ่งกีดขวาง ก็ให้พยายามใช้วิธีหลีกเลี่ยง เพื่อเป็นการออมกำลังไว้ จึงไม่ควรใช้กำลังฝ่าอุปสรรคนั้นเข้าไปโดยไม่จำเป็น เช่น เดินหลบเลี่ยงไปสักหน่อยดีกว่าที่เราจะต้องใช้กำลังบุกฝ่าป่าที่รกทึบเข้าไปเพียงเพราะมองเห็นแค่ระยะทางสั้นกว่า และในการเดินป่าไม่ควรเดินอย่างรีบร้อน แต่ควรเดินพิจารณาไปอย่างช้า ๆ และมองดูสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตัวอย่างรอบคอบ เพื่อป้องกันสัตว์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ตามทางเดินตลอดเวลาของการเดินทางต้องใช้ความระมัดระวังให้เป็นพิเศษ อย่าเดินด้วยความชุ่มชื้น เพราะจะทำให้เกิดการฟกช้ำดำเขียวหรือบาดเจ็บกับตัวเราได้ อีกทั้งยังต้องฝึกตัวเองให้เป็นคนที่มีสายตาไว และคุ้นเคยกับสภาพของป่า นั่นคือการหัดสังเกตสิ่งกีดขวางให้เสียก่อน ซึ่งการใช้สายตาในการสังเกตจะใช้ 2 ลักษณะคือ

1. ใช้สายตามองแบบกว้าง ๆ เมื่อตอนแรกที่เรามองป่า ก็มองสภาพทั่ว ๆ ไปของป่า ก้มมองสภาพทั่ว ๆ ไปของป่า กวาดสายตาไปอย่างรวดเร็วให้ทั่วบริเวณเก็บสภาพทั่ว ๆ ไปของบริเวณนั้นเอาไว้ก่อน เช่น ลักษณะของป่า ลักษณะของกลุ่มไม้ แนวเส้นทาง ฯลฯ

2. ใช้สายตามองเฉพาะจุด เมื่อเรามองสภาพทั่ว ๆ ไป ของป่าแล้ว จากนั้นให้มองพิจารณาจุดเด่น ๆ ที่น่าสนใจ เช่น ต้นไม้มีขนาดใหญ่หรือมีสีที่แปลกออกไปจากต้นอื่น ๆ ที่สังเกตและจำได้ง่าย การเดินป่าที่ดีไม่ควรใช้เสียงในการเดินทาง หากจำเป็นก็ขอให้เสียงที่ใช้นั้นเบาที่สุดและน้อยครั้งที่สุด ใช้ประสาททั้งหมดจดจ่ออยู่กับธรรมชาติให้มากที่สุด ทั้งประสาทตา ประสาทหูและประสาทจมูก ควรทำการตรวจสอบทิศทางในการเดินทางอยู่เสมอ คือควรจะรู้ว่าตัวเราและคณะกำลังมุ่งไปทิศทางใดบ้าง เช่น มุ่งหน้าไปทางทิศตะวันตก บางครั้งก็หักเหไปทางตะวันออกเฉียงเหนือบ้างเล็กน้อย พอหยุดพักก็หันมาตรวจสอบกับแผนที่ จะทำให้เราสามารถคาดคะเนได้ว่า เราอยู่ตรงจุดใดของพื้นที่ ซึ่งจะทำให้เราสามารถตัดสินใจได้อย่างเด็ดขาดและถูกต้องที่สุด เมื่อต้องเผชิญกับเหตุการณ์ ที่เราคาดไม่ถึง

เมื่อการเดินทางของเราจะต้องเดินตามลำห้วย จะต้องใช้ความระมัดระวังให้ดี ขอแนะนำว่าห้ามถอดรองเท้าเดินในลำห้วยเพราะอาจจะทำให้เท้าบาดเจ็บ ซึ่งจะทำให้กลายมาเป็นอุปสรรคในการเดินป่า จึงควรยอมให้รองเท้าเปียกจะดีกว่า เนื่องจากในลำน้ำอาจมีหอยที่เปลือกบางแตกบาดเราได้ แม้ว่าจะช่วยทรงตัวได้ดีกว่าบ้างก็ตาม ในขณะที่เดินป่าควรป้องกันอันตรายจากแมลงต่าง ๆ โดยการสวมเสื้ออยู่ตลอดเวลา อย่าถอดแขนเสื้อขึ้น ถ้าไม่ได้อยู่ในที่โล่งแจ้งที่มีอากาศโปร่งสบาย จึงพยายามปกปิดทุกส่วนของร่างกาย ในการเดินป่าถ้าพบกิ่งไม้ที่เป็นราหรือเห็ดเหี่ยว ที่เป็นฝอยที่เกิดขึ้นทั่วไป ควรจะเดินหลีกเลี่ยง เพราะหากว่าเราเดินเหยียบอาจจะทำให้ลื่น จนถึงขั้นหกล้มได้ ในกรณีที่เกิดการพลัดหล่นกันอย่าได้ตะโกนเรียกหากันโดยเด็ดขาด เพราะจะทำให้เหนื่อยเปล่า อีกประการหนึ่งก็คือ การถูเรียกโดยไม่รู้ถึงวิธีการที่ถูกต่อนั้น จะยิ่งทำให้ยิ่งหลงทิศหนักเข้าไปอีก ควรจะใช้วิธีการเคาะหรือตีต้นไม้สูง ๆ ด้วยท่อนไม้ เพราะจะทำให้เกิดเสียงได้ยินก้องไปไกลกว่าเสียงก้องตะโกน ในเวลากลางคืนสัตว์ป่าทั้งหลายจะเดินตามลำห้วยและตามสันเขา ดังนั้นเราควรจะอยู่ให้ห่างจากบริเวณดังกล่าว หากจะเดินทางออกไปจากที่พักและมีความต้องการที่จะเดินกลับเข้ามาอีกในภายหลังจะต้องทำเครื่องหมายไว้ตามทางที่เดินไปให้เห็นอย่างชัดเจนเพื่อที่จะสามารถกลับที่พักได้อย่างถูกต้องและไม่พลัดหลง ในการเดินทางข้ามลำห้วยคนที่ว่ายน้ำไม่เป็น ควรเดินข้ามคู่ไปกับคนที่ว่ายน้ำเป็น เพื่อที่จะได้ช่วยดูแลช่วยเหลือกันได้ เพราะคนที่ว่ายน้ำไม่เป็นมักจะตื่นกลัวแม้ว่าน้ำไม่ลึกนัก ยิ่งถ้าข้ามรวมเป็นกลุ่มเดียวกันแล้วก็จะมีความเพิ่มมากยิ่งขึ้น ในการข้ามลำห้วยหรือลำธารถ้าไม่ลึกมากนักเพื่อความปลอดภัยของเรา ควรใช้เชือกจึงข้ามลำธารไว้พุงตัวไม่ให้ลื่นล้ม เพื่อเป็นการป้องกันที่ดีอีกวิธีหนึ่ง และเวลาข้ามควรหันหน้าสวนกระแสน้ำเพื่อมิให้เสียหลักในเวลาข้าม

ในการเดินป่าย่อมจะมีจุดหมายปลายทางที่เรากำหนดไว้ว่าจะต้องไปให้ถึง แต่บางครั้งการเดินทางสู่จุดหมายอาจจะมีทางเลือกให้เดินหลายเส้นทาง แต่เราควรจะพิจารณาถึงหลัก 3 ประการคือ ความปลอดภัย ความสะดวกในการเดินทาง และระยะทาง ซึ่งทั้ง 3 ประการนี้ เราจะต้องนำมาพิจารณาเข้าด้วยกัน เพื่อหาเส้นทางที่เหมาะสม

ในการเดินทาง แต่ทว่าในเส้นทางนั้นอาจมีอุปสรรค สิ่ง กีดขวาง หรือภูมิประเทศที่แตกต่าง กันออกไป เราจึงมีข้อแนะนำถึงวิธีการเดินทางผ่านภูมิประเทศต่าง ๆ ดังนี้

การเดินทางตามสันเขา

โดยทั่วไปแล้วเส้นทางเดินบนสันเขาจะเดินได้ง่ายกว่าการเดินทางตามหุบเขา ทางเดิน ของสัตว์มักจะผ่านไปบนสันเขาบ่อย ๆ และสัตว์ต่าง ๆ อาจจะใช้เส้นทางนี้ในการเดินก็ได้ นอกจากนี้บนสันเขามักจะมีต้นไม้หรือพันธุ์พืชต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคกีดขวางการเดินขึ้นอยู่ น้อยมาก แต่จะมีจุดสูง ๆ ที่เราสามารถขึ้นไปสังเกตภูมิประเทศเบื้องล่างได้อีกด้วย การเดิน บนสันเขาจะช่วยให้เราประหยัดพลังงานได้เยอะทีเดียว เพราะเราไม่ต้องปีนขึ้นปีนลงหรือ ลุยข้ามลำน้ำ ลำห้วย ดังจะเห็นได้จากชาวเขาที่มักชอบเดินตามสันเขาและมักจะเลี้ยงที่สูง ชันหรือหุบเขา แต่การเดินทางบนสันเขาก็จะมีปัญหาอยู่บ้างเหมือนกัน คือ บนสันเขา มักมีหลายเส้นทางทับกันอยู่อย่างสับสน อาจจะทำให้หลงทางได้ง่าย ดังนั้นจึงควรต้องทำ การตรวจสอบทิศทางกับเข็มทิศหรือด้วยวิธีอื่นอยู่อย่างสม่ำเสมอ เพื่อจะได้ไม่เสียเวลา ในการหลงทาง

การเดินทางตามลำห้วย

ในบริเวณริมลำห้วยต่าง ๆ จะมีความชื้นสูง ทำให้มีพันธุ์ไม้รกริบ ยากแก่การ เดินทาง ดังนั้นการเดินทางจึงมีความลำบากและเป็นไปอย่างล่าช้า บางแห่งเป็นปลักโคลน ทำให้พืชที่เป็นเครือเถาขึ้นอยู่หนาแน่น รวมทั้งพืชที่ทำให้คัน เช่น หมามุ่ยชอบขึ้นอยู่ด้วย หากจะต้องเดินในลำน้ำควรจะต้องระวังความลื่นที่เกิดจากก้อนหินกับตะไคร่น้ำที่เกาะอยู่ หินทรายในน้ำมักจะลื่น แต่ถ้าเป็นหินอัคนีก็จะมีความลื่นมาก จึงไม่ควรเดินในลำน้ำที่มี หินอัคนีเป็นพื้น เพราะจะทำให้ลื่นได้ง่ายมาก ในบริเวณป่าห่างจากชุมชนไม่นานนัก ตามริมลำห้วยมักจะมีทางเดินของชาวบ้านที่มาหาปลาอยู่ด้วยเสมอ แต่จุดที่จะใช้ตรวจสอบ กับแผนที่ได้ก็คือ หน้าผาริมน้ำหรือริมห้วยต่าง ๆ การเดินทางตามลำห้วย มีข้อดีตรงที่ เราสามารถหาน้ำและอาหารเพื่อบริโภคได้ง่าย นอกจากนี้ยังต้องระวังซึ่งมักอยู่ใต้หลืบหิน และขอนไม้ ต้นไม้ริมน้ำด้วย

การเดินทางในป่า

การเดินทางในป่าที่นั้นจะต้องใช้ความระมัดระวังมากที่สุด และนักเดินป่าที่ดั้นนั้นย่อมเป็นผู้ที่รู้จักใช้เสียงในเวลาที่เป็นเท่านั้น ในการเดินป่าเราจะต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น หู ตา จมูก และสัมผัสที่เราต้องใช้ให้น้อยที่สุดระหว่างการเดินทางคือการได้ยิน ควรใช้ในตอนหยุดพักในแต่ละชั่วโมงหรือเมื่อมีเหตุจำเป็นจริง ๆ เท่านั้น ดังนั้นนักเดินป่าที่ดีจึงต้องฝึกตนเองให้มีความสามารถเดินผ่านป่ารกทึบอย่างเงียบ ๆ ได้อยู่เสมอ โดยจะค่อย ๆ แหกต้นไม้ไป ซึ่งอาจจะมีโอกาสได้พบเห็นสัตว์ป่าได้อีกด้วย ต้องระวังอย่าให้กิ่งไม้ครูดเป็นแผลหรือถลอกฟกช้ำ และระวังอย่าเดินหลงทางจะทำให้เสียกำลังใจ เรื่องนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ควรต้องจดจำเอาไว้ อย่าใส่ใจกับต้นไม้ พุ่มไม้ที่อยู่ตรงหน้าเรามากนัก ให้ใช้สายตามองออกไปไกล ๆ อย่าสักแต่ว่ามองดูป่า จมมองให้ทะลุปรุโปร่ง ควรจะหยุดเดินบ้างเป็นครั้งคราว สำนวญดูตามพื้นดิน คอยเงี่ยหูฟังเสียงต่าง ๆ และสังเกตทิศทางเอาไว้ให้ดี ๆ ในพื้นที่ที่มีต้นไม้ขึ้นอยู่อย่างหนาแน่น ควรใช้มีดตัดป่าตัดต้นไม้เป็นช่องพอที่จะเดินผ่านไปได้นั้น การตัดไม้ด้วยมีดควรใช้มีดฟันเฉียงขึ้นหรือเฉียงลงอย่างรวดเร็ว จะทำให้เกิดเสียงเบาว่าการฟันอย่างช้า ๆ เพราะนอกจากจะเป็นการทำลายพันธุ์ไม้แล้วยังก่อให้เกิดเสียงดังได้ยินไปถึงป่า สัตว์ป่ามักจะใช้เส้นทางด้านสัตว์ในการเดินทางด้านสัตว์นี้มักคดเคี้ยววกวน แต่ก็จะนำเราไปสู่แหล่งน้ำหรือที่โล่งได้ ถ้าเราจะเดินตามต้องตรวจสอบให้แน่ใจเสียก่อนว่าเป็นทิศทางเดียวกับที่เราต้องการไปโดยหมั่นตรวจสอบทิศทางอยู่เสมอเมื่อเดินไปตามทิศทางนั้น เมื่อจำเป็นที่จะต้องปีนต้นไม้เพื่อสังเกตการณ์หรือเก็บอาหารต้องลองตรวจสอบดูเสียก่อนว่ากิ่งไม้ที่จะปีนขึ้นไปนั้นมีความแข็งแรงพอที่จะรับน้ำหนักตัวของเราได้รึเปล่า และจะต้องยึดกิ่งที่ใหญ่ไว้ให้แน่นและมั่นคง ในขณะที่ปีนพยายามเหยียบกิ่งให้ชิดกับลำต้น เพราะจะเป็นส่วนที่แข็งแรงมากที่สุด

การกินอยู่

แน่นอนอยู่แล้วว่าการใช้ชีวิตอยู่ในป่าและในเมือง ร่างกายของคนเราก็ต้องมีความต้องการอาหารและน้ำเป็นธรรมดา แต่เมื่อเราอยู่ในป่า อาหารและน้ำคงจะหาไม่ได้ง่าย ๆ เหมือนกับเราอยู่ในเมือง ดังนั้นการแสวงหาอาหารในป่า จึงเป็นเรื่องที่ต้องเรียนรู้และ

ทำความเข้าใจให้ละเอียดเพราะหากว่าเราไม่มีความรู้จริง การนำพืชบางชนิดมาเป็นอาหาร จะก่อให้เกิดอันตรายต่อร่างกายจากอาหารเป็นพิษได้ เราจึงแนะนำวิธีการแสวงหาอาหารใน ป่าโดยใช้น้ำและพืชที่จะนำมาเป็นอาหาร เพื่อที่จะสามารถใช้ชีวิตอยู่ในป่าได้อย่างไม่อด อาหาร ร่างกายของคนเรามีความต้องการน้ำวันละ 2-5 ลิตร แต่ไม่ใช่ว่าน้ำทุกชนิด จะปลอดภัยสำหรับดื่ม การแสวงหาน้ำในฤดูฝนไม่มีความลำบากมากนัก เพราะน้ำฝน มักจะมีขังอยู่ทั่ว ๆ ไป ตามลำธารและแอ่งน้ำ และถึงแม้ว่าตามลำธารจะไม่มีน้ำขังอยู่ แต่เราจะสามารถขุดบ่อลงไปบนบริเวณพื้นที่ที่มีน้ำและในลำห้วยตามท้องธาร หรือหุบเขา ก็จะได้น้ำกินและน้ำใช้ตามที่ต้องการ แต่สำหรับฤดูแล้งการแสวงหาน้ำ อาจจะมี ความยากลำบากและยุ่งยากมากพอสมควร แต่เราก็ยังพอมีวิธีในการแสวงหาน้ำอยู่

การหาแหล่งน้ำ

1. สอบถามชาวบ้านถึงแหล่งน้ำ เพื่อเป็นการสะดวกควรให้ชาวบ้านที่รู้ว่า มี แหล่งน้ำที่ใดนำทางหรือชี้บอกทางให้
2. หากตามหุบเขา ชอกหิน หน้าแล้งจะสังเกตเห็นว่าต้นไม้ ต้นหญ้าบนภูเขา เปลี่ยนเป็นสีเหลืองและแห้งกรอบ ให้เราสังเกตที่หุบเขา ถ้าพบว่าหุบเขาใดมีต้นไม้เขียว ชุ่มตลอดปี ก็ให้เราไปหาน้ำตามหุบเขานั้น ซึ่งจะมีน้ำไหลซึมออกจากชอกหินตลอดปี
3. ขุดเลาะลำธารที่น้ำแห้งใหม่ ๆ ทำเป็นบ่อเล็ก ๆ ลึกลงไป ก็จะพบเจอน้ำตามที่ เราต้องการ
4. หากจากเถาวัลย์ ผลไม้ ต้นไม้ เถาวัลย์น้ำจะขึ้นอยู่ตามพื้นที่แห้งแล้งเป็นส่วนมาก เช่น สะแกเถาวัลย์ เถานางนูน หวาย และต้นไม้ต่าง ๆ เช่น ต้นพลวง ,ต้นกล้วยป่า,รวมทั้งน้ำ จากผลไม้และต้นไม้ก็ใช้ดื่มได้ทั้งนั้น
5. ใช้อุปกรณ์ที่นำติดตัวไปทำเครื่องกักไอน้ำ เช่น เสื้อกันฝนหรือพลาสติกก็ได้ โดยเมื่อเข้าไปในพื้นที่ที่แห้งแล้งและเป็นพื้นที่โล่งแจ้งปราศจากต้นไม้ ให้ขุดหลุมกว้าง 3 ฟุต ลึกประมาณ 18 นิ้ว เอาก้อนหินใส่ลงไปในหลุม หากหาหินรองน้ำไว้ตรงกลางหลุม เอาพลาสติกคลุมปากหลุมแล้วเอาดินกลบไว้รอบ ๆ ตรงกลางเอาก้อนหินวางไว้เพื่อถ่วงให้ เป็นรูปกรวย เมื่อความร้อนจากดวงอาทิตย์ เปรกก้อนหินและดินในหลุม ความชื้นที่มีอยู่จะ

ระเหยเป็นไอขึ้นมากกระทบกับพลาสติกมากเข้าก็จะกลายเป็นหยดน้ำไหลไปยังภาชนะที่เราเตรียมไว้รองรับเพื่อนำน้ำขึ้นมาใช้บริโภคต่อไป

การเลือกทำเลในการพักแรม

หลังจากเดินทางมาไกล ร่างกายเริ่มเหนื่อยล้า คงจะต้องหาที่พักแรมสักคืนแล้วค่อยออกเดินทางต่อวันพรุ่งนี้ แล้วเราจะตั้งแคมป์พักแรมที่ไหนดี? คำถามนี้คิดว่าทุกคนอาจจะเคยประสบมา สิ่งที่คุณต้องการก็คือที่นอนที่นอนสบาย ปลอดภัย บรรยากาศดี ฯลฯ ลองมาดูเทคนิควิธีการแบบง่าย ๆ ในการพิจารณาเลือกทำเลในการพักแรม

ระดับความลาดเอียงของพื้นดิน

ความลาดเอียงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก หากเรานอนบนพื้นที่ที่มีความชัน จะทำให้มีอาการปวดหลังได้ และเวลานอนตัวเราก็จะไหลไปยังส่วนที่ต่ำกว่า เราจึงควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่เป็นลักษณะนี้ หากหลีกเลี่ยงพื้นที่ลักษณะเช่นนี้ไม่ได้ ก็ควรนอนให้หัวอยู่สูงกว่าเท้า ไม่ควรนอนเอาศีรษะไว้ที่ต่ำกว่า

ตรวจสอบสภาพพื้นดิน

หากเราอนเต็นท์ หลังของเราจะสัมผัสกับพื้นดินด้านล่าง หากสภาพพื้นดินที่มีความแข็ง ไม่เรียบหรือมีสิ่งแปลกปลอมอยู่ อาจจะทำให้นอนไม่สบาย ควรหาพื้นที่เป็นหญ้าหรือดินที่มีสภาพอ่อนนุ่ม ซึ่งพื้นดินเหล่านี้จะเปรียบเสมือนเบาะธรรมชาติที่ทำให้เรานอนสบาย

ตรวจสอบสภาพด้านบนของค่ายพักแรม

หลังจากตรวจสอบสภาพพื้นดินแล้ว เราควรตรวจสอบสภาพทางกายภาพของพื้นที่ด้านบนในส่วนที่เรานอนด้วย เช่น

- 1) ควรหลีกเลี่ยงบริเวณที่มีต้นไม้สูงหรือตาย เพราะกิ่งไม้อาจจะหล่นลงมาทับได้
- 2) ควรหลีกเลี่ยงบริเวณที่อยู่ใต้ผาชัน เพราะมีโอกาที่จะมีหินหรือดินถล่มลงมาได้

หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่มีแมลง

ก่อนกางเต็นท์ควรตรวจสอบพื้นที่ก่อนว่ามีพวกมด แมลงหรือไม่ บางครั้งเราอาจจะไปกางเต็นท์บนรังมดโดยที่เราไม่รู้ก็เป็นได้ ซึ่งพวกมดเราจะสามารถสังเกตได้ด้วยตาเปล่า ถ้าเป็นพวกยุงซึ่งมักจะออกมาตอนหัวค่ำบางครั้งเราอาจไม่ทราบว่าบริเวณนั้นมียุง จนกระทั่งตั้งแคมป์เรียบร้อยแล้ว วิธีสังเกตแบบง่าย ๆ คือ หากเป็นจุดที่มีลมไหลผ่านพวกยุงมักจะไม่ค่อยมี แต่หากเป็นจุดอับลม โอกาสที่มียุงก็จะมีมากขึ้น

ตรวจสอบทางน้ำไหล

เราควรตรวจสอบทิศทางการไหลของน้ำ เพื่อไม่ให้น้ำขังในบริเวณที่พักแรม ควรหลีกเลี่ยงพื้นที่ที่เป็นแอ่งกระทะ เพราะถ้าฝนตกก็จะกลายเป็นบึงขนาดเล็ก ๆ บางครั้งในฤดูฝน เราอาจจะทำการขุดหลุมรอบ ๆ เต็นท์เพื่อให้ น้ำไหลไปในทิศทางที่เราต้องการ

ตรวจสอบทิศทางลม

หากพื้นที่ที่เราจะพักแรม เป็นจุดที่มีลมโกรกหรือลมแรง ควรจะตั้งเต็นท์หลังก้อนหิน หรือลงไปในหุบสักเล็กน้อย เพื่อป้องกันลม หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ก็ต้องปิดสมอบกให้แข็งแรง มิฉะนั้นเต็นท์อาจจะปลิวไปตามลมได้

ข้อแนะนำเพิ่มเติมกรณีตั้งแคมป์ในป่า

1. หลีกเลี่ยงการตั้งแคมป์ริมน้ำ

ที่พักแรมควรอยู่ห่างจากสายน้ำ (ลำธาร, คลอง) สักเล็กน้อย ไม่ควรตั้งแคมป์กันริมน้ำเพราะหากฝนตกหนักอาจจะเกิดน้ำป่าได้

2. หลีกเลี่ยงพื้นที่ที่บอบบาง

บางภูมิประเทศอาจจะมีพวกดอกไม้ขึ้นตามพื้นดิน ซึ่งหลายชนิดจะเป็นพืชหายาก เช่น สถานที่ที่เป็นลานหิน (ภูวัว, ทุ่งโนนสน ฯลฯ) ซึ่งดอกไม้มักจะขึ้นตามพื้นดินและก้อนหิน และที่พักแรมก็จะอยู่บริเวณเดียวกัน เราควรหลีกเลี่ยงการพักแรมบริเวณนี้ เพราะถ้าเรากางเต็นท์พักแรม ดอกไม้เหล่านี้อาจจะโดนทำลายไปก็ได้

3. พิจารณาถึงสัตว์ป่า

เราควรพิจารณาถึงผลกระทบต่อสัตว์ป่าด้วย เช่น บางครั้งเราไปตั้งแคมป์บริเวณทางสัตว์ผ่าน เมื่อสัตว์ได้กลิ่นมนุษย์ก็จะไม่กล้าเข้ามาและจะหลีกเลี่ยงไปยังเส้นทางอื่น ซึ่งถึงแม้เราจะพักแค่คืนเดียว แต่กลิ่นของเราและเศษอาหารของเรายังคงอยู่ ซึ่งอาจจะทำให้วิถีชีวิตการหากินของสัตว์ป่าเหล่านี้เปลี่ยนไป และยังอาจจะเป็นอันตรายต่อสัตว์ป่าในตอนกลางคืนอีกด้วย

4. ใช้แคมป์พักแรมที่มีอยู่ก่อนแล้ว

ในบางครั้งอาจจะมีที่พักแรมเก่าที่มีคนเคยใช้แล้ว เราก็อาจจะสามารถใช้สถานที่นั้นเป็นที่พักแรมได้เลย โดยไม่จำเป็นต้องหาทำเลใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่พื้นที่เหล่านี้มักจะมีการปรับสภาพพื้นที่ไว้เรียบร้อยแล้ว อาจจะมีรอยกองไฟเก่าที่เคยก่อไว้ ซึ่งเราก็สามารถก่อไฟในบริเวณเดิมได้เลย โดยไม่ทำลายธรรมชาติโดยการปรับพื้นที่ใหม่

5. การที่เราจะเข้าไปพักแรมที่ใด ก็ควรจะมีการขออนุญาตใช้พื้นที่นั้นก่อน

หากเป็นอุทยานควรจะต้องขอจากเจ้าหน้าที่ ณ บริเวณที่ทำการอุทยานให้เรียบร้อยแล้ว หรือหากเป็นการเข้าไปในป่าลึก ควรจะแจ้งเจ้าหน้าที่ไว้ล่วงหน้า และติดต่อคนนำทางให้เรียบร้อยแล้ว ไม่ควรแอบเข้าไปโดยไม่ได้รับอนุญาต เพราะหากเกิดอันตรายจะไม่มีใครทราบ

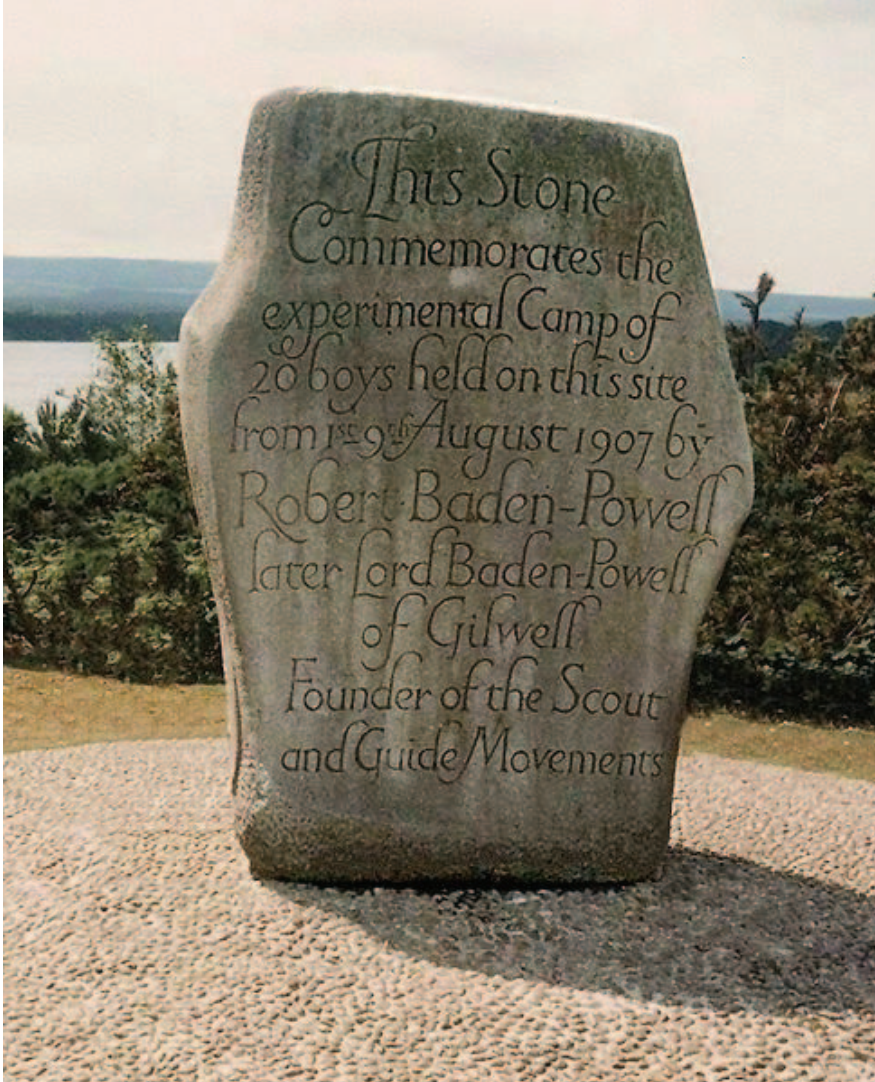
การพักค้างในป่า ที่หลับนอนที่ดีและมีความปลอดภัยนอกจากเต็นท์ คือการผูกเปลนอน แต่การจะผูกเปลนอนก็ต้องคำนึงถึงทำเลในการพักแรม

รูปที่ 38 ภาพวาดการยังชีพในป่า ของ บี.พี.

รูปที่ 39 การจัดกิจกรรมให้กับลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ การอยู่ค่ายพักแรมของลูกเสือ - เนตรนารีสามัญรุ่นใหญ่ กิจกรรมต้องทำท่าย พิธีการสร้างความภูมิใจ ความสัมพันธ์สร้างความประทับใจ
ที่มา : อาจารย์อัญชลี ทองมังกร โรงเรียนเกษมพิทยา

รูปที่ 40 สุภาพบุรุษชาติทหาร และคณะเพื่อนผู้มียุคเดียวกัน รวมทั้งเยาวชนที่เสียสละความสุขส่วนตัว จำนวน 20 คน ได้มาร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์ประสบการณ์ความรู้ ยุคสมัย ตลอดจนความภาคภูมิใจต่อผลสัมฤทธิ์ที่จะเป็นประโยชน์ และรากฐานในการพัฒนามนุษยชาติ ตั้งแต่เยาว์วัย ณ ที่แห่งนี้ และจะไม่มีวันลืม โรเบิร์ต เบเดน โพเอลล์ แห่งกิลเวลล์ ตลอดไป

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, “แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน” โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, กรุงเทพฯ, 2546
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการ
ปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ พ.ศ. 2509. โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ 3, 2531
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการ
ปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ ดำรง (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2522. โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ 3, 2531
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการ
ปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ สามัญ (ฉบับที่ 13) พ.ศ. 2525. โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ 5, 2534
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการ
ปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ สามัญรุ่นใหญ่ (ฉบับที่ 14) พ.ศ. 2528.
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ 3, 2534
- คณะกรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ, สำนักงาน. ข้อบังคับคณะลูกเสือแห่งชาติว่าด้วยการ
ปกครองหลักสูตรและวิชาพิเศษลูกเสือ วิสามัญ (ฉบับที่ 15) พ.ศ. 2529. โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว กรุงเทพฯ, พิมพ์ครั้งที่ 3, 2534
- ไพรัช พันธุ์ชาติ, การจัดกิจกรรมในค่ายลูกเสือ, คู่มือการพัฒนาค่ายลูกเสือ, 2549
- สมเจตน์ พงษ์วิสุวรรณ์, การเดินทางในชีวิตจริง, เอกสารเผยแพร่, พ.ศ. 2552
- สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน, คู่มือการพัฒนาค่ายลูกเสือ, 2549
- สำนักงานลูกเสือ ยุวกาชาด และกิจการนักเรียน, แนวทางการจัดกิจกรรมลูกเสือให้
สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กลุ่มงานพัฒนา
วิชาการการลูกเสือ (ม.ป.ป.)

อภัย จันทวิมล, การลูกเสือสำหรับเด็กชาย (Scouting for Boy)} ลอร์ด เบเดน-โพเอลล์,
เอกสารแปลและเรียบเรียง พิมพ์ครั้งที่ 5, 3,000 เล่ม, กรุงเทพฯ 2545

อภัย จันทวิมล และ นายอาหาร จันทวิมล, การท่องเที่ยวไปสู่ความสำเร็จ, เอกสารพิมพ์แจก
เป็นอนุสรณ์ งานพระราชทานเพลิงศพ นายอภัย จันทวิมล ณ วัดเทพศิรินทราวาส,
พ.ศ. 2536

http://en.wikipedia.org/wiki/Brownsea_Island_Scout_camp

<http://www.brownseaislandferries.com/>

http://www.dorsetwildlifetrust.org.uk/brownsea_island_reserve

http://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g190727-d276597-Reviews-

[Brownsea_Island- Poole_Dorset_England.html](http://www.tripadvisor.com/Attraction_Review-g190727-d276597-Reviews-Brownsea_Island-Poole_Dorset_England.html)

http://www.thescoutingpages.org.uk/first_camp.html

<http://scoutbase.org.uk>

The Scout Information Centre, **B.-P. Experimental Camp on Brownsea Island 1st**

August – 8th August, 1907, Gilwell Park Ching Ford Londaon E4 7 QW

World Scout Bureau, **Scouting Around the World**, 1999

Robert Baden-Powell, **Scouting for Boys**, The Scout Association, Baden-Powell House,
Queens Gate, London SW7 5JS

Robert C. Birkby, **The Scout handbook, The Trail to Eagle**, Boy Scouts of America,
Irving, Texas, U.S.A. 1990.

ภาคผนวก 1

1. กิจกรรมการเดินทางสะกดรอย

กิจกรรมการเดินทางสะกดรอยของลูกเสือสำรอง เป็นกิจกรรมที่จัดโดยผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมให้กับลูกเสือสำรองส่วนใหญ่ กิจกรรมที่จัดขึ้นนั้นเป็นกิจกรรมที่นำมาทดสอบบทเรียนต่าง ๆ ที่มีการเรียนการสอนอยู่ที่โรงเรียน มีทั้งกิจกรรมที่เน้นทักษะ เกี่ยวกับเรื่องลูกเสือ อาทิเช่น การผูกเงื่อนต่าง ๆ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น นอกจากนั้นยังเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการทดสอบสมรรถนะเบื้องต้นแบบง่าย ๆ ซึ่งก็ถือว่าเป็นพื้นฐานของวิชาพลศึกษา เช่น การเดินทรงตัว การขว้างลูกบอล กระโดดเชือก กระโดดกบ เหล่านี้เป็นต้น ดังนั้น การจัดกิจกรรมเพื่อสนองตอบลูกเสือสำรอง จึงควรที่จะผสมผสานกันหลาย ๆ ด้าน คือ กิจกรรมเป็นตัวหลัก และสิ่งที่สำคัญควบคู่กับกิจกรรมลูกเสือ คือ สถานที่ ในการใช้เป็นสนามทดสอบกิจกรรมของลูกเสือ รวมทั้งอุปกรณ์ที่นำมาใช้ด้วย โดยผู้เขียนจะขอยกตัวอย่าง การจัดกิจกรรม “การเดินทางสะกดรอย” ซึ่งมีข้อจำกัดที่ได้กล่าวมาแล้ว คือ ทักษะทางลูกเสือ ทักษะทางด้านร่างกาย ซึ่งควรจะรวมเรื่อง อารมณ์ สติปัญญา เข้าไปด้วย และสุดท้ายคือเรื่อง สถานที่ และอุปกรณ์ที่นำมาใช้ ประกอบด้วย

1) สถานที่

สถานที่สำหรับที่จะใช้จัดกิจกรรมการเดินทางสะกดรอย สำหรับลูกเสือสำรอง จะต้องมีความปลอดภัยเป็นอันดับแรก มีความสะอาด ภูมิประเทศที่สอดคล้องต้องเป็นธรรมชาติที่สวยงาม (ถ้าหาได้ควรใช้สถานที่ที่มีความสวยงาม) ระยะทางที่จะใช้ทำเป็นเส้นทางสะกดรอย ควรมีระยะทางเดินประมาณ 150 เมตร และเดินกลับประมาณ 50 เมตร เส้นทางที่เดินใช้ในการสะกดรอยต้องเป็นเส้นทางที่คดเคี้ยว และมีต้นไม้ขึ้นอยู่เรียงรายสองข้างทางเป็นพุ่มหญ้า พันธุ์ไม้ประเภทต่าง ๆ แต่สำหรับเส้นทางเดิน (พื้นถนน) ควรเป็นพื้นหญ้าที่ตัดสั้น ๆ ปราศจากหลุมบ่อ ตลอดจนเศษวัสดุที่อาจทำให้เกิดอันตรายต่อลูกเสือสำรองได้ ผู้กำกับลูกเสือหรือผู้จัดกิจกรรมต้องตรวจสอบเส้นทางทั้งเที่ยวไปและเที่ยวกลับให้พร้อมก่อนปฏิบัติกิจกรรมจริง และระหว่างเดินทางทำกิจกรรมของลูกเสือ

จะต้องมีรองผู้กำกับคอยช่วยเหลือเป็นจุด ๆ เพื่อความปลอดภัย และยังเป็นผู้ที่คอยให้คำแนะนำในการทำกิจกรรมให้กับลูกเสือสำรองด้วย

จุดหมายปลายทางสถานที่ที่ใช้สำหรับสิ้นสุดการเดินทางสะกดรอย ควรมีน้ำดื่มและพยาบาลคอยให้บริการด้วย สถานที่จะต้องร่มรื่นและเย็นสบาย เพื่อที่จะได้ผ่อนคลายความเหน็ดเหนื่อย และสร้างความประทับใจให้กับลูกเสือสำรองที่เดินทางมาถึง ณ จุดหมายปลายทาง เพราะจะได้ทำการสรุปผลสัมฤทธิ์ของการเดินทางสะกดรอยได้เป็นอย่างดี

2) กิจกรรม

กิจกรรมที่นำมาใช้ทดสอบลูกเสือสำรองต้องเป็นกิจกรรมที่ต้องช่วยกันทั้งหมดทุกคน (ระบบหมู่) และในขณะเดียวกันกิจกรรมนั้นจะส่งเสริมในเรื่องของภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดีด้วย ทั้งนี้ ไม่จำเป็นต้องเน้นถึงความสำเร็จของกิจกรรม เหตุเพราะถ้าลูกเสือสำรองทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนุกสนาน และได้ใช้ปฏิภาณ เขว้านปัญญากันทุกคน กิจกรรมนั้นถือว่าได้บรรลุผลเป้าหมาย

3) อุปกรณ์

อุปกรณ์ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม ไม่ว่าจะจัดกิจกรรมในรูปแบบใด สิ่งที่จะต้องคำนึงถึงประการแรก คือ อุปกรณ์นั้น ๆ ต้องปลอดภัยสำหรับผู้ใช้อย่างยิ่ง อีกทั้งจะต้องเป็นอุปกรณ์ที่สามารถจัดหาได้ในท้องถิ่นที่คณะฯ ไปอยู่ค่ายพักแรม อุปกรณ์ต้องสะอาด ขนย้ายได้สะดวก และสามารถใช้งานได้หลายครั้ง เพื่อความประหยัดด้วย

รูปแบบของกิจกรรมการเดินทางสะกดรอย

รูปแบบของกิจกรรมการเดินทางสะกดรอยของลูกเสือสำรองทำได้หลายวิธี เช่น

1) การเดินทางสะกดรอยโดยการโรยวัสดุไว้ตามทางเดินให้ลูกเสือสำรองช่วยกันเก็บให้มากที่สุด เช่น การตัดไหมพรมตามสีของหมู่ลูกเสือ และโรยตามเส้นทางเดิน ถ้าลูกเสือมี 5 หมู่ ก็ต้องตัดไหมพรม 5 สี เพื่อใช้โรย ถ้ามีมากกว่านั้น ก็จะต้องหาไหมพรมสีนั้น ๆ ให้ได้ ถ้าหาได้ไม่ครบสีก็อาจจะใช้วิธีการยุบหมู่ของลูกเสือให้เหลือน้อยหมู่เพื่อให้ตรงกับสีไหมพรม

2) การเดินทางสะกดรอย ต้องทำจุดสังเกตไว้ตามที่ต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ และมีคำอธิบายในคำสั่งที่ลูกเสือจะต้องช่วยกันอ่าน และช่วยกันหา แต่ละหมู่การทำตำแหน่งต้องไม่เหมือนกัน ฯลฯ

เสร็จสิ้นกิจกรรม

หลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรม และทุกคนรวมกันที่จุดหมายปลายทางแล้ว ผู้ที่ทำหน้าที่สรุปกิจกรรม ควรต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เรื่องนี้โดยตรง และควรจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเอง ตั้งแต่ต้น หลักสำคัญของการสรุปผลก็คือ คะแนนของแต่ละหมู่ที่ได้ ต้องไม่ทิ้งห่างกันมาก จะทำให้เด็ก ๆ ไม่เสียใจ เช่น รางวัลที่ 1 ได้ 25 คะแนน รางวัลที่ 2 ได้ 24 คะแนน และรางวัลที่ 3 ได้ 23 คะแนน นอกนั้นที่เหลือควรจะเป็นรางวัล “ความพยายามคือเลิศ” (แต่เดิมใช้รางวัลชมเชย) รางวัลนั้นควรได้ทุกหมู่ที่นิยมก็คือ BONE ซึ่งแปลว่ากระดูก ลูกเสือสำรองเป็นเรื่องของฝูงสุนัขป่า ซึ่งจะต้องกินกระดูก แต่ผู้กำกับต้องเล่าความเป็นมาให้ลูกเสือเข้าใจด้วย เมื่อให้กระดูกไปแล้วเป็นท่อน ๆ อาจจะเอาใจเด็กโดยให้ท่อนฟีนิกซ์ก็ได้ เด็กจะได้สนุกสนาน

รูปที่ 41

รูปที่ 42

รูปที่ 41- 43 ลูกเสือปฏิบัติกิจกรรมสะกดรอย

ภาคผนวก 2

กิจกรรมนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์

สำหรับลูกเสือสำรอง กิจกรรมนันทนาการและกลุ่มสัมพันธ์ที่จะจัดให้ควรเป็นกิจกรรมที่มีลักษณะถึงการแสดงออกของท่าทางต่าง ๆ เช่น การร้องเพลงประกอบท่าทาง เพลงที่จะนำมาร้องต้องเป็นเพลงสั้น ๆ เข้าใจง่าย ควรมีสัตว์ต่าง ๆ ทั้งสัตว์น้ำและสัตว์บก เช่น แมลง ช้าง ปลา และดอกไม้ มาผสมผสานในเนื้อเพลง ทำนองเพลงแบบง่าย ๆ และเคยผ่านการร้องของเด็กมาบ้างแล้ว เพลงนั้นควรมีการร้องและออกท่าทางพร้อม ๆ กัน

ผู้นำร้องเพลงต้องร้องนำและแสดงท่าทางนำโดยลูกเสือทำตาม เพื่อไม่ให้ลูกเสือสำรอง เกิดความเกือเขินขึ้น อีกทั้งการเล่นเกมนควรเป็นแบบง่าย ๆ และไม่เกิดอันตราย เกมการเล่นต่าง ๆ ต้องสื่อถึงความเมตตาปรานี ในกรณีที่ลูกเสือสำรองบางคนไม่กล้าแสดงออก หรือเข้าร่วม กิจกรรม ผู้กำกับลูกเสือ รองผู้กำกับลูกเสือ หรือผู้นำกิจกรรม อย่าได้บังคับให้ลูกเสือสำรองกระทำกิจกรรมโดยเด็ดขาด ควรปล่อยให้ค่อยเป็นค่อยไป จะทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ และร่วมร้องเพลงและเล่นในที่สุด

ภาคผนวก 3

การเสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรม

การเสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรมในที่นี้ หมายถึง การทำพิธีปิดค่ายพักแรม ถือเป็น เรื่องสำคัญที่จะทำให้เด็กเกิดความประทับใจ และมีความผูกพันกับเพื่อนลูกเสือด้วยกัน สิ่งที่ต้องคำนึงในช่วงของการทำพิธีปิดการอยู่ค่ายพักแรมนั้น จะมีข้อควรปฏิบัติดังนี้

- 1) ไม่ควรใช้เวลาในการทำพิธีปิดมากนัก เพราะจะทำให้เด็กเบื่อหน่าย
- 2) กิจกรรมที่นำมาเป็นเครื่องมือในพิธีปิด ควรเป็นกิจกรรมที่ลูกเสือใช้เป็น รูปแบบของการปฏิบัติ เช่น การสัมผัสมือ (จับมือ) การกอดอ้าลากัน การโบกมือ การแลก ของที่ระลึกกันและกัน การร่วมร้องเพลง เป็นต้น
- 3) ในช่วงระหว่างที่ทำพิธีปิด ไม่ควรดูหรือทำโทษเด็ก เพื่อรักษาบรรยากาศที่ดีไว้ ที่ถือว่าสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ บริเวณที่ใช้ทำพิธีปิดค่ายพักแรม เมื่อเสร็จสิ้น และเด็ก ๆ โบกมืออ้าลาแล้ว ไม่ควรให้มีการเดินย้อนกลับมาบริเวณที่เดิมอีก ควรจัดเตรียมขั้นตอน ในพิธีอ้าลาให้ประทับใจ
- 4) อนึ่ง เมื่อถึงวันเปิดเรียน ครูที่ทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือและรองผู้กำกับลูกเสือ เมื่อพบเด็กที่โรงเรียนควรทักทายเด็กด้วย

ภาคผนวก 4

ข้อควรคำนึงในการพาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรม

1. ควรจัดทำแผนงานและโครงการอยู่ค่ายพักแรมเสียแต่เนิ่น ๆ เพื่อการเตรียมการในเรื่องต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นปีการศึกษา และเพื่อให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยควรเป็นแผนระยะยาว

2. ควรจัดทำตารางการอยู่ค่ายพักแรมที่ครบถ้วนสมบูรณ์

3. การจัดทำโครงการและตารางการอยู่ค่ายพักแรม ควรหารือกับผู้บริหารระดับสูง เพื่อขอความเห็นชอบ ให้คำแนะนำ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงด้วยหลักการและเหตุผล

4. ควรจัดทำงบประมาณทั้งหมดโดยละเอียด

5. จัดประชุมคณะครู – อาจารย์ทั้งหมดที่จะทำหน้าที่เป็นผู้กำกับลูกเสือ และรองผู้กำกับลูกเสือ เพื่อชี้แจงข้อมูลของโครงการ การขอความเห็นชอบและแนวคิดของแต่ละคน โดยนำมาบูรณาการเข้ากับโครงการทั้งหมด

6. สำรวจสถานที่ที่จะนำลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรม ซึ่งอาจเป็นค่ายลูกเสือของทางราชการ อาทิ ค่ายลูกเสืออชิราวุธ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ค่ายหลวงบ้านไร่ อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี ค่ายลูกเสือเฉลิมพระเกียรติ อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง ซึ่งค่ายลูกเสือทั้งสามค่ายนี้ ถือเป็นค่ายลูกเสือแห่งชาติและระดับชาติ นอกจากนี้ค่ายลูกเสือที่ยกตัวอย่างมานี้ ยังมีค่ายลูกเสือประจำจังหวัดอีกเป็นจำนวนมากที่ลูกเสือสามารถใช้บริการได้ และมีค่ายพักแรมที่เปิดให้บริการแต่เป็นของเอกชน ซึ่งสามารถรองรับลูกเสือให้ไปใช้บริการได้เป็นอย่างดี และมีอยู่ทุกภาคของประเทศไทย

จากตัวอย่างที่นำเสนอมานี้ โรงเรียนที่จะพาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรม จะต้องเดินทางไปสำรวจด้วยตนเอง เพื่อการวางแผนในการจัดกิจกรรมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม หรือหากโรงเรียนใดสามารถติดต่อสถานที่พักแรมที่เป็นวนอุทยาน หรือเขตป่าสงวนที่เจ้าของที่ได้อนุญาตให้ใช้สถานที่เพื่อเป็นที่อยู่ค่ายพักแรมได้ อาทิ เช่น เขาใหญ่ ก็สามารถพาลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมได้ ซึ่งเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ มีข้อควรคำนึงที่สุด คือ สถานที่ตั้ง

ค่ายพักแรม ไม่ควรที่จะมีคนอาศัยอยู่มากนัก และจะทำให้เกิดความวุ่นวาย ไม่ตรงต่อวัตถุประสงค์ของขบวนการอยู่ค่ายพักแรมได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้โรงเรียนเป็นที่ตั้งค่ายพักแรม

7. จัดเตรียมอุปกรณ์การอยู่ค่ายพักแรมให้พร้อม เช่น เต็นท์นอน เต็นท์อำนวยการ เต็นท์ประกอบอาหาร เครื่องหลัง (เป้) ในรูปแบบต่าง ๆ รวมถึงขนาดของเครื่องหลัง ต้องเหมาะสมกับจำนวนวันที่ไปอยู่ค่ายพักแรม อุปกรณ์เครื่องครัว อุปกรณ์ที่ใช้ในการพัฒนาค่าย อุปกรณ์เกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ เวชภัณฑ์ (ยาประเภทต่าง ๆ)

8. สิ่งจำเป็นสำหรับลูกเสือทั้งหมด เช่น ยาทากันยุง ยากันยุง ยาฉีกันยุง น้ำดื่มสะอาดที่มีไว้สำรอง ในกรณีที่ท้องถิ่นที่ได้พักแรมเกิดขาดน้ำดื่ม

9. การขออนุญาตใช้สถานที่ในการตั้งค่ายพักแรม ทำหนังสือแจ้งสถานีตำรวจในท้องถิ่นที่ตั้งค่ายพักแรม (ต้องถือหนังสือไปด้วยตนเอง) ทำหนังสือแจ้งโรงพยาบาล หรือสถานพยาบาลของทางราชการ

10. ประสานงานกับทางค่ายลูกเสือ หรือสถานที่ตั้งค่ายพักแรมในเรื่องการขนถ่ายขยะมูลฝอย

11. คณะผู้ดำเนินการตามโครงการ (โรงเรียนควรต้องเดินทางล่วงหน้าไปเตรียมการก่อนกำหนดการเข้าค่ายพักแรมลูกเสืออย่างน้อย 2 วัน และเมื่อเสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรม คณะผู้ดำเนินการตามโครงการควรต้องอยู่อีกอย่างน้อย 1 วัน เพื่อตรวจสอบความเรียบร้อย

12. คณะผู้ดำเนินการตามโครงการต้องมีการเตรียมแผนฉุกเฉินล่วงหน้าในกรณีที่เกิดภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม พายุฝน ไฟป่า ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง

13. ทำหนังสือแจ้งขออนุญาตผู้ปกครองลูกเสือทุกคน

14. ทำหนังสือขออนุญาตนำลูกเสือไปอยู่ค่ายพักแรมตามระเบียบของสำนักงานลูกเสือแห่งชาติกำหนดทุกครั้ง

15. เมื่อเสร็จสิ้นการอยู่ค่ายพักแรม ต้องทำหนังสือขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสนับสนุนทุกคน

16. ควรต้องมีการประเมินผลการอยู่ค่ายพักแรมทุกครั้ง
17. ถ้าเป็นไปได้ (มีงบประมาณ) ควรจัดพยาบาลไปประจำที่ค่ายพักแรมตามอัตราส่วนที่จำเป็นกับจำนวนของลูกเสือ
18. ควรจัดทำประกันอุบัติเหตุรายบุคคล หรือหมู่คณะก็ได้
19. ก่อนการเดินทางไปอยู่ค่ายพักแรม ควรสำรวจสุขภาพนักเรียนที่จะไปร่วมโครงการทุกคน
20. คณะผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้กำกับลูกเสือ และรองผู้กำกับลูกเสือ ที่ร่วมคณะไปด้วยต้องดูแลลูกเสืออย่างใกล้ชิด

ภาคผนวก 5

1 ตึกอำนวยการ	2 ร้านขายของ
3 ห้องอาหาร	4 เรือนพยาบาล
5 ห้องประชุม	6 โรงพัสดุ
7 ที่พัก(Shelter)	8 เส้นทางถาวร
9 บ้านพักคนงาน	10 ห้องน้ำ ห้องส้วม
11 ห้องอาบน้ำ	12 ห้องน้ำ ห้องส้วม
13 ประตูค่ายฝึกอบรม	14 ถังเก็บน้ำ
15 สระน้ำ	16 เสาธงสนามฝึกอบรม
17 ที่ชุมนุมรอบกองไฟ	

ตัวอย่างเต็นท์

รูปที่ 47 เต็นท์นอนขนาด 8 คน

เต็นท์นอนขนาด 8 คน มีฟรายชีทคลุมด้านบน เพื่อป้องกันน้ำค้างและฝน มีผ้าปูด้านล่าง มีกราวชีท และ มีการจิงเต็นท์ด้วยสมอบกจำนวนหลายจุด เพื่อความแข็งแรงของเต็นท์ มีทางเข้า – ออก เต็นท์นอน 8 คน ควรจะใช้นอนเพียง 6 คนจะเหมาะสมและปลอดภัย

รูปที่ 48

รูปที่ 49

รูปที่ 48-49 เต็นท์ขนาดเล็ก สามารถใช้สำหรับนอน 2 คน
คุณสมบัติ คือ การกางและเก็บได้ สะดวก รวดเร็ว

ตัวอย่างเครื่องหลัง

รูปที่ 50 เครื่องหลังแบบต่างๆ
เครื่องหลังที่ภายในทำไว้เป็นชั้นๆ สำหรับบรรจุของประเภทอุปกรณ์ สัตว์ต่างๆ

รูปที่ 51 เครื่องหลังขนาดเล็กๆ
สายรัดหัวไหล่จะใหญ่ เหมาะสำหรับลูกเสือสำรอง

รูปที่ 52 เครื่องหลัง
ขนาดเล็ก (1 วัน)

รูปที่ 53 เครื่องหลัง
ขนาดกลาง (2 วัน)

รูปที่ 54 เครื่องหลัง
ขนาดใหญ่ (3 วัน)

คณะผู้จัดทำ

คณะที่ปรึกษา

1. นายวายุ พยัคฆ์ขันตร	กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือไทย
2. นายคงวุฒิ ไพบูลย์ศิลป์	กรรมการบริหารลูกเสือแห่งชาติ
กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสภาลูกเสือไทย
3. นายสุภกร วงศ์ปราชญ์	ผู้อำนวยการสำนักการลูกเสือ ยุวกาชาด และ
กิจการนักเรียน
4. นายสาธิต หัสนัด	หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาลูกเสือ
5. นายวิฑูรย์ อุปโน	ผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงาน ฯ

คณะผู้ให้การสนับสนุน

1. นายสมยศ พรหมจันทร์	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ รักษาการ
ผู้อำนวยการค่ายลูกเสือห้วยคัลล้า จ.ศรีสะเกษ
2. นายสมเจตน์ พงษ์วิสุวรรณ์	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดศรีวนาราม
จ.สมุทรสาคร
3. นางสาวจิราภรณ์ ภูอุดม	โรงเรียนวัดหนองสองห้อง จ.สมุทรสาคร
4. นายอรุณศักดิ์ จันทร์มา	โรงเรียนบ้านบางน้ำจืด จ.สมุทรสาคร
5. นายพงษ์พิทักษ์ ทพลชัย	โรงเรียนบ้านหนองมะสัง จ.กาญจนบุรี

คณะผู้จัดทำ

1. นางวรรณภา พรหมถาวร
นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ	ประธานและเรียบเรียง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรสิทธิ์ นาคสัมฤทธิ์
อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต	กรรมการ
3. นายเจษฎาภรณ์ วิริยะสกุลธรณ์
นักวิชาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล	กรรมการ
4. นายอรุณ ศรีวรรณารถ
นายช่างศิลป์ชำนาญงาน	กรรมการ
5. นายจักรพงษ์ ทัพพปริญญา
รองผู้ตรวจการลูกเสือประจำสำนักงาน ฯ	กรรมการ
6. นางสาวรัตน์ พยัคฆ์พันธ์
เจ้าพนักงานธุรการชำนาญงาน	กรรมการและเลขานุการ

ตึกอำนวยการศูนย์ฝึกอบรมลูกเสือนานาชาติกิลเวลล์ปาร์ค (GILWELL PARK) ลอนดอน อังกฤษ

